

REVISTA BIBLIOTECILOR *
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR *
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXIV • NOIEMBRIE 1971

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

REVISTA
BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXIV

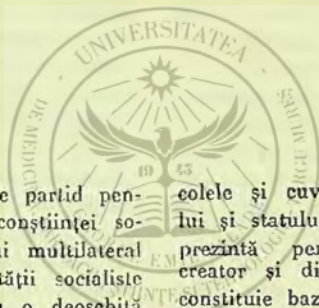
Nr. 11

NOIEMBRIE 1971

SUMAR

Ion SIMION : Documentele de partid — în centrul muncii de educație	641	Ecouri (la articolul : Simplificări în evidența împrumuturilor)	675
R. B. : Realizări și perspective. Propa- ganda bibliotecară în actualitate	643	Ion ALBU : La Săliște, județul Sibiu, bibliotecă comunală model	677
Nedeleu OPREA : Sarcini de mare răs- pundere politico-ideologică și cul- tural-educativă pentru bibliotecă	646	Cronică	677
I. T. : Educația comunistă — o misi- une fundamentală pentru bibliotecă. Realizări timișene	647	Istoria cărții și a bibliotecilor	
Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Lec- tura ideologico-politică și științifică în preajma majoratului. Anchetă la Brănești	650	Dan SIMONESCU : Studiile de istoria cărții și a bibliotecilor în România	679
Ioana TAUTU : File contemporane din istoria unei biblioteci reșițene	658	George VLĂDESCU : În preajma des- chiderii Anului internațional al cărții — 1972	683
Livia BACĂRU și N. OPREA : O sută de ani de bibliotecă publică la Ga- lați	660	De peste hotare	685
Ion STOICA : Caracterul unitar al ac- tivității de informare	665	Aniversări	
Maria NEGRARU : Bibliografii lingvis- tice românești. Metode, principii, izvoare	667	Valeriu CRISTEA : F. M. Dostoievski. Marele creuzet al indoielilor. 150 de ani de la nașterea sa	686
Irina ȘCHIOPU : Din nou despre gru- pa 80	671	Lucrări de specialitate	688
		Fișier	692
		Consultații	
		A. C. TOFAN : Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (VII)	699

DOCUMENTELE DE PARTID— ÎN CENTRUL MUNCII DE EDUCAȚIE

Ioan SIMION
redactor șef
Editura politică

Ansamblul măsurilor luate de partid pentru formarea și consolidarea conștiinței socialiste, pentru făurirea omului multilateral dezvoltat, constructor al societății socialiste multilaterale dezvoltate, este cu o deosebită măiestrie sintetizat în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, model de abordare creatoare a multiplelor aspecte ale muncii de educație comunistă. În acest document se precizează, printre alte numeroase idei, o teză fundamentală pentru activitatea ideologică a fiecărei organizații de partid, a fiecărui membru de partid: „A fi comunist înseamnă a-ți însuși marxism-leninismul în spirit creator.” La realizarea acestei sarcini contribuie desigur mai mulți factori. La loc de frunte se înscrie în acest context studierea documentelor de partid. În întreaga muncă de partid, în toate domeniile de activitate, în centrul muncii de educație se vor afla hotărârile congreselor partidului, ale Comitetului Central, documentele de partid și de stat, arti-

cele și cuvântările conducătorilor partidului și statului nostru. Aceste documente prezintă pentru noi marxism-leninismul creator și din acest motiv ele trebuie să constituie baza întregii activități de educație care se desfășoară sub conducerea organizațiilor de partid.

Pentru a veni în sprijinul tuturor celor care studiază politica partidului nostru, Editura politică, continuând preocuparea ei permanentă de editare a documentelor de partid, are în pregătire, pe baza sarcinilor reieșite din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 și a solicitărilor foarte frecvente din partea propagandiștilor, o serie de volume intitulate: **Documente ale Partidului Comunist Român.** Culegeri sintetice, pe probleme, fiecare volum va conține pasaje, fragmente, capitole din documentele de partid. Tematica fiecărui volum va grupa aceste texte în așa fel încât să ofere cititorului o imagine clară a orientării ideologice a partidului nostru în principalele domenii de activitate, în legătură cu principalele aspecte ale vieții interne și situației internaționale. Pentru început vom pune la dispoziția unor cercuri foarte largi

de solicitanți circa 20 de teme. Considerînd că aceste cărți nu vor lipsi din nici o bibliotecă, și în acest scop este necesară orientarea muncii bibliotecarilor, informarea lor, socotim că este bine să prezentăm temele culegerilor pe care le avem în pregătire și anume: Rolul conducător al partidului în întreaga viață politică, economică și socială; Societatea socialistă multilateral dezvoltată; Perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale. Rolul statului socialist; Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului; Perfecționarea relațiilor de producție, a organizării și conducerii economiei; Perfecționarea repartiției și respectarea echității socialiste. Utilizarea fondurilor sociale de consum; Rolul clasei muncitoare în condițiile societății socialiste; Întărirea alianței cu țărănimca și intelectualitatea; Promovarea și respectarea legalității socialiste; Națiunea socialistă; Partidul și tineretul; Rolul și atribuțiile sindicatelor; Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului; Rolul științei în construirea socialismului în România; Literatura și arta în societatea noastră socialistă; Activitatea ideologică și politico-educativă; Morala comunistă; Participarea maselor la conducerea societății — esența democrației socialiste; Apărarea patriei — parte integrantă a revoluției și construcției socialiste; Politica externă a României socialiste; P.C.R. — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor înaintate ale mișcării muncitorești și socialiste; Politica internaționalistă a P.C.R. Temele acestor culegeri vor fi continuu îmbogățite după nevoile propagandei de partid, a sistemului complex și diferențiat de cercuri și cursuri organizate în acest an școlar și în viitor.

Aceste volume sînt pregătite de colectivul redacțional al Editurii politice în colaborare cu instituții de specialitate: institute de cercetări științifice, ministere, U.T.C. și sindicate. Modalitatea de pregătire asigură antrenarea unor colective largi de specialiști, posibilitatea unei munci colective în realizarea acestei sarcini de mare răspundere. Fiecare carte din această serie de culegeri tematice — Documente ale Partidului Comunist Român — (între 150 și 200 de pagini) va avea la sfîrșit un indice de surse biblio-

grafice din care au fost extrase fragmentele selectate, oferind astfel posibilitatea celor interesate să consulte documentul de partid respectiv în ansamblul său, să adauge noi materiale celor studiate din volum.

Pentru a cunoaște mai temeinic felul în care va fi realizată seria volumelor, ordonarea materialului în cadrul fiecărei cărți, vom cita cu caracter de exemplificare sumarul unei culegeri tematice. Astfel, volumul Rolul conducător al partidului în întreaga viață politică, economică și socială va avea următoarele capitole: Rolul conducător al partidului — rezultat al unui proces legic, obiectiv; Partidul Comunist Român — forță politică conducătoare a poporului în opera de construire a socialismului; Caracterul atocuprinzător al conducerii de către partid a operei de făurire a societății socialiste; Perfecționarea formelor și metodelor de activitate a partidului și Efectivul și compoziția Partidului Comunist Român. Fiecare capitol va avea subdiviziuni subordonate ideii principale din titlul său. Astfel, capitolul Perfecționarea formelor și metodelor de activitate a partidului va avea următoarele paragrafe: Perfecționarea organizării partidului și întărirea vieții de partid; Inițiativa și răspunderea organelor și organizațiilor de partid, a membrilor de partid; Calitățile moral-politice ale comunistului; Selecționarea, pregătirea și promovarea cadrelor. În cadrul lor se va vorbi despre întărirea rindurilor partidului, îmbunătățirea structurii sale organizatorice, dezvoltarea democrației interne de partid, consultarea și informarea activului de partid, a comuniștilor, a celorlalți oameni ai muncii, activitatea organelor conducătoare de partid, competență și răspundere, receptivitate față de ceea ce este înaintat și intransigență față de lipsuri, sporirea combativității și vigilentei politice, întărirea neconținută a disciplinei de partid, măsurile adoptate pentru îmbunătățirea sistemului de pregătire a cadrelor de partid, de stat, economice și ale organizațiilor obștești, ridicarea nivelului ideologic, politic și profesional al cadrelor de partid și de stat, al tuturor comuniștilor, perfecționarea pregătirii periodice a cadrelor, însușirea creatoare a principiilor materialismului dialectic și istoric, a științei conducerii societății socialiste și alte numeroase idei și

teze care își au drept izvor politica și preocupările partidului nostru.

Desigur, alături de textele cuprinse în culegeri, bibliografia studiului ideologic va fi îmbogățită cu documente apărute ulterior, rod al activității eferescente a partidului nostru în toate domeniile construcției socialiste multilateral dezvoltate.

Ca editori ai acestei serii, considerăm că ea îi va ajuta pe bibliotecari în organizarea unei munci științifice de sistematizare a literaturii social-politice din colecțiile bibliotecilor asigurând o eficiență sporită și un ajutor mai direct pentru cei care solicită și folosesc această literatură ca instrument permanent de lucru, de îmbogățire a cunoștințelor politice și ideologice.

Nota redacției.

Culegerile tematice, în pregătire la Editura politică, reprezintă instrumente deosebit de valoroase în înarmarea oamenilor muncii cu cunoașterea aprofundată a politicii și ideologiei partidului nostru. Realizarea sarcinii ce revine bibliotecilor de toate categoriile de a contribui la asigurarea și organizarea fondului documentar al centrelor și punctelor de informare ce se organizează în sprijinul învățământului de partid și propagandei prin conferințe cere o organizare și o propagare corespunzătoare a instrumentelor de informare ținând seama de problematica vastă, multilaterală a studiului ideologic.

Tematica culegerilor poate fi considerată drept un ghid pentru organizarea diviziunilor unor cataloage tematice. Diviziunile catalogului ar putea să fie identice cu titlurile culegerilor, iar subdiviziunile, cu capitolele acestora. În aceste cataloage se vor așeza la diviziunile corespunzătoare temei descrierea analitică a documentelor de partid și de stat, a rapoartelor, articolelor și cuvântărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, a consultațiilor în sprijinul celor care studiază în învățământul de partid, publicate în Știința, Știința tineretului, și a altor materiale incluse în bibliografia temei. Ținut la zi, un asemenea catalog tematic constituie un instrument deosebit de eficace pentru o informare promptă a solicitanților, pentru elaborarea bibliografiilor și pentru propaganda literaturii politice în general.

PROPAGANDA BIBLIOTECARĂ ÎN ACTUALITATE

Realizări și perspective

„...activitatea noastră cultural-educativă, politică de masă trebuie să fie îndreptată spre ridicarea nivelului de conștiință socialistă a întregului popor...”

NICOLAE CEAUȘESCU

În cadrul programului de reevaluare a tuturor potențelor educaționale de care dispun bibliotecile (și avem în primul rând în vedere, aici, bibliotecile publice), propaganda cărții ocupă de bună seamă un loc de prim rang.

Dincolo de problemele de conținut ale activității ideologice și cultural-educative în general, pe care documentele de partid din ultimele luni și mai ales măsurile adoptate de Comitetul Executiv al C. C. al P.C.R. în iulie și plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a.c. în urma programaticelor cuvântări ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-au trasat cu pregnanță, putem reține, printre altele, două chestiuni de metodă și de principiu în același timp: că această activitate nu trebuie desfășurată în campanii și totodată că este necesar ca în întreaga acțiune de propagandă să se evite șabloanele, formele dezgolate de conținut, să nu se piardă nici un moment din vedere că scopul acestora este de a contribui efectiv la ridicarea continuă a nivelului conștiinței socialiste a poporului, a tuturor oamenilor muncii.

În acest sens credem că ar trebui gândită și participarea bibliotecilor la acțiunile sărbătorești prilejuite de aniversarea Zilei Republicii.

român — constructor al socialismului, pe sublinierea rolului conducător al clasei muncitoare, care-și îndeplinește cu cinste misiunea istorică în edificarea socialismului...“

TREPTE. Sub acest titlu pot fi organizate fie expoziții, fie panouri cu fotomontaje, fie serii literare, fie concursuri ghicitoare. Este vorba de drumul ascendent al construcției socialiste. Diferitele etape ale operei de edificare a noii societăți vor fi ilustrate prin cărți (literatură politică, reportaje, dar și opere beletristice), articole de ziar, fotografii, reproduceri de artă, grafice și sinteze cifrice extrase din comunicatele Direcției centrale de statistică pe care Știința le publică la începutul fiecărui an.

Astfel de manifestări pot îmbrățișa un cimp panoramic, înfățișând construcția socialistă în toată complexitatea sa, se pot opri doar la problemele dezvoltării unui anumit județ (și Știința a găzduit în acest an o importantă suită de articole înfățișând realizările din cursul cincinalului încheiat în cadrul fiecărui județ, numeroase referiri existind și în presa locală) sau se pot fixa doar la un anumit aspect. De pildă, agricultura. Se știe că în anul viitor se vor aniversa 10 ani de la încheierea cooperativizării, „care a însemnat o uriașă victorie istorică, o adevărată revoluție în viața țărâniei și a satului românesc și a deschis calea pentru înflorirea agriculturii noastre, pentru ridicarea țărâniei la un nou nivel, atât din punct de vedere social, cât și al vieții materiale și spirituale“. Începând cu Selea lui Titus Popovici, cu Deslășurarea lui Marin Preda, s-a scris o întregă literatură despre transformarea socialistă a agriculturii, pe care bibliotecile pot să o readucă în atenția cititorilor. Există de asemenea consemnări în presă, literatură reportericească, fotografii.

Expunerea secretarului general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie cuprinde și un tablou impresionant al dezvoltării învățămîntului și culturii. O expoziție care să ilustreze cifrele cuprinse în această expunere prin grafice și publicații referitoare la dezvoltarea acestor ramuri pe teritoriul unui județ are o mare valoare de propagandă.

Un alt aspect în care se pot opri bibliotecarii este cel al treptelor parcurse de propria instituție, insistîndu-se asupra permanenței bibliotecii printre factorii care au concurat de-a lungul anilor la vastul proces cultural-educativ desfășurat în țara noastră. O asemenea acțiune (foarte binevenită, fiind sfîrșitul anului, cînd de obicei se întocmesc bilanțuri) va îmbrăca desigur forma unei consfătuiri cu cititorii, cărora le va fi supus spre dezbateri și planul de activitate, întocmit în colaborare cu colectivul obștesc al bibliotecii, pentru anul viitor.

Și în această împrejurare, ca întotdeauna de altfel, e bine ca bibliotecile să fie prezente, cu mijloace proprii, la programul celorlalte instituții cultural-educative. Ar fi de dorit ca expozițiile de carte, listele de recomandare, să nu lipsească cu nici un prilej, fie că e vorba de o acțiune festivă a căminului cultural, fie că e vorba de o manifestare organizată de pionieri sau de tineretul utecist. Tot astfel, pornind de la emisiunile literar-artistice transmise de radio-televiziune se poate și e bine să se propage cărțile din colecțiile bibliotecii legate direct sau indirect de programele respective. De pildă, o emisiune de versuri dedicate Republicii va putea prilejui bibliotecii atât recomandarea volumelor din care fac parte poeziile prezentate, cit și a altor volume în care sînt cuprinse poezii cu tematică patriotică, cu mesaj agitatoric.

Ca și 8 Mai 1921, ca și 23 August 1944, ziua de 30 Decembrie 1947, marcînd începutul revoluției socialiste, constituie în istoria poporului nostru un moment de răsruce. Tocmai de aceea, aniversarea acestor evenimente predispune întotdeauna la retrospective istorice, la bilanțuri.

Nu este nevoie, credem, să insistăm asupra faptului că rostul acestor acțiuni este de a contribui prin carte la cultivarea sentimentelor patriotice, la educarea dragostei și respectului față de muncă, la participarea conștientă și activă a tuturor oamenilor muncii la vasta operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În acest spirit, fără a oferi modele tip, vom încerca, în cele ce urmează, să formulăm cîteva sugestii tematice și metodologice, urmînd ca bibliotecarii, în funcție de posibilitățile și de necesitățile concrete, valorificînd și recomandările bibliografice făcute de noi în alte numere ale revistei*, să își întocmească cel mai potrivit program.

Am dori să subliniem că pentru toate temele ce vi le propunem am găsit indicații prețioase în programul elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea îmbunătățirii activității politico-ideologice și cultural-educative. Le vom cita întocmai în partea introductivă a fiecărei teme.

„Un accent deosebit se va pune pe prezența marilor cuceriri obținute de poporul

* A se vedea, printre altele: *Un glorios trecut de luptă revoluționară*. Bibliografie istorică selectivă. P. I—II (nr. 2, 3/1971); 8 mai 1921—8 mai 1971. *Semecentenarul Partidului Comunist Român*. Tematică și (bibliografie) pentru o expoziție (nr. 1/1970); *Erol ai mișcării comuniste și muncitorești din România*. Bibliografie de recomandare (nr. 10/1970); *Din lupta închinată eliberării* (nr. 7/1969); *Facerea lumii* (nr. 8/1970); *Oamenii acestui pămînt*. Bibliografie selectivă din poezia contemporană (nr. 11—12/1970); *Partid al celor vrednici, cinștiți, fără de număr* (nr. 8/1971).

„Este necesar să punem un mai mare accent pe cunoașterea de către tineret a trecutului de luptă al partidului și poporului, să prezentăm permanent stările de lucruri din trecut, să reamintim cum a trăit clasa muncitoare, tineretul în trecut, pentru că numai așa tinerii vor putea să înțeleagă mai bine realizările de astăzi, condițiile pe care le au“.

CONTRASTE. Și tema aceasta, ca și cea precedentă, poate fi tratată fie în cadrul unor expoziții, fie al unor manifestări de masă. În esență, este vorba de a pune trecutul față în față cu prezentul. Există o literatură antimonarhică devenită clasică. Există cărți document despre anii împotrivirii, despre lupta clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist, pentru înălțurarea exploatarei. Există romane despre țiguri în care nu se întâmplă nimic și cărți care vorbesc despre orașele de azi în care pulsează intens viața. Există și o bogată iconografie (reproduceri de artă, fotografii, cărți postale ilustrate) care oglindește viața mizeră a satelor și orașelor de altădată ca și noua lor înfățișare.

Acolo unde bibliotecile pot realiza proiecții, de un deosebit efect vor fi acțiunile combinate, în cadrul cărora, în timp ce se vor proiecta imagini despre trecut, se vor citi pagini despre anii construcției socialiste, despre viața fericită a oamenilor muncii din țara noastră, sau, invers, pe fundalul marilor realizări de astăzi, se vor face lecturi care vorbesc despre „ieri“. Și cită bogăție de sugestii nu pot fi aflate fie și numai recitind reportajele lui Geo Bogza...

Ca variante la această temă vă sugerăm: Au fost martorii acelor vremi (seară literară sau concurs „Cine citește, știe“, pe baza operelor unor scriitori dintre cele două războaie care oferă o frescă a României burghezo-moșierești, a regimului monarhic) și Să nu uităm (seară literară, avind ca motiv lupta eroică a clasei muncitoare, a comunistilor, împotriva exploatarei).

„Să punem un accent mai mare în propaganda noastră pe înfățișarea stărilor de lucruri din lumea capitalistă... Noi trebuie să înfățișăm permanent tineretului aspirarea și exploatarea, nedreptățile economico-sociale, greutățile pe care le au tinerii, oamenii muncii din orinduirea capitalistă. Să oglinдим, mai pe larg în propaganda noastră, lupta oamenilor muncii din țările capitaliste împotriva claselor exploatoare, împotriva politicii de aspirare, împotriva colonialismului și neocolonialismului, a politicii imperialiste de forță și dictat, de agresiune și amenințare cu un nou război...“

Și în acest sens se pot realiza **CONTRASTE** foarte grăitoare, cu un bogat conținut educativ. Literatura politică, cea de informare sau

chiar cea beletristică oferă suficient material pe baza căruia să se organizeze expoziții de cărți, cicluri de prezentări sau să se redacteze liste de recomandare. Este vorba de a opune lumii capitaliste, realizările noastre, modului de viață burghez, modul de viață socialist, așa cum sînt reflectate în diferite lucrări literare sau politice.

„...o dată cu noul plan cincinal 1971/1975, am trecut la realizarea obiectivului fundamental trasat de Congresul al X-lea al Partidului. Plenara Comitetului Central din luna mai a acestui an a hotărît întocmirea prognozelor de dezvoltare economică a României pînă în anul 1990—2000... În fond, aceste prognoze vor constitui programul dezvoltării societății socialiste multilateral dezvoltate în România...“

PAȘI SPRE MIINE — sau ROMÂNIA PE DRUMUL CONSTRUIRII UNEI SOCIETĂȚI SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE. Este vorba de a oferi o literatură care să arate perspectivele și care să-i ajute totodată pe cititori să înțeleagă prezentul. Ca și în cazul temelor precedente și aceasta poate fi abordată în modurile cele mai diverse, expresia cea mai nimerită, după părerea noastră, găsindu-și-o însă în cadrul unor expoziții de carte și mai ales al unor mese rotunde (formă de propagandă, uzitată în ultima vreme, prin care cîteva persoane bine pregătite discută în fața unui auditoriu despre problematica unei cărți) care să sublinieze gândirea creatoare a partidului. De bună seamă că discuțiile nu pot porni decît de la programul elaborat de Congresul al X-lea și de la ideile conținute de principalele documente de partid care au urmat, o atenție deosebită acordîndu-se planului cincinal pe perioada 1971—1975, care concretizează în proporțiile și trăsăturile lui esențiale, politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român, îndreptată spre crearea unei structuri economice care să permită României socialiste să ocupe un loc demn între țările dezvoltate ale lumii moderne și să asigure întregului popor un nivel ridicat de civilizație și cultură.

Ciclul de articole „25 de întrebări și răspunsuri despre cincinal“, publicat în *Scinteia*, articolele pe tema cincinalului, publicate în presa locală, oferă subiecte pentru asemenea dezbateri.

Ne oprim aici cu sugestiile noastre, exprimîndu-ne speranța că ele vor avea ecou în rîndurile bibliotecarilor, care le vor prelua într-un sens creator. Și, ca întotdeauna, vom fi bucuroși să consemnăm aceste ecouri.

SARCINI DE MARE RĂSPUNDERE POLITICO- IDEOLOGICĂ ȘI CULTURAL- EDUCATIVĂ PENTRU BIBLIOTECI

Nedelcu OPREA
directorul Bibliotecii
„V. A. Urechia”
din Galați

Locul bibliotecilor, prin natura funcțiilor și sarcinilor ce le revin, prin natura uneltelor lor de acțiune, este situat pe una din treptele superioare ale piramidei instituțiilor care activează în domeniul cultural-educativ; punând în circulație publicații și alte materiale purtătoare de informații, instituția bibliotecară contribuie la propagarea teoriei marxist-leniniste, a politicii și ideologiei partidului comunist, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, la ridicarea nivelului cultural, științific și profesional al celor ce muncesc.

Traducerea în practică a acestor sarcini cu tot simțul de răspundere, în lumina programului elaborat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin documentele de partid din iulie și noiembrie 1971, este, în momentul de față, preocuparea majoră a colectivului Bibliotecii municipale „V. A. Urechia” din Galați.

Atenția noastră va fi îndreptată în primul rând spre popularizarea documentelor de partid, colecționarea și punerea în valoare a publicațiilor social-politice destinate marelui public. Din tot ce se tipărește în țara noastră, din tot ce se găsește pe piața de carte, vom achiziționa și pune la dispoziția cititorilor lucrări de înaltă tinută artistică și educativă și, în special, cele care promovează mesajul comunist, ajută la formarea unor convingeri revoluționare marxist-leniniste. De asemenea, sala de lectură pentru științele sociale va fi organizată pe principiul accesului liber, fiind dotată cu literatură marxist-leninistă, documente de partid și de stat, periodice social-politice, precum și cu bibliografii și cataloage tematice editate de noi sau de alte instituții din țară. Pentru informarea cititorilor, vom edita până la sfârșitul anului 1971 o bibliografie adnotată conținând descrierile tuturor documentelor de partid începând cu anul 1968, ale lucrărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și ale decretelor și legilor statului nostru, cunoașterea acestora fiind condiția sine qua non pentru aplicarea în viață. Informarea curentă și operativă a cititorilor se va realiza și prin elaborarea săptăminală a unei bibliografii adnotate a tuturor documentelor de partid și de stat, a decretelor și legilor împreună cu comentariile care vor apărea în presă.

Pentru a veni în ajutorul orientării cititorului asupra valorilor autentice ale literaturii beletristice, începând cu anul 1972 vom edita o bibliografie în mai multe serii, intitulată *Valori autentice ale literaturii beletristice*, care va cuprinde în primul rând creația contemporană românească, producția literară a țărilor socialiste și lucrările scriitorilor progresiști din celelalte țări. Bibliografia se va adresa în primul rând tineretului, fiind difuzată în toate școlile, întreprinderile și instituțiile de la orașe și sate.

Din documentele privind activitatea ideologică desprindem o sarcină deosebit de im-

Educația comunistă — o misiune fundamentală pentru bibliotecă

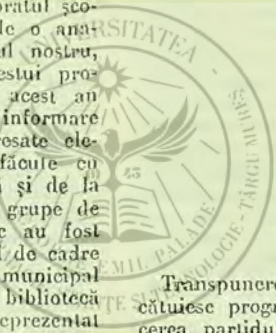
portantă pentru bibliotecă, care constă în apropierea cărții de cititor. În acest sens, am realizat deja un studiu privind atragerea populației la lectură din cartierele nou construite ale municipiului Galați, cu propunerea de a ni se acorda spații (apartamente, în lipsa unor construcții speciale) pentru înființarea a trei filiale în microraiioanele 16—17, 19 și 40, situate la 4—5 km de sediul bibliotecii. De asemenea, s-a întocmit studiul pentru înființarea unei bibliotecă pentru copii, filială a Bibliotecii municipale „V. A. Ureclia”, care își va începe activitatea, după toate probabilitățile, în anul 1973. Se va crea astfel posibilitatea organizării, la sediul central, începând cu același an, a unei secții pentru tineret.

De altfel, atragerea la lectură a tineretului va fi o preocupare permanentă a colectivului nostru și vom întreprinde pentru aceasta o serie de măsuri menite, credem noi, să mărească indicele de frecvență a tineretului în bibliotecă, să-l obișnuiască să folosească cartea în toate etapele activității, s-o considere ca fundament al formării lui intelectuale. În 1971—1972, împreună cu Consiliul sindical, Comitetul U.T.C. și Inspectoratul școlar județean Galați, vom întreprinde o analiză a lecturii tineretului în județul nostru, pentru cunoașterea științifică a acestui proces. Vom generaliza, începând cu acest an școlar, organizarea unor ore de informare asupra serviciilor de bibliotecă adresate elevilor și studenților. Experiențele făcute cu unele clase de la o școală generală și de la Liceul „V. Alecsandri” și cu două grupe de studenți de la Institutul pedagogic au fost apreciate favorabil de participanți și de cadre didactice. Împreună cu Comitetul municipal U.T.C., vom organiza și vizite la bibliotecă ale tineretului muncitor, slab reprezentat până acum în rindul cititorilor noștri.

Un rol deosebit în realizarea sarcinilor bibliotecii revine desigur bibliotecarului, acest activist pe tărâm ideologic, cu menirea expresă de a fi călăuză publicului în vastul câmp al cărții; de pregătirea lui depinde, de cele mai multe ori, și găsierea de către cititor a celui mai direct și mai scurt drum spre cartea ce-i este necesară. Bibliotecarul, ca intermediar între creator și cititor, trebuie să fie un lucrător bine pregătit ideologic și politic, cu un orizont cultural larg. Planul privind perfecționarea cadrelor este îndreptat către realizarea unei astfel de pregătiri, dar el va trebui să fie completat cu indicațiile și măsurile organizatorice ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste, pregătirea și perfecționarea bibliotecarilor fiind una din cele mai stringente sarcini ale noastre.

Sperăm că aceste măsuri vor duce la o temeinică racordare a instituției noastre bibliotecare la sistemul energiilor creatoare ale întregului nostru popor, pentru făurirea orânduirii socialiste multilateral dezvoltate.

REALIZĂRI TIMIȘENE

Transpunerea în viață a măsurilor care alcătuiesc programul amplu adoptat de conducerea partidului pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare comunistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii a devenit o preocupare majoră, plină de responsabilitate și pentru lucrătorii din lumea bibliotecară.

Un recent raid prin județul Timiș ne-a permis să înregistrăm câteva din măsurile imediate adoptate de bibliotecă, în spiritul sarcinilor ce decurg din programul multilateral elaborat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Am urmărit în incursiunea noastră să cunoaștem atât planul de acțiune conceput la nivelul Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, cât și modul de traducere a sa în concret la nivelul unor biblioteci mici și mijlocii. Am poposit în acest scop la Biblioteca orașencască din Sănnicolaul Mare și la bibliotecile comunale din Orțișoara și Biled. Peste tot am întâlnit aceeași preocupare de a găsi formele cele mai adecvate specificului activității cu cartea pentru a contribui la educarea politică și moral-cetățenească, la formarea și desăvârșirea pre-

gătirii generale și profesionale a publicului cărui se adresează biblioteca.

Fără a relua textual obiectivele înscrise în planul de acțiune al Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, vom reține doar ideile de principiu, consemnând numai pe alocuri câteva din sarcinile concrete :

— o mai judicioasă politică de completare a colecțiilor, cu accent pe achiziționarea lucrărilor celor mai valoroase din punct de vedere estetic și bogate în conținut educativ, astfel încât biblioteca publică, prin colecțiile sale, să depășească realmente funcția de simplă sursă de divertisment care-i mai este încă uneori atribuită și să se manifeste activ ca „instituție pentru educarea comunistă”, contribuind la desăvârșirea pregătirii ideologice, profesionale și culturale a cititorilor săi ;

— activizarea mijloacelor de informare și de propagandă în bibliotecă, în scopul promovării largi în mase, *prin presă și carte*, a ideologiei partidului nostru, a politicii sale marxist-leniniste, a marilor cuceriri obținute de poporul român — constructor al socialismului, pentru educarea în spiritul patriotismului socialist și al eticii comuniste a tuturor cititorilor și în primul rând a celor tineri, precum și pentru educația lor estetică, prin cunoașterea celor mai valoroase lucrări literare, mai ales a celor din literatura socialistă militantă. (În acest scop „se vor elabora pe plan județean o serie de materiale metodice” ; „Se vor lua măsuri pentru organizarea lunară a unor expoziții tematice, a unor panouri care să reflecte marile obiective și realizări ale oamenilor muncii din țară și din județ...” ; „Se va milita pentru înlăturarea oricărei manifestări de formalism în propaganda cărții, a tendințelor spre simpla înregistrare statistică a unor acțiuni” ; „Se va organiza o consfătuire cu toți bibliotecarii din județ pe tema *Locul bibliotecii în contextul muncii de educare comunistă a oamenilor muncii*”) ;

— o preocupare sporită pentru cuprinderea la lectură a unor pături din ce în ce mai largi ale populației și mai ales a celor din rândurile populației active și ale tineretului. În acest sens se va întreprinde o acțiune sistematică de activizare a filialelor bibliotecilor atât prin asigurarea unor condiții proprii de funcționare, cât și printr-o mai eficientă propagandă a cărții și a bibliotecii. („Pentru a asigura o circulație mai rațională a cărții pe întreaga rază a comunei și a evita paralelismul creat de existența mai multor bibliotecă din rețele diferite — învățământ, sindicat, cooperatie — se va întreprinde un studiu care să permită și găsirea unor soluții concrete” ; „Se va elabora pe plan județean un *ghid al bibliotecii comunale*, prin a cărui

difuzare să se intensifice procesul de popularizare a serviciilor pe care le oferă biblioteca, a fondurilor de carte de care dispune ș.a.” ; „Se va institui o mai strânsă colaborare cu diferitele instituții și organizații care se ocupă de educarea politică, profesională și culturală a oamenilor muncii, elaborându-se *bibliografii de recomandare* pe baza tematicii diferitelor cursuri, conferințe etc.”) ;

— perfecționarea pregătirii politico-ideologice a bibliotecarilor, condiție fundamentală a realizării pe linie de bibliotecă a programului trasat de partid. („Pentru informarea politico-ideologică a cadrelor de bibliotecari, paralel cu informările de specialitate, se va organiza un ciclu de seminarii cu periodicitate bimestrială, care vor cuprinde expuneri și discuții pe cele mai actuale probleme...”)

★

Să trecem acum în revistă câteva din acțiunile practice întreprinse în spiritul acestor obiective, de bibliotecile pe care le-am vizitat și anume, cele ținând de propaganda cărții și a bibliotecii.

La **BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN ORȚIȘOARA**, bibliotecara Silvia Verbițki a organizat în incinta sălii de lectură o *expoziție permanentă* și o colecție de lucrări de informare. Au fost expuse aici documentele de partid și de stat de actualitate, diferite pliante și materiale de popularizare privind viața județului Timiș, dicționare, enciclopedii și alte lucrări de informare. Tot în cadrul acestui microsector de informare au fost organizate două *fișiere de recomandare*, unul săptămânal lucrări referitoare la istoria Partidului Comunist Român și la politica sa curentă în diferite sectoare de activitate, altul conținând fișe grupate tematice, după cum urmează : *Din trecutul de luptă al poporului român ; Știința pe înțelesul tuturor ; Călătorie în Cosmos ; Cărți pentru tineret ; Cărți pentru gospodine ; Creșterea, îngrijirea și educarea copilului în familie*. Tot aici este amplasat și un *panou de afișaj* intitulat *România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate*, cu articole decupate din presă, pe următoarele teme : *Economia socialistă în plin avânt ; Pe ogoarele patriei ; Tineretul — schimbul de mîine al țării ; Prezențe românești peste hotare ; Realizări timișene*. O dată înlocuite cu articole mai recente, materialele respective sînt păstrate în plicuri, realizându-se astfel mici colecții de articole pe aceste teme. În ceea ce privește *propaganda cărții în filialele bibliotecii comunale Orțișoara — Colacea, Cornești și Seceani* (primele două conduse de bibliotecari cu muncă obștească care îndeplinesc această muncă de peste 10 ani, învățătorii Gh. Fischer și Victoria Trimbaciu), există o preocupare tot

atit de vie. Astfel, se efectuează zilnic *afișarea presei*, cele mai importante articole fiind încercute cu roșu, și sînt organizate expoziții permanente cu broșurile și lucrările din domeniul social-politic. Perioadic (neșune ce se intensifică în perioada de iarnă), locuitorilor din satele aparținătoare le sînt difuzate *liste de recomandare* pe teme asemănătoare celor din fișierul de la sediu la care ne-am referit, precum și pe teme literare, în scopul de a-i informa cu privire la colecțiile bibliotecii comunale și a le stimula interesul pentru lectură.

★

La **BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN BILED**, preocupările sînt asemănătoare, diferențele fiind de ordin formal. Bibliotecara Georgeta Beșliu a organizat un *fișier de semnalări din presă*, fiind bibliografiate cuvîntările conducătorilor de partid și de stat, articolele mai importante privind politica partidului și statului nostru, precum și ecourile pe care le stîrnesc acestea în rîndurile populației. *Afișarea zilnică a presei* este însoțită de *semnalarea articolelor* mai importante („Vă recomandăm din presa de azi...“).

La sediul bibliotecii și la cîminul cultural au fost expuse *panouri* intitulate *Săptămîna t.v. în cărți*, în cadrul cărora se fac recomandări bibliografice, pornindu-se de la tematica emisiunilor care se bucură de o mare audiență din partea publicului.

Pentru filiale (*Șandra și Uibei*) au fost concepute niște *panouri* speciale pe care au fost lipite frontalisticile citorva cotidiene și săptămînale dintre cele la care este abonată biblioteca, în josul cărora sînt lipite articolele mai importante, decupate din ziar.

Tot pentru publicul filialelor au fost întocmite *liste de recomandare* pe următoarele teme: *Pe drumul construirii unei societăți socialiste multilateral-dezvoltate, Pe teme de etică-socialistă, Știința și religia — față în față, Cărțile răspund tinerilor, În ajutorul gospodinelor*, iar trimestrial este difuzat calendarul aniversărilor culturale.

În perioada reinscrierilor la bibliotecă se intenționează să se reia, atît la sediu, cît și în filiale, o practică mai veche, anume *invitațiile individuale*, însoțite de recomandări de cărți, care vor fi distribuite cu concursul organizației de pionieri.

★

Destoinicul colectiv al **BIBLIOTECII ORĂȘENEȘTI DIN SANNICOLAUL MARE**, condus de Zaharia Giurgiu, colectiv care s-a făcut și pînă acum remarcant pentru frumoase realizări obținute pe linia înscrierii active a acestei instituții în viața spirituală a orașului, și-a întocmit un plan complex de măsuri în vederea participării cu mijloace specifice la vasta acțiune educațională ce se desfășoară pe plan național.

O primă măsură a fost *reorganizarea aceluși liber la raft*, în cadrul căruia pe lingă clasicele diviziuni au fost create, sub formă de expoziții, noi compartimente tematice. Astfel, în cadrul clasei 3 *Științe sociale* s-au creat subdiviziunile *Sub steagul partidului, spre noi victorii, În spiritul eticii comuniste, Pentru o pace trainică*; în cadrul clasei 2. *Ateism. Religie, subdiviziunea Impotriiva superstițiilor și a misticismului*; în raftul rezervat științelor naturii și medicinei au fost organizate expozițiile *Știința privește spre viitor și Pentru sănătatea noastră*, iar în raftul intitulat *Probleme ale industriei și agriculturii noastre socialiste, expozițiile În pas cu tehnica nouă și Pentru o tehnică avansată în agricultură*.

Approape la fiecare raft au fost afișate *liste bibliografice de recomandare*, elaborate în cadrul bibliotecii, preluate din revista noastră sau primite de la Biblioteca municipală din Timișoara, toate titlurile fiind adnotate. Cităm cîteva dintre acestea: *Prin știință spre o concepție înaintată despre lume și viață, Tineret, năzuințe, idealuri, Figuri de comuniști în operele scriitorilor noștri, Fii ai neamului românesc, În lumea oamenilor de seamă, Călători imaginari în lumi reale sau în lumi imaginare, Cartea agricolă în sprijinul producției, Ce să citească crescătorul de arinale, Pentru tinerii noștri cititori, Primii pași pe lună, Arta plastică în România și Istoria literaturii române (ultimele două, din ciclul Autodazia)*. Am mai adăuga acestor forme de propagandă *expoziția permanentă „Noutățile zilei“* și fișierul de noutăți.

În cadrul sectorului de informare, de mai multă vreme organizat, au fost introduse cîteva noi elemente. Astfel a fost organizat un *catalog analitic*, cuprinzînd semnalări de cuvîntări, articole, studii, recenzii, lucrări de interes general, social-politice, științifice și literar-artistic, cu următoarele diviziuni: *Probleme social-politice, Evocări, Probleme economice, Probleme ale agriculturii socialiste, Probleme literare, Recenzii*.

De asemenea au fost întocmite două *dosare-album* cu decupări din ziare, primul conținînd hotărîri de partid și de stat, cuvîntări, articole de fond, legislație, colălal, intitulat *Cincinalul în imagini și fapte*.

Ar mai fi de amintit expozițiile permanente organizate în ferestrele amenajate ca vitrine: *Noutăți din presă, Pe calea arătată de Partid, Cărți noi în Editura „Ceres“, Cele mai frumoase poezii*.

Lista formelor de propagandă folosite de Biblioteca orașenească din Sannicolaul Mare nu se încheie aici. Ea rămîne deschisă, ea însăși inventivitatea bibliotecarilor care s-au angajat să participe activ la programul educației comuniste trasat de partid.

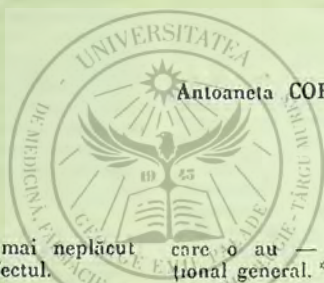
I. T.

LECTURA IDEOLOGICO- POLITICĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ ÎN PREAJMA MAJORATULUI

„Astăzi, când în România se construiește noua orînduire socială, tinerii trebuie să fie în primele rînduri pentru înlăptuirea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru victoria comunismului. Ei înuși, tinerii, trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru lichidarea tuturor neajunsurilor din activitatea educativă; organizațiile lor trebuie să devină colective de luptă pentru educarea comunistă”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Anchetă la Brănești

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Să începem cu aspectul cel mai neplăcut al problemei. Să începem cu efectul.

Pentru a constata temeinicia unor cunoștințe ideologico-politice și științifice elementare, obligatorii la tinerii din ultimul an de liceu, am aplicat un chestionar asupra unui număr de 98 de tineri din comuna Brănești, județul Ilfov, elevi la Liceul teoretic și la Liceul de îmbunătățiri funciare din localitate. Chestionarul cuprindea 7 întrebări, vizînd: stabilirea naționalității și a domeniului de activitate ale unor personalități marcante ale vieții politice și științifice contemporane; indicarea autorilor Manifestului Partidului Comunist; precizarea denumirii și a scopurilor ONU; caracterizarea etapei actuale de construcție a socialismului; specificarea locului și datei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie; enumerarea problemelor dezbătute în documentele de partid din iulie 1971; caracterizarea acțiunii tineretului de la Salva-Vișeu. Bineînțeles, rezultatele sondajului nu caracterizează ansamblul cunoștințelor ideologico-politice și științifice ale tinerilor anchetați, ci constituie doar un indiciu asupra gradului de receptare a unor probleme care se situează aproape în permanență — datorită importanței majore pe

care o au — în centrul fluxului informațional general. *)

Anchetă a relevat, în această privință, unele carențe grave: din cei 37 de elevi ai liceului teoretic, numai 21 la sută, și din cei 61 de elevi ai liceului de îmbunătățiri funciare, numai 26 la sută au știut cu precizie cine au fost autorii Manifestului Partidului Comunist; numai 48 la sută dintre tinerii de la liceul teoretic și numai 5 la sută dintre elevii de la liceul de îmbunătățiri funciare au caracterizat exact faza în care se găsește construcția socialismului în țara noastră, așa cum a fost definită la Congresul

*) Fapt, de altfel, confirmat și de parcurgerea presei de tineret: un interviu cu H. Coandă (una din personalitățile incluse în anchetă) a apărut în *Tinărul leninist* nr. 6/1971; aceeași revistă publică în nr. 7-8 și 9/1971 masive extrase din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru din iunie 1971, după ce *Scintela tineretului* publicase textul integral și numeroase ecouri; un citat din *Manifestul Comunist*, cu indicarea autorilor, apare în *Tinărul leninist* nr. 7-8/1971; în nr. 9/1970 al aceleiași reviste a fost publicat un amplu articol intitulat *Societatea socialistă multilateral dezvoltată*, cu o bibliografie bogată; iar în nr. 7-8/1971 al *Tinărul leninist* a fost inserat articolul *Veniți cu noi, ne cheamă țara*, despre șantierul de muncă patriotică ale tineretului.

al X-lea al P.C.R.; numai 19 la sută dintre elevii chestionați la liceul teoretic și numai 3 la sută dintre tinerii de la liceul de specialitate au știut ce probleme deosebit de importante au fost dezbătute în documentele de partid din iulie 1971; iar din 98 de elevi, numai 2 aflaseră cine a fost și unde a activat revoluționarul Ernesto Che Guevara.

Sondajul a mai consemnat și alte procente, tot atât de înfrustrătoare...

Impresia generală care se degajă din examinarea răspunsurilor: la liceul teoretic, mulți dintre elevi cunosc unele probleme, dar cunoașterea nu este temeinică, confuzia umbrind de mult prea multe ori exactitatea răspunsurilor**); la liceul de îmbunătățiri funciare nu mai există confuzie: lipsa de informație în problemele supuse anchetei este caracteristica definitorie***).

Vom încerca, în cele ce urmează, să descifram unele cauze — pe planul informării bibliografice și al acoperirii cu carte adecvată —, atât de ordin local cât și de ordin general, care ar putea explica aceste constatări.

Dar mai întâi să revenim la introducerea clasică.

Situat la 19 km de București, Brăneștiul are aproape 9 000 de locuitori. Caracteristica pentru populația comunei este pendulara continuă Capitală—comună: mulți locuitori din Brănești lucrează în fabrici și uzine bucureștene, mulți intelectuali ai comunei locuiesc, de fapt, în București. Este o așezare bogată, cu un c.a.p. înfloritor și o puternică industrie locală. Organizația U.T.C. pe comună numără impresionanta cifră de peste 1 500 de tineri, majoritatea elevi. În comună există o școală

generală de 10 ani, școli elementare în satele aparținătoare și trei licee cu 1 639 de elevi înscriși în anul școlar 1971/1972 (din care 1 358 la cursuri de zi). În internatele funcționând pe lângă cele trei licee sînt cazați 960 de elevi.

În condițiile în care mai mult de jumătate din totalitatea elevilor locuiesc, pe timpul școlarizării, în internate, înseamnă că biblioteca publică și bibliotecile școlare joacă în lectura tineretului din Brănești un rol determinant.

Să examinăm, în cele ce urmează, cele două laturi ale problemei: ce oferă biblioteca, ce citește elevul.

Cînd în bibliotecă nu intră lumina...

Biblioteca comunală este situată excentric față de vatra satului, dar în apropierea celor trei licee, și are la dispoziție o singură încăpere — ingrată ca spațiu, întunecoasă și extrem de friguroasă —, într-o clădire care, pe vremuri, a fost circiumă la marginea șoselei și căreia nu i s-au adus, o dată cu schimbarea destinației, nici un fel de modificări. În atari condiții, iarna cititorii nu pot intriza printre rafturile cu cărți, iar bibliotecara Ioana Cristea (de altfel foarte activă în muncă cu cartea și plină de o inepuizabilă bunăvoință) este nevoită să hiberneze în cojoace într-o încăpere imposibil de încălzit.

Înfățișarea bibliotecii publice vine în contrast puternic cu aspectul înfloritor al comunei. Și faptul e înfrustrător. Pentru că s-ar putea trage concluzia (oare greșită?!) că edilii așezării nu iubesc cartea. Și ar fi păcat. Și pentru carte, și pentru edili, și pentru locuitorii comunei.

Condițiilor precare li se datorește probabil și numărul destul de mic de cititori: 886 în 1970, 527 pînă în septembrie 1971; de asemenea, și numărul cărților citite: 9 140 în 1970. Și bugetul bibliotecii este modest — 5 000 de lei anual — sumă care n-a permis o creștere multumitoare a fondurilor: 643 de exemplare în 1970, 584 de exemplare pînă la 1 septembrie 1971. Cele aproximativ 11 000 de volume ar avea nevoie de un spațiu minim de desfășurare într-un „acces liber” coerent organizat; bibliotecara ar avea nevoie de spațiu pentru popularizarea cărților, de o suprafață oarecare pentru acțiuni de propagandă, de un loc pentru cataloge și de încă multe, multe altele... Atitea cite există, sînt puse însă în ordine și aceasta este totuși bine. De altfel, biblioteca publică rămîne — pînă în prezent cel puțin — principala unitate de servire a elevilor cu carte. Din considerentele pe care le vom enumera mai jos.

Liceul teoretic, funcționînd în Brănești din anul 1961, are astăzi 520 de elevi la cursuri de zi și 136 de elevi la cursuri fără frecvență. Școala este un exemplu de ordine, disciplină și curățenie; iar ancheta pe care am întreprins-o la anul IV s-a desfășu-

** Este de ajuns să adăugăm că 59 la sută dintre participanți au scris că Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a avut loc în U.R.S.S.; de altfel, răspunsurile numai parțial corecte — 59 la sută pentru autorii *Manifestului*, 35 la sută pentru O.N.U., 29 la sută pentru etapa de construcție a socialismului, 78 la sută cu privire la acțiunea tineretului de la Salva-Vișeu — predomină la fiecare întrebare.

*** Este semnificativ faptul că inexistența răspunsurilor caracterizează formularele înoplate de elevi; 65 la sută au lăsat rubrica neacompletată la autorii *Manifestului Comunist*; 19 la sută nu au auzit nimic despre O.N.U. și 10 la sută au dat răspunsuri complet eronate la această întrebare; 21 la sută nu au specificat nimic în dreptul întrebării cu privire la faza în care se găsește actualmente construcția socialismului la noi în țară, iar 60 la sută au dat răspunsuri total greșite; 5 la sută nu au știut nimic și 26 la sută au indicat răspunsuri inexacte la întrebarea privitoare la Marca Revoluție Socialistă din Octombrie; 65 la sută nu au știut nimic despre documentele de partid din iulie 1971 și 8 la sută au formulat răspunsuri eronate; 54 la sută nu au reținut numele lui Dolores Ibaruri și 34 la sută nu au știut nimic despre Frédéric Joliot-Curie.

rat în condiții optime, de deplină obiectivitate, datorită nui profesorului care ne-a asistat, cât mai ales corectitudinii elevilor. (De altfel, aspectul general al clasei — ținută vestimentară, disciplină, seriozitate — era absolut impresionant.)

Notă discordantă cu ansamblul școlii o face numai... bibliotecă: situată într-o încăpăre de 3x5 m, fără perspectivă de a căpăta un spațiu suplimentar, bibliotecă își duce existența — mai mult formală — în condiții destul de grele. Din 30 ianuarie 1970, de când, prin aplicarea normelor Ministerului Învățământului, școala a suspendat postul de bibliotecar salariat, s-au perindat la conducerea bibliotecii trei bibliotecari — cadre didactice cu indemnizație. Bibliotecara actuală (numită doar de cîteva luni) are multă bunăvoință, dar nu a fost instruită de nimeni și nu știe nici de unde să înceapă, nici unde să termine treaba într-o gestiune încurcată de ani de zile, cu un fond de peste 13 000 de volume, îngheșuite în rafturi cu vagi urme de organizare, fond în care cartea veche, depășită, formează un balast greu de înlăturat. Nu au găsit pe 1970 și 1971 nici un fel de evidență asupra numărului cititorilor și asupra cărților citite. Bugetul bibliotecii pe ultimii ani a fost împărțit în mod paradoxal în: 2 000 de lei pentru achiziție de carte și 6 000 de lei (?) pentru abonamente la presă și altele. Amintim că Îndrumările privind organizarea și activitatea bibliotecilor școlare nr. 113.194/11.X.1968 emise de Ministerul Învățământului prevăd la art. 19: valoarea contractului [cu colectura, n.n.] pentru achiziții de carte va reprezenta aproximativ 75 la sută din totalul fondului aprobat la art. 40, al. 404, restul de 25 la sută fiind folosit pentru: abonamente la presă etc. Ca urmare, în anul 1970 au intrat în această bibliotecă (bibliotecă de liceu!) numai 292 de exemplare (deci mai puțin de 1 carte la 2 elevi), iar pînă la 1 septembrie 1971 — aproximativ 250 de exemplare.

Liceul de îmbunătățiri funciare funcționează în această formă din anul 1966, preluînd ștafa de la o școală tehnică de mai veche existență. Anul școlar 1971/1972 a înregistrat 708 elevi, din care 563 la cursuri de zi. Biblioteca este adăpostită într-o încăpăre de aproximativ 5x8 m: ferestre înguste cocoțate spre plafon; țevi străbătînd pereții; o teighea „definitivă”, impunînd un categoric „noli tangere” cărților; o masă acoperită permanent cu cărți, la care nu se poate face lectură; rafturi pînă la tavan, supraîncărcate cu volume; frig, praf, întuneric, vecinătatea nepropice a unui dormitor certat cu ordinea și a grupului sanitar afectat lui — acestea sînt elementele care caracterizează „ambianța” bibliotecii liceului de îmbunătățiri funciare. Bibliotecarul se ocupă intens de distribuirea manualelor școlare (contrar

acelorași Îndrumări... ale Ministerului Învățământului, care prevăd la art. 4 că directorul unității de învățămînt trebuie să interzică folosirea bibliotecarului în alte munci, cum ar fi, de exemplu, gestionarea și distribuirea manualelor școlare) și nu este dispus să se aplece asupra lecturii elevilor. În rafturile bibliotecii există o oarecare organizare pe materii, iar bibliotecarul cu jumătate de normă a întocmit, în lipsa unor cataloage, niște caiete-repertorii, în care a înregistrat unele titluri pe diferite discipline. Nu există registrul de evidență a activității zilnice, nici registrul de mișcare a fondurilor. Din dățile de seamă asupra activității am extras unele cifre: 386 de cititori pe anul școlar 1969/1970, cu 3 000 de cărți citite; 336 de cititori pe anul școlar 1970/1971, cu 1 274 de volume citite. Bugetul bibliotecii (5 000 pe anul 1970, 10 000 pe anul 1971) a permis o creștere multumitoare a fondurilor: 1816 exemplare în 1970, 710 exemplare pînă la 6 septembrie 1971. Liceul nu a găsit încă metode eficiente pentru a transforma biblioteca într-un factor activ, simțit ca atare în procesul educativ-instructiv. De altfel, am avut impresia că tocmai acest factor — educația — lasă mult de dorit în școală: am efectuat ancheta asupra unui grup de tineri zgomotoși, dezordonați, care nu au conștientizat să comenteze cu voce tare răspunsurile la chestionare, la care apelurile noastre repetate cu privire la obiectivitate și sinceritate nu au avut nici un ecou.

La Liceul silvic din localitate a existat, pînă în aprilie 1971, o situație extraordinară, „biblioteca” funcționînd sub formă de... baloturi, plasate în podul și pivnița școlii.

Astăzi, la Liceul silvic există tot o situație extraordinară: adăpostită în două mari încăperi luminoase și curate, într-o amenajare civilizată și funcțională, biblioteca liceului a devenit, în decurs de 6 luni, model de ordine și servire a cititorilor.

În acest răstimp au intervenit munca, pasiunea și inteligența unui om: profesoara de limbă și literatură română Magdalena Barbu, care este și dirigintă, și conducătoare a cercului literar al școlii, și editoare a revistei școlare „Freamăt de codru”, și îndrumătoare a brigăzii artistice a liceului, și autoare a textelor interpretate de elevi.

Biblioteca posedă aproximativ 8 500 de volume. Inventarierea — paralel cu scoaterea titlurilor învechite — a început în mai 1971. Servirea cititorilor — tot atunci. Au fost cotate și organizate pe grupe mari, conform schemei de raft cu acces liber, toate volumele. Sînt în curs de executare și celelalte operații.

În ultimele două luni ale anului școlar 1970/1971 au fost înregistrați și primii 78 de cititori, corespunzător cu numărul elevilor din anul I — clasele A și B. Pe fișele cititorilor stau înscrise în medie 5 cărți de

fiecare elev. Deoarece inventarierea s-a făcut global, în lunile de vară ale anului 1971, nu am putut discerne volumele achiziționate în ultimii ani. Bugetul bibliotecii — destul de anemic până acum (2 500 lei pentru carte și 2 500 lei pentru presă în anul 1970 ; 5 500 lei pentru carte și 2 500 pentru presă în anul 1971) — va fi suplimentat în anul viitor, pentru a se crea posibilitatea acoperirii lacunelor existente în fonduri. Biblioteca fiind încă în faza de organizare, nu am putut cuprinde în anchetă și această unitate de învățământ. Ne facem însă nouă înșine promisiunea de a reveni aici, pentru a examina fenomenul pe care l-am putea denumi pe scurt : „cum-poate-fi-organizată-o-bibliotecă-cu-citeva-cărți-și-multă-bună-voineță“.

Acesta este tabloul general al servirii cu publicații a elevilor în Brănești : biblioteca comunală activând în condiții precare — dar activând totuși cu destulă eficiență ; biblioteca liceului teoretic și biblioteca liceului de îmbunătățiri funciare vegetând mai mult decât funcționând ; biblioteca liceului silvic în curs de a deveni „cineva“.

...și nici carte potrivită...

În acest context, să examinăm — atât cât ne permit scriptele sărace și evidențele lacunare constatate în bibliotecile școlare (și sub rezerva inexactităților generate de aceste cauze) — aprovizionarea cu carte ideologico-politică și științifică de nivel adecvat.

Am extras din Bibliografia R.S.R. Cărți, albume, hărți pe anii 1969/1970 și primul trimestru din 1971, loturi-etalon de publicații din disciplinele vizate — titlurile care, eu, necesitate, trebuiau să se găsească (în ipoteza aplicării unei juste politici de achiziții) atât în biblioteca publică, cât și în bibliotecile de liceu. Pentru a verifica justetea întocmirii loturilor, le-am confruntat cu achizițiile efectuate de biblioteca Liceului „M. Sadoveanu“ din Capitală (un liceu destul de recent constituit, cu un buget mediu — 12 000 lei pentru aproximativ 1 000 elevi la cursuri de zi și peste 600 la cursuri serale), a căror analiză ne-a indicat o justă creștere a colecțiilor.

Tabelul nr. 1 consemnează, în modul cel mai succint posibil, situația numerică a achi-

Domeniu	Nr. titluri din lot	Nr. titluri achiziționate la biblioteca comunală	Nr. titluri achiziționate la liceul de îmbunătățiri	Nr. titluri achiziționate la liceul teoretic	Nr. titluri achiziționate la liceul „Mihail Sadoveanu“ București
008 Știință					
In general	15	4	—	3	8
14 Istoria filozofiei	4	—	—	—	4
159.9 Psihologie (pentru tineret)	5	2	—	—	3
17 Etică (pentru tineret)	7	5	—	—	3
2 Ateism	6	5	—	—	5
3C13E Fr. Engels	2	—	—	—	1
3C26 V. I. Lenin	13	9	4	1	7
3CP P. C. R.	6	6	4	—	4
3T Probleme ale tineretului	11	7	6	1	9
37 Pedagogie (pentru tineret)	7	—	1	—	4
39 Etnografie	7	—	—	—	4
51 Matematică	18	1	6	3	16
52 Astronomie	9	—	—	—	5
53 Fizică	10	1	1	1	8
54 Chimie	4	—	1	2	3
9 Istorie	40	18	5	4	23
91 Geografie	36	10	8	2	25
TOTAL	200	68	36	17	132

zițiilor efectuate de bibliotecile brăneștene, în domeniile care ne interesează, comparativ cu lotul stabilit și cu achizițiile liceului bucu-reștean, luat ca martor. Citeva amănunte — mai bine zis anomalii : nici una din bibliotecile anchetate la Brănești nu au cumpărat : la c.z. 008 Știință în general — Istoria generală a științei, vol. I (52 lei) ; Copilăria și tinerețea unor savanți și inventatori români de I. M. Ștefan ; Întrebări care își caută răspunsul (Ed. politică) ; Nobila aventură a științei de V. Săhleanu ; Anecdotele științei de N. Velichi ; la c.z. 2 Ateism. Știință și religie — Povestiri biblice de Z. Kasidowschi ; la c.z. 3C Operele clasice marxism-leninismului — Rolul muncii în procesul transformării maimuței în om de Fr. Engels ; Engels și România de Aug.

Deac; Lenin și România de Aug. Deac și I. Ilincioiu; la c.z. 51 Matematică — aproape tot ce ar fi putut să facă matematica mai atrăgătoare sau să servescă drept material informativ la cercurile de specialitate (8 titluri); la c.z. 52 Astronomie — aceeași remarcă ca și pentru matematică (5 titluri); la c.z. 53 Fizică — la fel (6 titluri); la c.z. 9 Istorie — Petru Voievod Rareș de D. Almaș; Trepte peste timp. Biografia și radiografii istorice de C. Antip; Istoria Angliei de A. Maurois; Matei Basarab și Vasile Lupu de Gr. Popescu și P. Grigoriu; Mari căpitani ai lumii antice de D. Tudor; la c.z. 91 — Lacurile pe glob de P. Gâșteanu; Geografia fizică a României de V. Mihăilescu; Deltele lumii de L. Rusescu și A. C. Banu; Călători străini despre Țările Române, vol. 1—2.

Impresia generală: în afară de biblioteca comună (la care comanda de carte este armonizată cu profilul bibliotecii, dar este îngădită de insuficiența fondurilor bănești, ca urmare a capacității reduse de depozitare), achiziția de carte ideologică-politică și științifică în bibliotecile școlare din Brănești stă total sub semnul întâmplătorului. Fapt, de altfel, confirmat de scriptele existente la fosta Filială II București a O.A.S.B., care aproviziona bibliotecile din județul Ilfov și executa livrarea prin abonament a cărților social-politice pentru întreaga țară. Din cele relatate de tov. Vasile Băroiu, conducătorul fostei filiale, reiese că nici o bibliotecă școlară din țară nu a contractat abonament la cartea social-politică. Din totalul de 18 biblioteci de liceu din județul Ilfov, pe anul 1971 doar trei (toate urbane) au completat precomenzile pentru Editura politică și doar 5 (din care una singură rurală) au completat precomenzile la Editura științifică. „Metoda de aprovizionare” era următoarea: bibliotecarii veneau la filială — la intervale mai mult sau mai puțin regulate — și alegeau cărți din stocurile care le găseau atunci disponibile, în limitele bugetului lor. Selecția era întâmplătoare, depinzând de momentul deplasării și neurmărind o completare ritmică cu carte, adecvată unui anumit profil. De altfel, acești bibliotecari nici nu au de unde căpăta o concepție precisă asupra a ceea ce, de fapt, ar trebui să constituie „achiziție adecvată bibliotecii școlare”. Din cele patru biblioteci anchetate la Brănești, doar biblioteca comună se aproviziona pe bază de precomenzi ***); bibliotecarul de

****) Grăja pentru buna aprovizionare cu cărți a bibliotecilor publice este o caracteristică a muncii inspectorilor de specialitate din cadrul Comitetului de cultură și educație socialistă a județului Ilfov; Vasile Băroiu ne-a relevat că, în cursul anului 1971, au fost completate, prin suplimentarea contractului, lacunele existente în fondurile de carte ideologică și politică din toate bibliotecile publice ale județului.

la liceul de îmbunătățiri funciare se deplasa la fosta filială a O.A.S.B. la intervale oarecum regulate; ceilalți doi bibliotecari școlari, fiind prea noi, erau încă în căutarea unei metode de aprovizionare cu carte. Ca probă a întâmplătorului: la liceul teoretic, în perioada martie 1969—august 1971 au fost achiziționate, din totalul de 563 de titluri, doar 83 de lucrări aparținând claselor c.z. 0, 1, 2, 3, 5, 6, 9; dintre acestea, numai 28 de titluri (adică sub 5 la sută) se înscriu în tematica clasei 3 Științe social-politice și numai 15 titluri sînt cărți ideologicopolitice propriu-zise. Printre aceste 15 titluri nu se înscriu unele lucrări absolut indispensabile: Lenin, V. I. Opere alese; Engels, Fr. Rolul muncii în procesul transformării mai-muștei în om; Congresul al X-lea al P.C.R.; Congresul al IX-lea al U.T.C.; Ceaușescu, N. România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate; Pe teme de educație politică și patriotică a tineretului; Tineretul și familia. Coordonate principale ale pregătirii tineretului pentru viața de familie; U.T.C. — organizația revoluționară a tineretului din România; Statutul U.T.C.; Constituția R.S.R. (ediția 1969) etc. În schimb, abundă lucrările nepotrivite cu profilul bibliotecii: broșuri despre cooperativizarea agriculturii, lucrări de politică externă, cercetări sociologice de nivel înalt etc., etc. Iar volumele de știință și tehnică sînt, în zdrobitoare majoritate, manuale și cursuri de nivel superior.

Cauza principală? Lipsa totală a îndrumării de specialitate, sub semnul căreia își desfășoară activitatea, adînc marea de amatorism, bibliotecarii școlari cu indemnizație lunară. Dovadă: bibliotecarul de la liceul de îmbunătățiri funciare nu a fost vizitat de nici un inspector și nici nu a participat la vreun curs de pregătire profesională în cei doi ani de cînd funcționează; profesoara de la liceul teoretic nu a primit nici o îndrumare de la inspectoratul județean de învățămînt, în cele cîteva luni de cînd a fost numită; iar profesoara Magdalena Barbu de la liceul silvic a fost vizitată de un inspector de la Direcția învățămînt din Ministerul Agriculturii (de care depinde liceul), care nu i-a dat indicații, dar i-a lăsat o amintire extrem de prețioasă: Tabelele de clasificare zecimală, ediția 1959; a primit apoi „îndrumări” de la biblioteca școlii agricole din Slatina în două rînduri: prima vizită a durat... 10 minute, a doua — o oră, timp în care numai de indicații de specialitate nu a putut fi vorba.

Serviciul bibliotecii din Ministerul Învățămîntului este organ de inspecție și control, care elaborează instrucțiuni și dispoziții și organizează cursuri de perfecționare a cunoștințelor pentru bibliotecarii salariați. Biblioteca centrală pedagogică ar trebui să facă muncă metodică, dar deocamdată nu are un

serviciu metodic. Este adevărat, există în cadrul fiecărui inspectorat școlar județean un inspector cu problemele predării limbii și literaturii române, care se ocupă în principiu și de problemele bibliotecilor școlare, dar acțiunea lui nu s-a făcut simțită de loc la Brănești.

Și atunci de unde ar fi putut primi indicații bibliotecarii?

...lectura este anemică...

Am examinat, în cele trei biblioteci ale Brăneștiului, lectura tinerilor de vîrsta liceului, categorii corespunzînd claselor supuse anchetei.

Și iată rezultatele obținute.

În decursul anilor 1970 și 1971 (pînă în septembrie), la biblioteca comunală tinerii între 15 și 19 ani au citit 32 de cărți ideologice și social-politice; dintre acestea, este îmbucurător faptul că 6 titluri sînt lucrări de și despre clasicii marxism-leninismului, iar 11 titluri sînt documente de partid și lucrări de-ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tinerii au mai citit: 13 lucrări de istorie, 7 titluri aparținînd, ca tematică, clasei c.z. 1 Filozofie, 6 lucrări de ateism, 6 de popularizare a științei și 3 de geografie.

La liceul teoretic, cele 32 de fișe ale elevilor care anul trecut au fost în cele două clase a 11-a (incluzînd deci și pe cei 37 de elevi anchetați anul acesta) au relevat următoarele date: 4 cititori au împrumutat 4 cărți cu conținut ideologic-politic (Bazele filozofiei marxist-leniniste, Carta ONU de Al. Bolidineanu și M. Malița; Documente publicate de Institutul de studii social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. și un titlu neidentificat cu precizie); de asemenea, 1 cititor a luat *Cronica anului 2000* de M. Malița, 2 cititori au împrumutat 4 cărți cu teme de educație, 5 cititori au luat 11 cărți de știință, un elev a împrumutat o carte de istorie.

Cele 25 de fișe (din care 7 cu o singură carte) ale promoției care a terminat liceul teoretic anul trecut au consemnat următoarele cifre: 4 cititori au împrumutat 17 cărți de știință; 2 cititori au luat 5 cărți de geografie; 4 cititori au citit 5 cărți cu tematică din cadrul clasei c.z. 1 Filozofie; un elev a împrumutat o carte de istorie; un elev a împrumutat o Pedagogie.

Și alții.

La liceul de îmbunătățiri funciare, din analiza celor 86 de fișe ale elevilor din anul V (îmbunătățiri funciare — cadastru — contabilitate) reiese următoarea situație: 12 elevi au împrumutat 22 de volume social-politice

și de ideologie, din care 10 titluri sînt documente de partid și de stat și lucrări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu: 8 elevi au împrumutat 15 titluri de cărți educative; 17 elevi au consultat 33 de volume din domeniul științei (marea majoritate culegeri de probleme și tabele matematice, dar și unele lucrări de popularizare a științei); 7 elevi au citit 8 titluri de lucrări istorice; 1 elev a citit *Istoria culturală a prostiei omenеști* de Rath-Vegh István.

Și alții.

Deși bibliografia Tematicilor în sprijinul pregătirii politice-ideologice¹⁾ indică unele volume din *Opere de K. Marx și Fr. Engels*, lucrarea lui Fr. Engels *Rolul muncii în procesul transformării maimuței în om*, unele volume din *Operele complete* ale lui V. I. Lenin, documente de partid și de stat, lucrări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, *Legea învățămîntului*, *Constituția R.S.R.*, lucrări de istoria P.C.R. și U.T.C., lucrări despre tineret etc.

În afară de biblioteca comunală (care a organizat, la indicația comitetului județean de cultură și educație socialistă repetate acțiuni de propagandă a cărții social-politice și științifice: expoziții, concursuri, discuții cu tinerii), nici o altă bibliotecă de pe teritoriul comunei nu a avut în atenție popularizarea lucrărilor care ar putea contribui la ridicarea nivelului politic, ideologic și științific al tinerilor.

Aceasta este contribuția pe care au adus-o — sau nu au adus-o — bibliotecile din Brănești la educarea ideologico-politică și științifică a elevilor.

Este drept, de altfel, că nici editurile nu au excelat, în ultimii ani, în apariții prea numeroase de lucrări cu tematică adecvată educației comuniste a tineretului. Spațiul nu ne permite să argumentăm detaliat această idee. Remarca noastră este însă în consens cu constatările Ministerului Învățămîntului, în urma organizării de către Biblioteca centrală pedagogică, în octombrie 1971, a unei expoziții a cărților pentru copii și tineret, apărute între anii 1969 și 1971, cu scopul de a ilustra preocuparea editurilor pentru realizarea educației comuniste multilaterale a preșcolarilor și elevilor de toate vîrstele²⁾.

¹⁾ Publicată în *Tinărul leninist* nr. 12/1970, p. 74—92.

²⁾ Cităm din nota publicată în *Tribuna școlii*, nr. 20, 22 oct. 1971, p. 11, cu privire la expoziție: „...reiese că atît numeric, cît și din punctul de vedere al diversității problemelor și mijloacelor de realizare..., cărțile destinate copiilor și tineretului nostru corespund doar parțial cerințelor majore ale educației în spiritul îndrumărilor partidului, în strînsă legătură cu dezvoltarea societății noastre socialiste”.

Am stat îndelung de vorbă cu secretarul organizației U.T.C. pe comună, Jijie Aristide, care își cunoaște bine tinerii și analizează lucid, adânc, faptele. Am aflat astfel unele amănunte cu privire la viața organizației. Aproximativ 78 la sută din membrii organizației pe care o conduce au abonamente la presa de tineret. Peste tot în școli se face săptămânal revista presei — responsabilul cu propaganda sau alt utecist prezintă clasei un referat asupra evenimentelor mai importante reflectate în presă. Și profesorii dezvoltă adesea în orele de dirigiență teme politice sau educative. Învățământul politic, care cuprinde toți anii de liceu, a avut până acum o desfășurare mai mult decît satisfăcătoare. Întîlnirile tinerilor cu activiști de partid, cu ziaristi, cu personalități ale vieții politice și sociale s-au bucurat de un foarte mare succes și au avut eficacitate (tinerii puneau întrebări, iar invitații răspundeau). Ar fi însă de dorit o mai strînsă și mai perseverentă colaborare între Comitetul U.T.C. comunal și biblioteca publică, pentru organizarea unor manifestări de propagandă a cărții politice, ideologice, științifice etc. și pentru pregătirea unor bibliografii venind în sprijinul învățămîntului politic. De asemenea, un ajutor mai substanțial din partea cadrelor didactice în procesul de ridicare a nivelului ideologic și politic al tinerilor ar fi deosebit de oportun, iar o diversificare a mijloacelor de educație comunistă, patriotică se impune: pe lângă lectură, importante sînt și celelalte căi de influențare — în condițiile Brăneștiului cinematograful (care trebuie să programeze mai multe filme cu caracter înalt educativ și mai puține de ieftină aventură) și căminul cultural.

Dar dacă 78 la sută din tineri au abonamente la presa, iar în Tînrul leninist a fost publicat în anul 1970 un articol intitulat *Engels — semnatul al Manifestului Comunist*, de ce aproape jumătate din tinerii anchețați la Brănești nu au știut cine a scris acest poem al forței revoluționare a proletariatului? Este oare prea mult să cerem unor tineri care, peste cîteva luni, vor trece examenul maturității să fi studiat primul document al maturității clasei muncitoare? Iar cititul presei a fost „suspendat” în timpul vacanței, de vreme ce numai 9 tineri din cei aproape 100 anchețați au aflat de documentele de o covârșitoare importanță — în primul rînd pentru tineri — elaborate în iulie a.c. de conducerea partidului nostru? Iar procentul global de numai 30 la sută răspunsuri bune la întrebarea „Unde și cînd a avut loc Marea Revoluție Socialistă din Octombrie?” denotă nu numai un nivel scăzut al cunoștințelor politice, ci și o defectuoasă însușire a noțiunilor istorice predate în școală.

Impresia noastră este următoarea: de cele mai multe ori, cunoștințele ideologice și politice sînt predate oral și însușite nu după texte scrise, ci după prelegeri și, cel mult, după notițe. Se face mult prea rar apel la sursa primară, la documentul propriu-zis și mult prea des se recurge la prelucrări, prezentări, discuții, informații orale sau cu ajutorul imaginii — prin radio, tv și cinematograf. Această informație de mass-media nu este urmată de o adîncire, de o diversificare și fixare prin lectură, prin studiu a problemei de ansamblu. De aceea, ea rămîne atîrnată stinger în vreun colț al memoriei, iar atunci cînd, în scris, trebuie să dea un răspuns precis, tînrul emite: „ONU este organizatorul muncii”; „este sediul de bază al țărilor socialiste”; sau că „Frédéric Joliot-Curie a fost... inventatorul radio”, „olandez”, „polonez”, „spaniol”; sau că țara noastră se află în „faza construirii desăvîrșirii socialismului”. Și încă multe alte asemenea „complexe sonore”, care arată, de fapt, o repetare mecanică, necontrolată, a unor formule des auzite și nicidecum o însușire a ideilor, teoriilor, noțiunilor pe care ar vrea să le reprezînte.

Și dacă 51 de tineri din cei 98 anchețați la Brănești nu cunosc paternitatea înflăcăratei chemări „Proletari din toate țările, uniți-vă!” nu trebuie să tragem concluzia — cel puțin pentru situația din comuna anchețată — că în predarea științelor sociale și în învățămîntul politic U.T.C., ca și în difuzarea cărții ideologico-politice trebuie să se producă o cotitură decisivă?

Concluzii asemănătoare au tras și autorii ancheței Pregătirea politică-ideologică din liceu — Mihai Srimbei la Brăila și Petre Niță la Iași — publicată în nr. 11/1970 din *Tînrul leninist*, ca și participanții la masa rotundă Educația politică a tineretului, organizată la Sibiu și publicată în nr. 12/1970 din *Tînrul leninist*, ca și redactorii grupajului intitulat *Științele sociale în liceele de cultură generală*, apărut în nr. 5 și 6/1971 ale aceeași reviste *****).

*****) Cităm din aceste materiale: „In cea mai mare parte, rolul elevilor se reduce doar la acela de auditori, informările fiind prezentate de profesorii dirigenți sau de profesorii îndrumători ai organizațiilor U.T.C.” „...Un profesor prezenta o expunere, iar elevii luau notițe, devenind simpli spectatori, obligați să consemneze și să memoreze cunoștințele politice sau de altă natură. Intr-un asemenea sistem scolic și bucherist, adolescentul nu-și mai depășește condiția de elev și nu mai are prilejul să realizeze conștiința apartenenței și a responsabilității generației...” «Cele mai multe [cercuri, n.n.] s-au desfășurat sub forma unor expuneri, participarea elevilor fiind redusă în mare parte la conspectarea materialului bibliografic și la

Se pare că, pe undeva, s-a înrădăcinat în mentalitatea tineretului credința că este de ajuns să te naști și să trăiești sub soarele socialismului pentru ca să îți asiguri — în mod automat — un nivel ideologic și politic satisfăcător.

„Este necesar să punem un mai mare accent pe cunoașterea de către tineret a trecutului de luptă al partidului și poporului. Să prezentăm permanent stările de lucruri din trecut, să reamintim cum a trăit clasa muncitoare, tineretul în trecut, pentru că numai așa tinerii vor putea să înțeleagă mai bine realizările de astăzi, condițiile pe care le au. Nu trebuie să uităm că tineretul nostru s-a născut în alte condiții și unii consideră că lor li se cuvine totul, că numai societatea are obligații, dar ei nu au față de societate nici o obligație”²⁾.

Filozofia marxist-leninistă nu este nici ereditară, nici transmisibilă. Marxism-leninismul trebuie studiat. Și tocmai acest studiu a fost mult neglijat în ultimii ani, mai ales în rândul tinerilor. Ne-o dovedesc lucrările plenarei lărgite din 17 septembrie 1971 a Comitetului de partid din Ministerul Învățământului, la care a fost subliniată necesitatea perfecționării conținutului științelor sociale, în direcția prezentării mai ample a politicii partidului și statului nostru, creșterii caracterului militant și al combativității în predare, sporirii preocupărilor pentru problemele teoretice și practice ale construcției socialiste. La plenara lărgită a Comitetului județean de partid Ilfov din 11 septembrie 1971, a fost relevată necesitatea aprofundării conținutului politic al activității cultural-educative, care să devină parte integrantă a muncii politice, și au fost analizate sarcinile ce revin școlii și slujitorilor ei, organizațiilor de partid ale cadrelor didactice, pentru desfășurarea unei

„am ascultat cu multă atenție”. De foarte puține ori elevii au susținut referate și coreferate...” „..... Lipsa unor lucrări științifice speciale dedicate acestei categorii de tineri face ca interesul pentru literatura politică să fie mai puțin prezent în opțiunile elevilor...”: „Trebuie să fie depășită sfera îngustă de audiență pasivă...”; „Din păcate, mulți absolvenți care vin la noi [în uzină, n.n.] (atât din licee, școli generale, cit și din școli profesionale) nu posedă cunoștințele politice necesare și atunci lucrurile se complică. În loc să-i ajutăm să deprindă practica vieții sociale, să-și formeze responsabilitatea politică, să le dezvoltăm motivația politică a activității lor, să le dezvoltăm orizontul de cunoștințe, trebuie să inițiem activități pentru a le forma o elementară cultură politică, ceea ce de fapt trebuia să realizeze școala prin procesul de învățămînt”.

2) Ceaușescu, N. *Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii*. 6 iulie 1970. — *Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative*. 9 iulie 1971, Buc. Editura politică, 1971, p. 71.

intense munci de educație comunistă. În cadrul lucrărilor plenarei Comitetului județean Ilfov al U.T.C., chiar un profesor din Brănești a arătat că o informare complexă asupra istoriei mișcării muncitorești din România, cu participare activă la dezbateri, pe teme ale datoriei de cetățean angajat, este absolut necesară.

Documentele elaborate de conducerea partidului nostru în iulie și noiembrie 1971 conțin, cu o clarviziune pe care numai o cunoaștere adâncă a stărilor de fapte o poate conferi, concluziile cu privire la sarcinile care stau în fața tineretului în domeniul pregătirii ideologico-politice. La Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative din iulie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus:

„În acest sens, este necesar să reorganizăm și să îmbunătățim întregul sistem de predare a cunoștințelor politico-ideologice. Direcțiile educative și de științe sociale din minister [Ministerul Învățământului, n.n.] sînt funcționărești, nu desfășoară o activitate temeinică de îndrumare politică. De asemenea, predarea științelor sociale se desfășoară cu lipsuri mari”³⁾.

Prețioasa recomandare a secretarului general al partidului, făcută în timpul vizitei de lucru în școlile de toate gradele din Capitală în ziua de 30 septembrie 1971, de a se înființa cabinete de științe sociale, care, concepute și organizate pe baze moderne, vor aduce o substanțială contribuție la însușirea de către elevi a socialismului științific, a economiei politice, a istoriei și filozofiei marxist-leniniste, măsurile luate de C.C. al U.T.C. pentru îmbunătățirea învățămîntului politic al tinerilor, instituirea sistemului unitar al predării științelor sociale în școli și facultăți, ca și organizarea studiului ideologic al cadrelor didactice din diferite forme de învățămînt vor duce la o substanțială și temeinică îmbogățire a cunoștințelor politico-ideologice și științifice ale tineretului.

În lumina indicațiilor conținute în ultimele documente de partid, trebuie să reconsiderăm fundamental și rolul pe care biblioteca școlară îl are în sistemul educativ-informațional preconizat de învățămînt, asigurîndu-i-se condiții normale de desfășurare a muncii, cadre calificate și o îndrumare competentă și permanentă. Biblioteca școlară revendică astăzi — cu mai mult teme decât oricînd — atenția cuvenită din partea organelor de resort. Numai astfel ea va putea deveni un factor activ în educația ideologico-politică și științifică a elevilor.

3) *Idem*, p. 69.

File contemporane din istoria unei biblioteci reșițene

Ioana TAUTU

1771—1971. Foc nestins la furnalele Reșiței. Străvechica vatră a siderurgiei românești, orașul-uzină de pe apa Bîrzavoi, sărbătorește anul acesta bicentenarul existenței sale. În fața acestei vârste venerabile, nu ne putem opri să nu vorbim despre tinerețea fără bătrînețe a Reșiței, care, în ultimul sfert de veac, în anii construcției socialiste, a cunoscut o înflorire nemăitîlnită. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul său la adunarea populară, care a încununat, la 17 septembrie, manifestările sărbătorești închinată aniversării reșițene, „timp de 175 de ani, Reșița n-a ajuns să producă anual decît circa 200 mii tone de oțel; astăzi, ea produce 800 mii tone, iar în 1975 va trebui să realizeze 1,1 milioane tone”.

Cînd îi spunem Reșiței „cetatea de foc”, nu ne gîndim numai la focul nestins al furnalelor sale. Pentru noi toți, Reșița înseamnă și un bastion al luptei revoluționare. În urmă cu trei ani a fost sărbătorită aici împlinirea a 100 de ani de la aprinderea primelor scînteii revoluționare, prin organizarea, în 1868, a filialei reșițene a Asociației generale a muncitorilor, ale cărei strinse legături cu Internaționala I sînt cunoscute. Istoria Reșiței este strîns legată de istoria dezvoltării mișcării revoluționare din România și ulterior de istoria creării și dezvoltării Partidului Comunist. Astăzi, organizația de partid a comunistilor reșițeni numără cca 10 mii de membri, care se situează în fruntea luptei pentru realizarea sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea.

Ne gîndim, vorbind de „cetatea de foc”, și la focul nestins al cunoașterii, care i-a mistuit dintotdeauna pe oamenii Reșiței. Strîns legată de mișcarea muncitorească, decurgînd din aceasta, cu aproape 100 de ani în urmă, aici s-a născut prima bibliotecă muncitorească din Reșița. În anul 1871, în cadrul asociației de autoeducare înființate de muncitorii reșițeni participanți la Co-

muna din Paris, după reîntoarcerea în țară, se dezvoltă o mică bibliotecă*), care, preluînd tradițiile cercurilor de citit care au ființat imediat după revoluția pașoptistă, adună în colecțiile ei și difuzează în rîndul muncitorimii valori ale literaturii românești și universale, precum și reviste socialiste și literatură marxistă. O dată cu organizarea mișcării sindicale locale (Sindicatul muncitorilor metalurgiști, constructori și lomnari), în 1900, bibliotecă dobîndește, conform statutului adoptat, sarcini precise în cadrul programului de educare profesională, ideologică și culturală a muncitorilor.

Adevărat focar de cultură progresistă, centru de propagandă a literaturii socialiste și mai apoi a celei marxiste, în jurul cărui s-au strîns de la început fruntașii mișcării muncitorești locale, bibliotecă a crescut și s-a dezvoltat mereu, ajungînd ca în 1936 să numere cca 18 mii de volume în colecțiile sale și să înregistreze aproape două mii de cititori.

Infruntînd, de-a lungul anilor, greutăți materiale și interdicții, percheziții și confiscări, persecuții care în perioada fascizării țării au mers pînă la deferirea bibliotecarilor în fața tribunalului militar, bibliotecă muncitorilor reșițeni a dăinuit, pentru ca în anii de după eliberare să dobîndească, asemenea întregii Reșițe, o nouă tinerețe.

Bibliotecă sindicatelor din Reșița funcționează în prezentul local al Casei de cultură.

Dăruite cu pasiune muncii ce o îndeplinesc, Maria Hegheduș de mai bine de 12 ani și Ecaterina Denuel de 4 ani, cele două bibliotecare se străduiesc să facă din bibliotecă pe care o conduc o prezență activă în viața spirituală a Reșiței de azi.

Să încercăm să oferim o imagine sintetică a modului de organizare și de func-

*) Vezi: Ciomponeriu, Ecaterina. *Pagini din istoria unei importante biblioteci muncitorești*. Bibliotecă din Reșița. În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 12, dec 1968, p. 727—730.

ționare a bibliotecii: un fond de carte de peste 78 de mii de volume (din care aproape o pătrime în limbile naționalităților conlocuitoare) organizate sistematic, într-o vastă încăpere (20×6 m²), structurată în depozit și secție de împrumut cu raft liber; o sală de lectură, cu 36 de locuri; o secție pentru copii cu un fond aferent de cca 6500 de volume. Programul de funcționare la sediul este continuu, iar în scopul apropiării cărții de muncitori au fost organizate 29 de biblioteci de secție (12 la Uzinele Construc-tore de Mașini Reșița, 16 la Centrala Si-derurgică Reșița, una la un cămin muncito-resc), dotate, în ansamblu, cu cca 7 mii de volume, reînprospătate periodic. La 1 septembrie a.c., registrele de activitate ale bibliotecii consemnau un număr de 4963 de cititori, cu o frecvență de 16769 și 47000 de volume consultate. Bibliotecarele rapor-tează cu mândrie că 70,3 la sută din citi-torii bibliotecii sînt muncitori. Răsfoim fi-șele lor. Mulți dintre ei sînt cititori cu ve-chime de peste 10—15 ani, iar numărul ti-tlurilor notate pe fișe, ca și calitatea lor, denotă deprinderi tomenice de lectură, in-terese variate, un gust format și mai ales pasiune pentru citit: MARIA CIOBANU — 32 de ani (U.C.M.R.) — 65 de cărți citite în acest an (Waugh, E. *Un pumn de țăr-ină*, Vissarion, I. C. *Ber Căciulă*, Kobo, Abe, *Femeia nisipurilor*, Gary, R. *Prima dragoste, ultima dragoste*, Papadat-Bengescu, H. *Con-cert din muzică de Bach*, Sebastian, M. *Ac-cidentalul*, Lagerkvist, P. F. *Povestiri amare*, Parruchot, H. *Viața lui Renoir* etc.); IOAN VIȚCU — 24 de ani (C.S.R.) — 97 de cărți (Deledda, G. *Iedera*, Sarraute, N. *Portretul unui necunoscut*, Toman, J. *După noi, pō-topul*, Proust, M. *În căutarea timpului pier-dut*, De Gaulle, Ch. *Memorii de război*, Plă-mădeală, L. *Trei ceasuri în infern* etc.); BENI IOSIF — 40 de ani (C.S.R.) — 36 de cărți (Ludo, I. *Salvatorul*, Sandburg, C. *Po-vești din Țara Rutagawa*, Teodoreanu, I. *Lo-relei*, London, J. *Opere*, vol. 1, Lecca, A. *Lumini dispărute* etc.); SITARIU NISTOR — 32 de ani (U.C.M.R.) — 40 de cărți (De Roberto, F. *Viceregii*, Stendhal, *Mănăstirea din Parma*, Vol. I—II, Gaskell, F. *Mary Barton*, Scott, Fitzgerald, *Marele Gatsby*, Zola, E. *Thérèse Raquin*, Zweig, S. *Secret arzător*, Pérez Galdos, B. *Doña Perfecta* etc.); ILIE BOULESCU — 35 de ani (U.C.M.R.) — 23 de cărți (Sadoveanu, M. *Neamul Șoimăreș-tilor și Locul unde nu s-a întimplat nimic*, Hogaș, C. *Pe drumuri de munte*, Fătu, I. *Garda de fier*, Ibrăileanu, G. *Spiriul critic în cultura românească* etc.); GUSTAV WOLLA-NEK — 49 de ani (U.C.M.R.) — 106 cărți (An-ton, C. *Seri albastre*, Druon, M. *Regii bleste-mați*, Sadoveanu, M. *Baltagul*, Gaidar, A. *Opere*, Vol. 2, Sutter, I. *Istoria artelor*, Ha-sek, I. *Abecedarul umorului*, Lee, H. *Să ucizi o pasăre cântătoare...*, Faulkner, W. *Cătu-nul*,

Orașul și Casa cu coloane etc.); PETRU BRAUN — 32 de ani (C.S.R.) — 73 de cărți (Höel, S. *Întîlnire cu anii uitați*, Maugham, S. *Ploaia*, Goytisolo, J. *Doliu la „Paradis”*, Passuth, *Madrigal*, Kafka, F. *Castelul*, Wer-fel, F. *Cele 40 de zile de pe Musa-Dagh*, Vol. 1—3, Faure, E. *Istoria artelor*, Vol. 1—5, Vallentin, A. *Leonardo da Vinci*, Peltz, I. *Nopțile domnișoarei Milly* etc.).

Și lista ar putea continua...

Dintre cei mai buni cititori ai bibliotecii s-a format un colectiv alcătuit din 12 per-soane (muncitori, tehnicieni, ingineri, pensio-nari, o educatoare, o casnică și doi elevi, de la cercul literar), care sprijină activitatea bibliotecii în toate compartimentele sale și mai ales în acțiunile de propagandă a cărții. Printre ei se află și Mihai Ūrosch, munci-tor pensionar, în vîrstă de peste 70 de ani (pe a cărui fișă de cititor am înfîlnit 77 de titluri, cele mai multe în limba germană), care, ani la rînd, începînd din anul 1920, s-a ocupat voluntar, cu multă pasiune, de biblioteca sindicatului.

Prezentă la sărbătoarea celor 200 de ani de la înființarea uzinelor reșițene, biblio-teca a organizat un întreg ciclu de mani-festări cu caracter festiv, dintre care amîn-tim: recenziia volumului *Reșița luptătoare* de E. Cimponeriu; evocarea istorică *Din istoria mișcării muncitorești reșițene*; mon-tajul de versuri *Poezii cîntă cetatea oțelului*; cîntăria pe hartă *Itinerar prin județul Caraș-Severin*; prezentarea, însoțită de lecturi dramatizate, a pieselor *Cetatea de foc* și *Ochii dragi ai bunicului* de M. Davidoglu; două expoziții de cărți una cuprinzînd cele mai vechi lucrări, păstrate din fondul inițial al bibliotecii, și alta cu tema *Scriptorii con-temporani despre Cetatea de foc* etc.

Tot în cinstea acestui eveniment, pe lîngă bibliotecă a luat ființă, sub îndrumarea și cu ajutorul cabinetului de partid, un centru de documentare pentru literatura politico-ideologică. Aici sînt expuse cele mai noi do-cumente de partid și de stat și presa de partid; sînt organizate rafturi tematice, con-forme cu programa cursurilor de învățămînt politic organizate de comitetul municipal de partid; sînt difuzate liste de recomandare. Centrul are un program de consultații, acor-date de un lector de serviciu, în restul timpului cei interesați putînd să audieze, înregistrate pe bandă de magnetofon, prele-geri, prezentări de cărți ș.a.

În anul bicentenarului reșițean, prin co-lecțiile sale, prin propaganda vie pe care o desfășoară, prin întregă sa activitate, în spiritul vechilor sale tradiții, biblioteca sin-dicatelor din Reșița aduce o contribuție eficientă la traducerea în fapt a programului elaborat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea activității ideologice, în scopul dez-voltării conștiinței socialiste, pentru afir-marea omului înaintat al societății noastre.

100 sută de ani de bibliotecă publică la Galați

„Cărțile nu sînt făcute pentru anume om, ci pentru toți laolaltă, că precum văzduhul nu-l include omul numai pentru sineși, ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte, cade-se, a se împărțuși tot neamul românesc”.

V. A. Urechia (11 noiembrie 1890)

L. BACĂRU și N. OPREA

În toamna acestui an, la Galați, are loc, în cadrul festiv cuvenit, o îndoită sărbătoare închinată unui secol de existență a bibliotecii publice județene și împlinirii a optzeci și doi de ani de la întemeierea Bibliotecii „V. A. Urechia”, moștenitoarea și continuatoarea celei dintîi.

Cercetările făcute în ultimii ani au descoperit în arhive documentele privind începăturile unei biblioteci județene pentru care s-a și elaborat — în anul 1871 — un proiect de organizare, cu propunerea ca numele ei să fie „Biblioteca Traian”¹⁾. La baza ei stăteau cele 669 de broșuri și cărți donate de Costin Brăescu, unul din membrii Comitetului permanent al județului Covurlui.

La 10 noiembrie 1871 Consiliul general al județului votează bugetul pe anul 1872, în care se prevăd sumele de 1000 de lei pentru cumpărare de cărți și 400 de lei pentru mobilierul necesar noii instituții²⁾. În anii următori, pentru instalarea și aprovizionarea ei s-au cheltuit noi sume, variind între 700 și 800 de lei, astfel că, în 1891, biblioteca județului Covurlui dispunea de un fond

ce însuma 1065 de titluri. Componenta acestui fond este sugerată de ordinea în care sînt înscrise domeniile la articolul prevederilor bugetare pentru cumpărare de cărți: în primul rînd economice, apoi științifice și abia în al treilea rînd literare.

În anul 1889, prin generoasa donație a istoricului V. A. Urechia, ia ființă biblioteca publică gălățeană care-i va perpetua numele și, pînă la un timp, preocupările. O dată cu întemeierea ei, încep să i se predea fondurile bibliotecii județene, o parte a acestora trecînd în patrimoniul ei chiar în anul 1891. Transferul cărților s-a făcut în etape, încheindu-se în 1895.

Biblioteca „V. A. Urechia” reprezintă, multă vreme după aceea, principalul nucleu cultural al orașului Galați și al județului Covurlui, în colecțiile căreia au fost reprezentate și periodice, și lucrări ale socialiştilor de la sfîrșitul veacului trecut, și statutele primelor organizații muncitorești din Galați. Nu vom face aici istoricul ei și nici nu ne vom ocupa decît comparativ de activitatea pe care a desfășurat-o pînă în 1965, acestea fiind tratate mai pe larg în

Biblioteca Județeană. — Unul din colegii D-văstre și ai noștri onor. D. Membru C. Brăescu, inspirat de un nobile sentiment pentru cultura Județeană, a bine voit prin adresa regitrată la No. 1171 să ofere Județului suma de 669 broșuri și cărți, cu dorința de a se grăni începăturile unei biblioteci Județene sub nume „Biblioteca Traian”; Comitetul a făcut lucrările convenite pe lângă onor. Ministerul de Interne și Instrucție pe de o parte, iar de alta va supune deliberărilor D-văstre un proiect de organizare și înființarea acelei începături de bibliotecă Județeană.

1971 s-au redeschis secția de împrumut și secția pentru copii, iar sălile de lectură la 31 martie a.c. În aceste condiții se menține totuși o curbă ascendentă a lecturii, alături la cititorii adulți cât și la copii, după cum se ilustrează în tabelele de mai jos.

Adulți Tabelul nr. 2

Anul	Cititori înscriși	Voluma citite	Frecvența cititorilor
1951	1 882	38 080	11 417
1961	14 659	189 774	95 163
1971*	8 430	189 187	70 544

*) Date pentru perioada 1 apr. - 31 aug.

Tabelul nr. 5 reflectă componența grupelor de cititori în raport cu numărul total al înscrișilor :

Tabelul nr. 5

Anul	1955	1958	1961	1970*)
Total înscriși	10 181	11 999	14 659	8 430
Muncitori	1 155	1 568	2 497	647
Tehnicienii și funcționari	995	2 161	1 646	1 415

*) Date pentru perioada 1 ianuarie - 31 mai

Copii Tabelul 3

Anul	Cititori înscriși	Voluma citite	Frecvența cititorilor
1965	1000	27 769	12 671
1968	2941	72 592	29 165
1971*)	1936	42 081	16 110

*) Date pentru perioada 1 feb. - 31 aug.

În antrenarea la lectură a populației active, la biblioteca gălățeană s-au marcat două cotituri care au influențat fie asupra numărului de cărți citite, fie asupra preferințelor pentru anumite domenii. Cea dintâi s-a produs în anul 1958 prin introducerea — printre primele în țară — a accesului liber la raft⁴⁾, iar a doua prin darea în folosință, în 1960, a Combinatului siderurgic din Galați, eveniment care a îmbunătățit și ponderea cititorilor din grupa muncitorilor și cea a tehnicienilor și funcționarilor. Pentru ilustrarea cifrică a acestor schimbări am ales anul 1955, anterior ambelor evenimente, 1958, anul introducerii accesului liber la raft, 1961, primul an de funcționare a Combinatului siderurgic și 1970, primul an de activitate în noul local. În tabelul nr. 4 este prezentat numărul de cărți citite pe domenii.

Modernizarea serviciilor de împrumut și creșterea populației orașului în urma transformării lui într-un centru muncitoresc, cu o mare pondere a clasei muncitoare, au sporit solicitările pentru literatura ideologică, științifică și tehnică, influențând și asupra unei noi proporționări tematice a fondurilor în raport cu fondul general de publicații, realitate oglindită în tabelul nr. 6.

Dacă Biblioteca „V. A. Urechia” ar avea mai multe filiale, în cartierele noi muncitorești situate la o mare depărtare de ea, poate că aceste cifre ar fi mai mari. Dar, din păcate, situația, chiar a celor existente, nu este satisfăcătoare. Filiala 1 din Țiglina, înființată în 1963, cu secție pentru copii, a avut în perioada de început o activitate bună, dar în anul trecut numărul cititorilor s-a redus din cauza concurenței pe care i-o face Casa de cultură a sindicatelor situată la numai 400 m depărtare de ea, Filiala 2 de la Poșta Veche nu dovedește rentabilitate, iar filiala 3, „I. C. Frimu” n-a funcționat niciodată, deși este înzestrată cu fond de cărți și are un bibliotecar, deoarece încăperea destinată ei a fost ocupată de altă instituție. Tabelul nr. 7 cuprinde dinamica înscrierii cititorilor și a împrumutului de cărți la filialele 1 și 2 în anii înființării lor și în 1970.

Și, pentru a încheia această succintă privire retrospectivă, vom adăuga că dacă la începuturile ei, în 1871—1899, biblioteca publică gălățeană a avut numai doi salariați, în anul 1951 numărul acestora a cres-

Tabelul nr. 4

Anul	Social-politice	Științifice	Tehnice	Agricole	Literatură*)	Alte
1955	5 983	3 975	3 252	501	81 704	3 481
1958	24 631	4 222	2 381	305	123 665	3 068
1961	15 654	11 096	8 494	—	147 528	7 833
1970**)	9 318	12 251	8 337	224	190 290	19 867

*) Adulți și copii **) Până la 31 mai

Tabelul nr. 6

Anul	Fond general	Ideologie	Știință	Tehnică	Agricultură
1955	127 268	20 083			
1958	154 333	23 255	2 475	5 950	6 817
1961	187 470	25 858	3 609	7 552	7 472
1970	315 083	42 187	5 343	10 100	8 500
			11 746	17 410	9 935

Tabelul nr. 7

Filiala	Anul	Fond de publicații	Numărul cititorilor	Cărți citite	Frecvență
1	1964	9 612	3 397	61 858	30 985
	1970	21 600	2 784	90 422	31 902
2	1969	3 000	220	3 588	1 196
	1970	4 819	533	18 794	5 832

cut la 6 ca să ajungă la 17 în 1958 și la 39 în 1971, alcătuind un colectiv dinamic, animat de problemele acestei importante instituții gălățene.

BIBLIOTECA „V.A. URECHIA” ÎN CONTEMPORANEITATE

În ajunul marilor aniversări pe care le întâmpină, Biblioteca „V. A. Urechia” desăvârșește modernizarea noului local în care s-a mutat prin grija deosebită a Comitetului județean de partid. Ea stă în atenția primului secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul Constantin Dăscălescu, care se ocupă personal de problemele acestei instituții de educație comunistă.

Din bugetul extraordinar, de 2 576 590 de lei pe 1970 și 2 159 000 de lei pe 1971 s-au investit 1 600 000 de lei numai pentru mobilier, 895 000 de lei pentru amenajarea localului, urmînd ca, în 1972, să se mai prevadă suma de 500 000 de lei pentru mobilierul nou necesar depozitelor.

Împreună cu filialele, Biblioteca „V. A. Urechia” dispune de un spațiu total de 2 399 m² din care filiala din Țiglina 287 m², cea de la Poșta Veche 39 m² și „I. C. Frimu” 48 m². În localul nou ea are 3 săli mari de lectură și 4 cabinete de studiu însumînd 180 de locuri, în afara celor 20 din sălile de lectură pentru copii. Depozite și săli amenajate anume în acest scop adăpostesc colecțiile speciale, secția de muzică (cu 6 mese de audii și cu cîști), laboratorul fotografic, atelierul de legătorie.

Fondul de publicații, astăzi de 325 084 de volume, este în continuă creștere. Pentru completarea lui, în ultimii cinci ani s-a cheltuit o sumă medie anuală de 200 000 de lei. Concepția de completare a colecțiilor bibliotecii urmărește achiziționarea, pe cit posibil, a cel puțin un exemplar din tot ce se tipărește în țară, cu excepția publicațiilor în limbile naționalităților conlocuitoare care nu sînt reprezentate în raza teritorială a județului. Nu se achiziționează tipărituri cu circulație restrînsă.

Pentru completarea fondurilor la secțiile de împrumut pentru adulți și copii, criteriul principal îl constituie cererile publicului, ținîndu-se seama de necesitățile educației comuniste, formării culturale multilaterale și perfecționării profesionale a publicului său.

Se mai achiziționează tot ceea ce apare în județul sau despre județul Galați, colecții de afișe, pliante, programe editate pentru manifestările locale, fotografii privind evoluția județului și orașului Galați din trecut pînă azi, fotografii ale tuturor marilor obiective industriale de pe teritoriul județului, cum este acea colecție de fotografii în care se poate urmări construirea Combinatului siderurgic de la prima cupă de pămînt excavat și pînă la darea lui în folosință.

Un buletin lunar, elaborat de serviciul completarea și organizarea colecțiilor, informează pe cititori asupra creșterii colecțiilor.

Munca dusă de colectivul bibliotecii se împarte între operațiunile de completare a colecțiilor, serviciul de împrumut pentru adulți și copii și serviciul de informare și bibliografie. În afară de aceasta se colaborează permanent cu Cabinetul județean de partid, cu bibliotecile tehnice și școlare, cu

cele din învățământul superior, organizându-se, printre altele, și ore de informare asupra folosirii bibliotecii și cataloagelor de către elevi și studenți.

Serviciul bibliografic își continuă cercetările pe cele trei planuri cunoscute: informare curentă, bibliografie regională și bibliografie. Pe lângă rezolvarea cererilor orale și scrise, pe lângă aparatul de informare constituit din fișiere, printre care unul analitic al operelor clasice literaturii române și altul, tot analitic, de critică literară, ambele foarte solicitate, s-au elaborat, în ultimii doi ani, opt bibliografii de recomandare. Un interes deosebit a suscitat în rândul cadrelor didactice și al elevilor îndrumarul metodic *Activitatea cu cartea în mijlocul copiilor*, care cuprinde bibliografia de recomandare pentru clasele I—VIII, pe clase și obiecte. O serie de cataloage colective apărute în ultimii ani sau în curs de apariție se adresează diferitelor categorii de specialiști. Astfel, *Catalogul publicațiilor tehnice* vol. I (1964), vol. II (1967) și vol. III (în curs de redactare), *Catalogul cărților științifice și tehnice străine* existente în bibliotecile din municipiul Galați (1969), *Catalogul publicațiilor medicale* (1970), *Catalogul publicațiilor agricole*, 6 vol. (1962—1968) etc.

În cadrul bibliografiei locale, pe lângă fișierele clasice și indicii bibliografici de perioadă, se mai află în lucru anuarul *Presa gălățeană* pe anii 1968—1969—1970, *Catalogul periodicelor gălățene* în 2 vol., pregătit pentru tipar, la fel ca și bibliografiile C. Z. Buzdugan, Spiridon Popescu, Iorgu Iordan ș.a.

În afara bibliografiei curente și de recomandare care urmărește să vină în ajutorul unor cadre de specialitate, dezvăluind cele mai noi lucrări din domeniile lor, serviciul bibliografic are în sarcina lui și lucrările care urmăresc punerea în valoare a colecțiilor speciale ale bibliotecii. Apariția, în 1965, a catalogului intitulat *Cartea veche românească în Biblioteca „V. A. Urechia”* va fi urmată în 1972 de tipărirea altui catalog: *Cartea românească cu caractere cirilice și de tranziție (1830—1865) în Biblioteca „V. A. Urechia”*. În sfârșit, sînt în lucru și cataloagele care vor prezenta cititorilor alte două colecții din bibliotecă: cartea veche străină (sec. 15—16) și manuscrisele lui V. Alecsandri.

Acești servicii întocmesc bibliografiile în sprijinul organizațiilor și organelor locale de partid și de stat. Printre acestea se află, în

pregătire *Bibliografia documentelor de partid dintre anii 1968 și 1971*. Alte bibliografii se cer pentru cursurile universității serale de marxism-leninism și pentru uzul celor care studiază individual în diferite forme ale învățământului ideologic.

Centrul teritorial de perfecționarea pregătirii cadrelor de pe lângă Comitetul județean Galați al P.C.R. a cerut Bibliotecii „V. A. Urechia”, și aceasta i-a elaborat, o serie de bibliografii printre care: *Probleme de psihologie socială: Rolul și locul muncii politico-organizatorice în consolidarea colectivelor de muncă și în formarea opiniei colective; Rolul și funcțiile complexe ale adunărilor de partid în înfăptuirea politicii P.C.R., în educarea partinică și revoluționară a membrilor; Responsabilitatea politică a cadrelor de conducere. Cerințe fundamentale, aptitudini și trăsături caracteristice ale acestora; Politica și activitatea P.C.R. în rîndurile naționalităților conlocuitoare ș.a.*

Biblioteca „V. A. Urechia” se preocupă și de cercetarea sociologică concretă în stabilirea coordonatelor muncii cu cartea. În anul 1967—1968 a efectuat un sondaj privind locul pe care biblioteca îl ocupă în informarea cadrelor didactice, tehnico-ingenerești și medicale, iar în 1970, un alt sondaj pentru depistarea cauzelor care au determinat încetarea frecventării bibliotecii de către 1600 de foști căutori-copii, care au depășit vîrsta de 14 ani.

În șirul proiectelor de viitor ale bibliotecii gălățene am găsit însoțite și câteva obiective mai apropiate printre care se numără înființarea unei biblioteci pentru copii, cu sediu separat, crearea a încă trei filiale în cartierele nou construite, tipărirea unui ghid al Bibliotecii „V. A. Urechia” în noile ei condiții de activitate și, începînd cu trimestrul IV al anului 1971, elaborarea unor bibliografii care să slujească scopurilor educației socialiste.

În ansamblul activității ei, biblioteca tinde să se integreze tot mai activ și eficient în viața nouă, socialistă a orașului Galați, acest mare centru industrial și cultural.

1) Arhivele statului București Fond M.A.I. — Administrative. Dos. 215/1871 f. 16v—17.

2) Arhivele Statului București Fond M.A.I. — Administrative. Dos. 256/1871 f. 61.

3) Oprea, N. *Biblioteca regională „V. A. Urechia” din Galați a împlinit 75 de ani*. În: *Revista bibliotecilor*, 19, nr. 1, ian 1966, p.40—43.

4) Bădic, Constanța. *Așezarea cărților — o problemă principală*. În: *Căluza bibliotecarului*, 18, nr. 2, feb 1965, p. 90.

Caracterul unitar al activității de informare

Ion STOICA

Într-un veac de mari îndrăznici și de mari victorii ale geniului uman, toate alăturările, chiar și cele mai dramatice, închid în ele adevăruri decisive pentru contururile societății de mâine. Nimeni nu mai rămâne nedumerit ori sceptic în fața unor titluri ca „Omul și planeta”, „Omul și marea”, „Omul și Cosmosul”, „Omul și viteza” etc.; legătura s-a stabilit în proporții diferite dar definitiv și ireversibil în favoarea omului. Și totuși, între alte relații care încă ne copleșesc, una este printre cele mai dificil de tranșat în favoarea noastră: „Omul și informația”. Ori cât am încerca să ne liniștim la umbra unor automate idealizate, toate eoliele de informații s-au transformat în munți care apasă crescînd neconținut. Sistemele de informare puse în funcție pînă acum rămîn într-o prelungită copilărie față de dinamica veacului. Și nu în primul rînd sub raportul cantității. Poate tocmai această obsesie a cantității determină slăbiciunile informării, considerată din păcate de unii în primul rînd o tehnică și abia apoi o concepție. Primatul cantitativului duce la ceea ce am putea numi noxele informației, la fenomene de saturare relativă, la asfixierea noului. Intensitatea suprasolicității potențiale a impus, pe de altă parte, soluții de conjunctură de o diversitate care amenință să devină la fel de copleșitoare ca informația însăși. S-au adoptat adesea formule închise, organizări independente, ierarhizări inadecvate, s-au fragmentat inefficient, din punct de vedere operațional, activități cu un flux continuu. Iată de ce socolim necesar ca informarea să fie concepută ca un imperativ național și organizată prin utilizarea tuturor resurselor existente. Pledoaria pentru o concepție integratoare nu este nouă. Publi-

cațiile de specialitate au inserat numeroase contribuții în acest sens. Dar, deși ideea de sistem național este suficient de încapătoare, considerăm că soluțiile discutate sînt încă parțiale, propunerile de organizare stau încă sub semnul departamentalismului. Într-o încercare de lărgire a bazei de discuție, propunem cîteva teme pentru o reflecție care se va dovedi, poate, utilă.

1. *Funcția documentului.* Substratul falsei dispute dintre bibliotecari și documentariști îl constituie atitudinea față de documente. (Falsă, pentru că în practica de fiecare zi activitățile sînt interferente, au același sens și același scop.) Pentru biblioteconomia tradițională, rigid tradițională, documentul e totul, are unitatea și personalitatea lui, e în primul rînd o prezență materială. Deși formele analitice de reflectare a conținutului îi deschid posibilități de investigație nelimitate, stînjinit de empirismul metodelor de lucru, bibliotecarul învechit nu depășește în analize și statistici nivelul acestei unități materiale, dimensiunea purtătorului. El are cărți, reviste, discuri, hărți, benzi etc., pe care le organizează de cele mai multe ori fără să le disece conținutul.

Pentru documentarist, în schimb, documentul e un amalgam compozit și greoi care aproape nu-l interesează. Unitatea lui de măsură este informația. El încearcă să refacă pe terenul propriu drumul bătut de știință spre tainele materiei, sperînd să opereze cu informațiile, să le studieze și să le pună în acțiune ca pe niște particule elementare. Interesați să ordoneze această mișcare browniană a informațiilor, documentariștii caută informația pură, ignorînd însă realitatea complexă a proceselor de comunicare.

Chiar opuse așa schematic și superficial, cele două atitudini față de document sînt fiecare în parte eronate în măsură diferită. Evident, ceea ce interesează în ultimă instanță este informația, și nu purtătorul ei. Dar în lumea de azi unitatea de referință este documentul. Nu putem organiza temeinic și util informațiile fără să organizăm în primul rînd documentele. Informării îi este indispensabilă baza documentară și prin aceasta întregul flux de activități care începe cu selecția, prelucrarea, conservarea și circulația documentelor. Între calitatea informării și circulația documentelor există o relație directă. Evident, trebuie operate disocieri în funcție de specificul domeniului și de natura informațiilor. Se știe, de pildă, că relația informare-document este mai intensă în domeniile mai slab structurate. Legătura cu baza documentară este recunoscută uneori numai ca o necesitate pe circuitul intern, de prelucrare, afirmîndu-se că apoi băncile de date pot prelua sarcinile de informare. Dar băncile de date nu pot fi absolutizate, ele nu pot răspunde tuturor categoriilor de soliditate. Polivalența documentului trebuie acceptată ca temelie a unității procesului de informare și, în consecință, ca element determinant în proiectarea oricărui sistem informațional.

2. *Reflectare și comunicare.* Se discută despre informare ca despre o activitate specifică secolului XX. Desigur, nivelul ei de azi trebuie legat de ritmul noosferci contemporane, dar bazele informării au fost puse încă din secolele trecute. Formele tradiționale de reflectare, unele dintre ele, deși mult mai statice și mai puțin favorabile comunicării, cuprind toate principiile informării moderne. Catalogul pe subiecte, de pildă, și alte forme de cataloage analitice, bibliografiile analitice reflectă multilateral conținutul documentelor, organizînd informația pe unități semantice. Desigur, sensibilitatea acestor instrumente nu este comparabilă cu cea realizată într-o indexare modernă, mecanizată sau automatizată. Este decalajul de capacitate, de operativitate și de fiabilitate pe care îl introduce productivitatea contemporană. Nu există însă impedimente principale. Funcția informațională a bibliotecilor științifice e la fel de mobilă, modalitățile rigide și superficiale de reflectare nefiind determinate de vreo incapacitate funcțională a acestor instituții, ci de inflexibilitatea unor concepții și de insuficiența resurselor. La o bază comună de punere — documentele — pot fi aplicate aceleași tehnici de analiză și comunicare. A proiecta însă izolat modalitățile de reflectare pentru unitățile de informare, fără adoptarea unor obiective comune, înseamnă a introduce beneficiarii într-un nou labirint, ignorînd serviciile pe care le așteaptă aceștia de la întregul ansamblu de instituții pe care le solicită. Bibliotecile științifice și centrele de

documentare sînt unități ale unui flux continuu, interdependente funcțional.

3. *Beneficiarii.* Încercînd uneori o modernizare de limbaj, dintr-un mimetism ușor de explicat, bibliotecile științifice își numesc cititorii beneficiarii, termen mai larg și unificator. Renunțarea treptată la vechiul termen nu înseamnă neapărat un pas pe o treaptă superioară căci sub raportul calității cititorul rămîne în avans. Dacă oricare cititor este un beneficiar, nu orice beneficiar este un cititor. Firește, distincția este inoperantă pentru că, în realitate, etapele informării — de la contactul inițial pînă la studiu și sinteze — se succed în activitatea individuală într-o alternanță proprie fiecărui om și determinată în același timp de natura surselor. Dar adoptînd termenul și acceptînd o dată cu Pierre-Henri Simon că „informația este o formă a culturii care astăzi tinde chiar să devină, sub presiunea împrejurărilor vieții, forma cea mai importantă și cea mai necesară pentru cel mai mare număr de oameni”¹⁾, se convenim că centrele de informare specializate reprezintă porți obligatorii de acces, puncte de trecere către terenul de studiu și că beneficiarul dorește mai puțin să afle cine îl este cicerone prin hățușul de informații. Active pe întregul traseu informațional, bibliotecile științifice sînt prezente, în același timp, în etapa finală a acestuia, ca momente de adăncire, de verificare și de comparare a informațiilor. Ele nu pot fi excluse din circuitul procesului de comunicare. Alături de cele două aspecte de pe poziția beneficiarului, am putea afirma, la fel cu Horst Kunze, că „sfera de activitate a bibliotecilor este mai vastă decît cea a centrelor de informare”²⁾. Raportul ideal dintre unitatea de informare și beneficiar îl constituie dialogul neintermediat. Or, în prezent, atît în bibliotecii cit și în centrele de documentare, gradul de intermediere și procentul instrumentelor fără adresă continuă să fie foarte ridicol. Misiunea comună a bibliotecilor și a centrelor de documentare derivă tocmai din această cerință fundamentală. Ele trebuie să lucreze împreună pentru a înlătura scepticismul beneficiarilor, stimulînd solicitarea. Cu tot numărul mare de servicii oferite în ultimii ani, categorii întregi de specialiști apelează încă insuficient la unitățile de informare. Toate studiile asupra caracteristicilor solicitării indică preferința pentru informarea factologică, pentru sinteze și necesitatea corelării permanente dintre circulația informațiilor și circulația documentelor. Se știe însă că, în prezent, este predominantă informarea signaletică, adică tocmai activitatea cea mai puțin eficientă. În sfîrșit, beneficiarii sînt interesați în perfecționarea filtrării informațiilor. În condițiile contemporane, cînd, practic, fiecare cetățean este un solici-

1) *Contemporanul*, 22. nr. 45, 8 nov 1968, p. 9.
2) *Bibliotekovedenia i bibliografija za rubejom*, nr. 27/1968, p. 590.

tator potențial, numai unitatea de acțiune a tuturor nucleelor specializate, concretizată în norme, instrumente și servicii, comune sau corelate, poate răspunde necesităților în creștere ale acestui zeu modern care este beneficiarul.

4. *Integrare.* Istoria unor evoluții separate a condus adesea nu numai la paralelisme dăunătoare, ci și la adoptarea unor structuri și înscrierea în câmpuri de relații care, aparent, creează bariere de netrecut. Dar fluxurile informaționale depășesc nivelul unor unități și chiar al unor sisteme. Firește, nu pledăm pentru extinderea teritoriului administrativ, ci a celui metodologic. Îmbunătățirea factorilor de productivitate în informare prin optimizarea unor indici cum ar fi: cantitatea randamentului, viteza sistemului, calitatea randamentului, oricât ar fi de greu de obiectivizat, aceasta, în condițiile unor sisteme complexe, trebuie considerată o sarcină a tuturor unităților de informare, de la centre de documentare și biblioteci științifice la nuclele și activități informaționale din instituții cu un profil mai larg, cum ar fi radio-ul, televiziunea etc., în funcție de specificul lor. O concepție integratoare ar avea în vedere nu numai indici cantitativi, ci și aprecierea funcțiilor calitative prin cîntărirea tuturor aspectelor, sociale, morale etc., care dau unitate unui ansamblu de activități, raportîndu-le la întregul organism social. În acest fel funcțiile sociale mai complexe ale marilor colecții se răsfrîng asupra întregii activități de informare, eliminînd fragmentarea tehnocistă și în ultimă instanță deconectantă, pe care amenință să o introducă documentarea redusă la un lanț de procese automatizate. Cooperarea între toate unitățile specializate în informare, biblioteci și centre de documentare, și nu numai între acestea, este subliniată din ce în ce mai insistent ca un imperativ al vremii. În referatul UNESCO publicat la Paris în 1970 în legătură cu crearea unui sistem mondial de informare se afirmă că una din obligațiile proiectatului UNISIST va fi aceea de a „îmbunătăți organizarea componentelor circuitului de transmitere a informațiilor (biblioteci și depozite documentare etc.)”. Recomandarea a 7-a privind infrastructura bibliotecară stipulează că „în prezent, ca o parte componentă importantă a schimbului de informații științifice trebuie să fie considerat sistemul de biblioteci științifice”. În multe țări, cooperarea strînsă în activitatea de informare între biblioteci și centre de documentare a devenit o realitate.

În țara noastră există deja unele premise pentru o acțiune integratoare. Dar inițiativelor izolate trebuie să le ia locul o concepție științifică, monopolului — o diseminare rațională și coordonată, astfel încît, prin canalizarea tuturor eforturilor, sistemul național să aibă forța și mobilitatea impuse de progresul contemporan.

Este un teren vast și plin de promisiuni.

Bibliografii

Lingvistice

Românești

Metode, principii, izvoare

Maria NEGRARU

Prima încercare de prezentare generală a Bibliografiilor lingvistice românești îi aparține lui Eugen Lozovan, care publica în *Orbis*, 5, 1956, p. 526—537, *Bilan d'une bibliographie. L'état des études linguistiques roumaines. La 45 ani de la apariția acestui studiu — elaborat mai mult din perspectiva lingvistului decît a bibliografului — o reexaminare, aprofundare și actualizare a principalelor date abia schițate este mai mult decît necesară. Deși bogate, acoperind o perioadă destul de întinsă, sursele bibliografiei lingvistice românești sînt risipite într-o mulțime de periodice românești și străine, nu totdeauna accesibile, și o mulțime de inventare parțiale.*

Pentru publicațiile românești vechi, cartea de căpătîi rămîne *Bibliografia românească veche. 1508—1830*, 4 vol., Buc., 1903—1944 a lui Ion Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu. Pentru perioada de pînă la 1892, orice material lingvistic de valoare este prins în bibliografia publicată de Lazăr Șăneanu în opera lui *Istoria filologiei române*, Buc., Socec, 1892, 430[—455] p. Din anul 1875, revista *Zeitschrift für romanische Philologie*, Halle, publică un supliment bibliografic referitor la toate limbile romanice. Încă din primul număr, limba română figurează, alături de celelalte limbi romanice, cu o rubrică aparte. Cu toate acestea, în primii ani de apariție ai suplimentului, informațiile bibliografice referitoare la limba română sînt destul de sărace, incomplete și neconcludente.

În 1890, apare la München și Leipzig importanta revistă *Kritischer Jahresbericht über die Fortschritte der Romanischen Philologie*.

unde Mozes Gaster publică în anii I, IV, V, o prezentare critică a principalelor lucrări apărute în România privind limba, literatura și folclorul românesc. Materialele de lingvistică sînt organizate în următoarele domenii: Istoria filologiei românești, Gramatică și lexicografie, Dialectologie. Din 1899 și pînă în 1911, la aceeași revistă, rubrica bibliografică consacrată limbii române este elaborată de Gustav Weigand. Nu este vorba de o bibliografie signaletică, ci de o prezentare, cu note critice și personale, în genul celei publicate inițial de Mozes Gaster. Publicațiile prezentate sînt grupate în: 1) Gramatică — în care se includ, în mod destul de curios, fonetica, etimologia, formarea cuvintelor; 2) Lexicografia; 3) Texte editate; 4) Paleografia; 5) Dialectologia, cu subdiviziunile: dacoromână, aromână, meglenoromână, istoromână.

Se ajunge astfel pînă în ajunul creării, în 1913, la Strasburg, a revistei *Indogermisches Jahrbuch*, care publică bibliografii anuale consacrate limbilor indoeuropene. În mod cu totul și cu totul bizar, limba română este tratată în rubrica „Albanisch“ (albaneză). Deși acest lucru derutează, bibliografia este extrem de prețioasă și elaborată de specialiști de prim ordin. Inițial signaletică, bibliografia semnată de Alfred Thumb este prelunțată după moartea acestuia de Norbert Jokl, care o transformă în bibliografie analitică, iar mai tîrziu de reputatul romanist și românist Carlo Tagliavini. Pentru lucrările privind limba română apărute în perioada 1914—1926, se pot consulta *Cronicle românești* publicate de Al. Rosetti în *Revue de linguistique roumaine*, Paris, 1925 și 1927.

În prima *Cronique roumaine* din anul I, 1925, p. 146—161, se face o prezentare a revistelor și volumelor românești și străine privind limba română și apărute între anii 1914 și 1923. Prezentările sînt destul de substanțiale, întinzîndu-se uneori pe mai bine de două pagini. Materialele sînt aranjate cronologic fără a se face vreo distincție între diferitele compartimente ale limbii. A doua *Cronique roumaine*, publicată în anul II, 1927, p. 207—262, cuprinde lucrări apărute în perioada 1923—1926, dispuse pe domenii: gramatică, istoria limbii române, raporturile limbii române cu limbile apropiate și cu alte limbi, cercetări etimologice, dacoromâna (texte literare, graiuri), lexicografie, fonetică, morfologie și sintaxă, semantică, toponomastică), aromâna, meglenoromâna.

Articolele lui G. Pascu, publicate în paginile revistei lui Giulio Bertoni, *Archivum romanicum*, Genève, și referitoare la aceeași perioadă, completează tabloul. Astfel, în 1922, G. Pascu semnează *Bibliographie roumaine 1916—1920*, cuprinzînd 25 de titluri, dispuse cronologic și amplu prezentate. Sînt luate în considerație și unele lucrări care ating numai tangențial limba română. În anul următor, apare în aceeași revistă continuarea: *Bibliographie roumaine, 1921*, organizată de

data aceasta pe compartimente ale limbii. În 1926, G. Pascu publică o *Bibliographie roumaine, 1922—1924*, mai amplă, dar păstrînd aceeași structură și același ton critic violent.

Cu crearea în 1920 a revistei olujene *Dacoromania*, bibliografia românească posedă — pînă în 1947, data încetării apariției revistei — un instrument de lucru de prim ordin, cuprinzînd tot ce interesează „filologia română” în sens larg. Inventarul bibliografic i se adaugă analizele competente ale lui Sextil Pușcariu, reunite sub titlul *Pe marginea cărților* și publicate în volumele IV—IX ale revistei.

Din 1959, se publică în fiecare număr 4 al revistei *Limba română, Bibliografia lucrărilor de lingvistică apărute în țara noastră*. În primul an, bibliografia este retrospectivă, cuprinzînd materiale editate la noi, începînd cu anul 1944.

S-ar mai adăuga, începînd din 1952, *Bibliografia R. S. România*, editată de Biblioteca Centrală de Stat în două serii: *Articole din publicații periodice și seriale* și *Cărți, albume, hărți, note muzicale*. Din păcate, partea afectată lingvisticii este destul de selectivă și de generată. În cadrul capitolului de limba română, materialul este dispus alfabetic, după numele autorilor, ceea ce reprezintă, în general, un inconvenient pentru cercetător, interesat de obicei de o anumită problemă, nu de un anumit autor.

Pentru aceeași perioadă, se mai pot consulta cu folos două bibliografii străine signaletice. Prima apare în *Zeitschrift für romanische Philologie*, la Tübingen, între anii 1952 și 1964, datorită lui Alwin Kuhn. Cea de a doua, *Bibliographie linguistique*, este publicată la Utrecht de Comitetul internațional permanent al lingviștilor, sub auspiciile Consiliului internațional de filozofie și științe umane. Este o bibliografie generală, cuprinzînd — cel puțin în intenția autorilor — date despre toate familiile de limbi vorbite pe glob. Primele două volume cuprind o bibliografie retrospectivă a anilor 1939—1947, întocmită mai ales pe baza datelor oferite de *Dacoromania*. Începînd din 1948, s-au publicat 20 de volume de bibliografii anuale, apărute în medie cu o înțîrziere de doi ani. Ultimul volum, din 1969, este consacrat bibliografiei lingvistice a anului 1967. Dacă față de bibliografia publicată în *Limba română* aceste două lucrări prezintă avantajul includerii materialelor apărute în străinătate, studiile apărute în România sînt deseori lacunare. Faptul este scuzabil, însă, deoarece bibliografiile nu au putut ajunge totdeauna la surse.

È necesar să se mai amintească unele lucrări, care, fără a fi bibliografii, reprezintă prețioase inventare, utile bibliografului. Este vorba de volumele lui Romulus Ionașcu, *Sistemele ortografice cu litere latine în limba română*, Focșani, 1889, 88 p. (reeditat în 1894

sub titlul *Sistemele ortografice cu litere chirilice și latine în scrierea limbii române*) și *Gramaticii români*, Iași, 1914, 312 p. Tot în această categorie se include studiul lui Iorgu Iordan, *Scurt istoric al principalelor lucrări de gramatică românească*, apărut în *Limbă și literatură*, 2, 1956, p. 163—196.

Dacă izvoarele bibliografiei lingvistice românești sînt bine reprezentate atît în țară, cît și în străinătate, valorificarea lor contemporană în crearea de bibliografii complete, generale sau pe domenii, este însă sub așteptări. Pentru sistematizarea materialului, bibliografiile lingvistice românești pot fi grupate în trei categorii: 1) Bibliografii generale; 2) Bibliografii speciale consacrate unui singur domeniu al lingvisticii, strict delimitat; 3) Bibliografii ale operelor unui singur autor.

1. Bibliografia lingvistică publicată în paginile *Dacoromaniei* este signaletică și poartă mai multe titluri: *Revista periodicelor* (anii II—V), *Bibliografia periodicelor* (anul al VI-lea), *Bibliografia publicațiilor* (anii VII—XI). De excepțională valoare, elaborată de specialiști de primă mână, își păstrează valabilitatea și astăzi, după 50 de ani de la apariția primului număr. Materialul este grupat în două categorii mari: revista periodicelor românești și revista periodicelor străine. În cadrul periodicelor românești, există alte două subdiviziuni: a) Istoria literară; b) Filologie. Partea care ne interesează, cea de filologie, este sistematizată pe compartimente ale lingvisticii și urmînd drumul de la general la particular, după următoarea schemă (aceeași, cu mici variații de la un număr la altul): chestiuni generale, dialectologie, fonetică, fonologie, morfologie, lexicografie și lexicologie, semasiologie, etimologie, onomastică, toponimie, între istorie și filologie, recenzii, articole despre filologi. Cu toate acestea, bibliografia *Dacoromaniei* are și câteva deficiențe. Astfel, compartimentele limbii — și deci capitolele mari ale lucrării — nu sînt riguros delimitate: pe de o parte, nu există o distincție între faptele de limbă contemporană și cele de istorie a limbii, iar pe de altă parte, articole aparținînd unui domeniu sînt incluse în altul, cum ar fi o serie de articole consacrate morfologiei dialectale, discutate la morfologie, și nu la dialectologie. Se remarcă uneori lipsa unității în prezentare. În capitolul despre periodicele românești, fișele sînt elaborate la modul impersonal, strict obiectiv, în timp ce în partea a doua, tratînd periodicele străine, se emit aprecieri și se discută unele păreri cu argumente pro și contra. O ultimă lipsă apare în descrierea bibliografică. Nu totdeauna se trec toate datele bibliografice; uneori se indică numărul periodicului, fără numărul paginii, altelei numărul paginilor, dar nu și numărul periodicului.

Bibliografia lucrărilor de lingvistică apărute în țara noastră este o bibliografie anuală, publicată, începînd din 1959, în fiecare număr 4 al revistei *Limba română*. Elaborată de Eleonora Popa și I. Dănăilă, *Bibliografia românească de lingvistică* — cum se numește din 1969 — este signaletică și structurată de la general la particular, pe domenii și ramuri mari ale lingvisticii. Spațiul cel mai larg este acordat limbii române, pentru care sînt prevăzute următoarele capitole: Generalități, Istoria lingvisticii românești, Istoria limbii, Dialectologie, Filologie, Fonetica și fonologie, Gramatică, Lexicologie, Limbă literară, Onomastică, Ortografie și ortopee. Fiecare capitol are subdiviziuni mai înguste, iar un sistem de trimiteri, bine pus la punct, leagă recenziile de titlurile recenzate și rezolvă problema materialelor susceptibile de a fi încadrate în două sau mai multe capitole. Este de departe cea mai bună bibliografie lingvistică pe care o avem, situîndu-se în continuarea bunei tradiții inaugurată la *Dacoromania*.

Ultima bibliografie lingvistică generală este volumul publicat de I. Coteanu și I. Dănăilă, *Introducere în lingvistica și filologia românească*. București, Editura Academiei R.S.R., 1970, 328[—345] p. Elaborată de lingviști a căror competență e binecunoscută, lucrarea a fost concepută ca un instrument de lucru, format din două părți: o expunere a stadiului actual al lingvisticii și filologiei românești și o bibliografie selectivă. Ea se adresează în primul rînd studenților de la facultățile de filologie, profesorilor de limba română și abia în ultimul rînd cercetătorilor, pentru facilitarea referirilor la chestiunile legate direct sau indirect de temele de care se ocupă. Cuprinde 7 capitole: 1. Precursorii, 2. Structura limbii române, 3. Istoria limbii române, 4. Filologia, 5. Locul limbii române între limbile romanice, 6. Bibliografiu, 7. Istoria lingvisticii românești. Capitolele al II-lea și al III-lea, capitolele „de rezistență ale lucrării” sînt organizate pe probleme: *Lucrări de ansamblu*, *Fonetica și fonologia*, *Gramatica*, *Vocabularul*, *Dialectologia*, *Stilistica și limba literară*, *privite sincronice* (în cap. al II-lea) și *diacronice* (în cap. al III-lea). Excelență prin scopul și prin realizarea sa, ea și prin sugestiile de structurare, lucrarea prezintă totuși mare dezavantaj al selectivității și al limitării la materialele de bază, fapt care o face aproape inutilizabilă pentru cercetătorul care studiază în profunzime o anumită temă. De asemenea, sistemul de descriere bibliografică este destul de bizar, căci nu se dă niciodată titlul lucrării indexate, ci numai numele autorului, numele revistei, anul de apariție, uneori numărul, anul calendaristic și paginile.

2. În categoria bibliografiilor speciale intră: *Bibliografia fonologică românească*, elaborată de A. Avram și publicată în *Fonetica și dialectologie*, 3, [1961], p. 211—230 și 4, [1962], p. 289—300; bibliografia lui A. Nicolescu

referitoare la morfologia limbii române și publicată la sfârșitul volumului lui Iorgu Iordan, V. Guțu Romalo și A. Niculescu *Structura morfologică a limbii române*. Buc., Editura științifică, 1967; bibliografia lui Eugen Lozovan *Les études de syntaxe roumaine*, de la sfârșitul lucrării lui Kristian Sandfeld și Hedvig Olsen, *Syntaxe roumaine*, vol. al III-lea, 1962, p. 379—388; *La lexicologie roumaine*, publicată de E. Lozovan în *Revue de linguistique romane*, Paris, 22, nr. 85—86, ianuarie-iunie 1958, p. 120—140 și în nr. 87—88, iulie-decembrie 1958, p. 324—350; *Lexicologie roumaine*, de E. Tănase apărută în: *Revue des langues romanes*, Montpellier, 1948, p. 41—48 și 1949, p. 164—167, 1960, p. 274—278; bibliografiile onomastice publicate de E. Lozovan (*Bibliographie onomastique de la Roumanie*. În: *Onoma*, 6, 1955—56, p. 19—45) și de Iorgu Iordan și M. Sala, tot în *Onoma*, 12, 1967; *Ortografia limbii române*, elaborată în cadrul Bibliotecii centrale universitare București în 1970, deschizând seria de cercetări bibliografice menită să formeze împreună o proiectată bibliografie generală a lingvisticii românești: *Bibliografia limbii române literare I. 1780—1848* (CILL, 1962, p. 197—275 — anal); *Bibliografia lucrărilor românești de lingvistică matematică*, Buc., 1966, întocmită de S. Marcus. E necesar să mai amintim două bibliografii lingvistice care, deși nu sînt consacrate limbii române, atestă interesul lingviștilor români și pentru alte sectoare ale cercetării. Este vorba de lucrarea lui I. Fischer, *Bibliografia clasică românească*, publicată în *Studii clasice*, începînd din 1958, și de *Contribuții la bibliografia filologiei române și germanice* (1944—1959), apărută în *Revista de filologie romanică și germanică*, 1959, p. 280—289.

3. *Bibliografiile operelor unui singur autor* sînt destul de numeroase. Cităm numai citeva: *Bibliografia operelor lui N. Drăganu*, în *Dacoromania*, 10, nr. 1, 1941, p. 169—183; *Lucrările academicianului Alexandru Graur*, în *SCL*¹, 11, nr. 3, 1960, p. 815—834, continuată în *RRL*², 15, nr. 5, 1970, p. 429—438; *Bibliografia lucrărilor acad. I. Iordan*, în *Omagiul lui I. Iordan*, 1958, p. XV—XXX, continuată în *R.R.L.*, 13, nr. 5, 1968, p. 389—396; bibliografia lucrărilor lui B. P. Hasdeu, publicată la sfârșitul volumului lui Cioerone Poghirc, B. P. Hasdeu — lingvist și filolog; *Bibliografia lucrărilor acad. Emil Petrovici* în *Mélanges offerts à Emil Petrovici*, 1958, p. 565—574, reprodușă în *R.R.L.*, 13, nr. 6, 1968, p. 561—566; S. Pop. *Principales dates biographique. Principales publications*, bibliografie alcătuită de Rodica Doina Pop și G. Straka, în *Orbis*, 10, nr. 1, 1961, p. I—VII; *Bibliografia Sextil Pușcariu*, alcătuită de Ilie Dan și publicată în *A.U.I.*³,

14, fasc. 2, 1968, p. 211—239; *Bibliografia lucrărilor acad. Al. Rosetti* în *Omagiul lui Al. Rosetti*, Buc., 1965, p. XII—XXVII, *Lista de lucrări [ale prof. Th. Simonschyl]*, elaborată de Traian S. Diaconescu și apărută în *A.L.L.L.*⁴ 1968, p. 249—252, bibliografia operelor lui M. Tiktin, publicată în teza de doctorat a lui I. Rizescu, *Contribuția lui M. Tiktin la dezvoltarea lingvisticii românești*. Buc., 1956, p. 362—371. Toate aceste bibliografii sînt signalice și se bazează pe criterii cronologice.

Dincolo de corectitudinea și caracterul complet, obligatorii pentru orice bibliografie, bibliografiile lingvistice românești ridică o serie de probleme mai dificile, legate de însăși esența lor. Așa este problema materialelor care prin conținutul lor se situează la intersecția a două ramuri lingvistice înrudite sau a două discipline diferite. Rezolvarea este condiționată de tipul de bibliografie: într-o bibliografie generală lucrarea trebuie trecută o singură dată, cu trimitere la domeniul înrudit. În cazul unei singure bibliografice speciale, a unui singur domeniu, net delimitat, trebuie să intervină criteriul selecției — bibliograful va introduce sau va omite materialul în funcție de importanța lui, de apartenența lui preponderentă la unul sau altul din domenii.

De asemenea, trebuie să se facă o delimitare și precizare strictă a domeniului cercetat. Este necesar să se stabilească de la început dacă obiectul cercetării îl constituie faptele de limbă prezentate în diacronie sau în sincronie, dacă se vor lua în considerație faptele de limbă literară sau, dimpotrivă, cele dialectale. Nerespectarea acestui principiu va face ca cercetarea respectivă să fie stufoasă și lipsită de unitate.

Organizarea materialului trebuie să țină seama de scopul urmărit de bibliografie. Dacă se face o prezentare istorică a domeniului, pentru a se evidenția evoluția, cea mai nimerită este aplicarea principiului cronologic. Mai practic pentru cercetător este organizarea pe probleme, deoarece în genere cercetătorul este interesat de o anumită problemă, de un anumit sector al limbii. Aceasta este de altfel și organizarea tuturor bibliografiilor lingvistice generale, românești și străine. Cînd cercetarea bibliografică se restrînge la un domeniu mai îngust, ea trebuie detaliată pe sectoare, fenomene și probleme principale ale domeniului respectiv.

Nu putem încheia fără a schița cît de sumar perspectiva bibliografiilor lingvistice românești. Ca în orice domeniu al științei după acumulările cantitative obținute prin bibliografiile publicate în *Dacoromania* și în *Limba*

1) SCL = Studii și cercetări lingvistice.

2) RRL = Revue roumaine de linguistique

3) AUI = Analele științifice ale Universității Al. I. Cuza, Iași.

4) ALLL = Anuarul de lingvistică și istorie literară.

Din nou despre grupa 80

Irina ȘCHIOPU

Biblioteca centrală universitară din București, Secția limbii române, clasice și orientale

română, este necesar să se treacă la o cercetare sistematică și definitivă a fiecărei ramuri a lingvisticii. Un început s-a făcut prin publicarea citorva bibliografiilor speciale signalice. Față de bibliografiile signalice, bibliografiile analitice au avantajul că economisesc timpul cercetătorului, trimițându-l, prin datele oferite de fișa analitică, direct la material și ferindu-l de eventualele curse ale unui titlu neconcludent sau ale unor legături nesemnificative. În acest sens, inițiativa Bibliotecii centrale universitare de a elabora o serie de cercetări bibliografice strict specializate tematic, care împreună să formeze bibliografia limbii române, apare ca o inițiativă de mare valoare și de mare actualitate. Seria va cuprinde următoarele volume: 1. Lingvistică generală; 2. Istoria limbii; 3. Fonetica și fonologie; 4. Ortografie; 5. Morfosintaxă; 6. Formarea cuvintelor; 7. Lexicologie; 8. Dialectologie; 9. Limbă literară; 10. Filologie; 11. Onomastică; 12. Metodica predării limbii române; 13. Istoria lingvisticii românești.

Până în prezent, din această serie a apărut *Ortografia limbii române*, bibliografia referitoare la *Formarea cuvintelor* își așteaptă rândul la multiplicare, iar *Morfosintaxa limbii române* se află în stadiu de organizare. Se lucrează — în colaborare cu Centrul de cercetări fonetice și dialectale — la o cercetare bibliografică a dialectologiei românești.

Prin apariția acestei serii de cercetări bibliografice dedicate limbii române, își află rezolvarea, peste zece de ani, un deziderat al școlii lingvistice clujene, care, grupată în jurul „Muzeului limbii române”, publica în paginile *Dacoromaniei* prima bibliografie științifică a lingvisticii românești.

Diviziunea 80 *Lingvistică. Filologie* din clasificarea zecimală universală ridică astăzi destule probleme, atât în ceea ce privește atribuirea indicilor (transformarea clasei 4 în grupa 80 preluând în întregime o situație existentă), cit și ca reflectare în cuprinsul ei a noilor noțiuni apărute în ultimele decenii.

Am semnalat câteva deficiențe în articolul *Unele probleme de încadrare la grupa 80*, publicat în nr. 11/1969 al *Revistei bibliotecilor*. Tot atunci, propuneam unele soluții, atingând chiar structura diviziunii. *Revista bibliotecilor* fiind o publicație în atenția organismelor internaționale de specialitate, am primit în toamna anului 1970 o corespondență din partea d-rei Joy Varley, de la Centrul de lingvistică aplicată din Washington, președinta Subcomisiei FID/C 80 nou înființate, prin care eram invitată să trimit subcomisiei propunerile privitoare la grupa 80. În scurt timp, mi-a parvenit și un exemplar de lucru — extras din tabelele clasei 8 *Lingvistică. Filologie. Literatură*, pentru subdiviziunile 800 și 801.

În cele ce urmează voi face discuția onora dintre indicii grupei 80, referindu-mă la extrasul din tabele pentru această grupă, publicat în nr. 2/1971 al *Revistei bibliotecilor*, după *Classification décimale universelle. Edition moyenne internationale. Tome 1. Tables systématiques. Ouvrage publié avec l'appui de l'Unesco. Bruxelles, Mundaneum, 1967. 444 p. (FID nr. 413) și, uneori, la ultima ediție completă germană¹⁾ care ne-a parvenit.*

Să începem cu precizarea exactă și completă a titlului clasei 8 și a subdiviziunilor 800/801.

1) *Dezimal-Klassifikation. Deutsche Gesamtausgabe bearbeitet vom Deutschen Normenausschuss. Dritte internationale Ausgabe der Dezimal-Klassifikation. Lieferung 1-9. Berlin, Beuth-Verlag G.M.B.H., 1947-1952. 9 vol.*

Credem justificat și cuprinzător actualul titlu al clasei 8 *Linguistică. Filologie. Literatură* din ediția Mundaneum, 1967. Din el se detașează în mod normal titlul lui 80 *Linguistică. Filologie* (vechitul titlu al clasei 4 din ediția franceză CZU 1927/1932, în opoziție cu titlul rubricii 820/890 *Literatură*).

Să examinăm însă titlul subgrupeii 801 *Linguistică și filologie generală* (ne referim la ediția Mundaneum, 1967).

Considerăm denumirea nepotrivită, nu pentru că ar exista o suprapunere de sens cu titlul lui 80 *Linguistică* (adică lingvistică în aplicarea ei globală, cuprinzând atât lingvistica specială sau aplicată, cât și lingvistica generală), ci prin tendința de a limita sfera lingvisticii generale la diviziunea 801, deși în realitate diviziunea 800 cuprinde tot probleme de lingvistică generală. Credem că ar fi oportun ca enunțarea prea sintetică și delimitativă de la 801 să fie înlocuită cu „Structura limbii și disciplinele ei. Filologie generală”. O asemenea formulare ar anula impresia de încercare a lingvisticii generale numai la diviziunea 801 și, în același timp, ar evidenția deosebirea de conținut dintre 801 și 800.

Să trecem însă la o altă problemă: conținutul indicilor de la diviziunile 800 și 801. Examinând cu atenție noțiunile reprezentate de acești indici (800.1 *Filozofia. - originea, dezvoltarea limbajului. Gramatică filozofică*; 800.2 *Forme primitive și faze de dezvoltare a limbajului - vechi, mijlocii, moderne*; 800.6 *Corectitudinea și puritatea limbajului etc.* sau 801.1 *Ortografie*; 801.2 *Părți de cuvânt*; 801.3 *Lexicologie, cercetări asupra vocabularului, cuvintelor și numelor. Lexicografie. Dicționare etc.*), observăm că aceleași probleme revin și în interiorul fiecărei limbi luate în parte, numai că de data aceasta simbolizarea lor se face printr-un indice analitic cu linioară*). Dar dacă astfel de probleme sînt comune atât lingvisticii în general, cât și fiecărei limbi în parte, de ce să nu le reprezentăm sub o formă unitară, de indici analitici?

Considerăm deci că actualul sistem de înțelegere restrictivă a indicilor analitici — numai la limbi individuale — nu epuizează sfera de aplicare a acestora și ca atare credem că ar fi mai potrivită extinderea lor la înseși subdiviziunile generale 800 și 801**, prin transformarea subdiviziu-

nilor principale de ordinul al 4-lea 800.1/9 și 801.1/8 în indici auxiliari analitici, deci extrăgînd sensul indicelui principal cu 4 cifre și atribuindu-l unui indice auxiliar analitic cu notație similară în ceea ce privește valoarea cifrică.

Care însă dintre cele două forme de indici auxiliari speciali ar fi de ales: —01/—09 sau .01/09?

Ni se pare preferabilă forma cu linioară, deoarece aceasta este mult mai distinctivă, înlătură confuziile și, prin aplicarea ei, ar înlesni adoptarea unui sistem de notație similar în toate marile subgrupe 800, 801, 802/809. Am avea deci: 80—01 *Filozofia limbii*, 80—02 *Faze de dezvoltare ale limbii*, 80—06 *Corectitudinea și puritatea limbajului etc.*, cu forma corespunzătoare pentru fiecare limbă în parte (de exemplu, 803—02 *Forme primitive și faze de evoluție ale limbilor germanice*); la 801 am avea: 801—1 *Ortografie*, 801—2 *Părți de cuvânt*, 801—3 *Lexicologie etc.*, cu forme paralele pentru fiecare limbă în parte (de exemplu, 803.0—1 *Ortografia limbii germane*). Procedul ar avea un precedent, în cadrul grupelor 82/89, în care indicii auxiliari analitici .01/09 și —1/—9 sînt aplicați atât indicelui 82 *Literatură în general. Literatură universală*, cât și fiecărei literaturi în parte, de exemplu 840.99 *Istoria literaturii franceze*.

★

Tot în cadrul acestei diviziuni 800, să examinăm ceea ce azi notăm cu 800.2 sub denumirea de: *Forme primitive și faze de dezvoltare ale limbajului*.

Sub aspectul indicilor, conținutul subdiviziei apare astfel:

Ansamblul limbilor
800.21 *Forme primitive*
800.22 *Faze vechi*
800.23 *Faze medii*
800.24 *Faze moderne sau noi*

Limbi considerate individual
—021 *Forme primitive*
—022 *Faze vechi*
—023 *Faze medii*
—024 *Faze moderne sau noi*

Totuși, subdivizarea indicilor la fiecare limbă, considerată în mod individual, nu se conformează întotdeauna principiilor enunțate, atât în ceea ce privește forma indicilor, cât și în ceea ce privește semnificația lor.

Să examinăm forma indicilor analitici. În conformitate cu indicațiile din nota mai suscitată de la subgrupele 802/809, indicele auxiliar ar trebui să apară cu linioară, deci —021/—024. Regula este aplicată la fazele limbii germane (de exemplu 803—022 *Vechia germană****). În schimb, alte limbi, de

***) Ediția germană completă din 1947 cuprinde și —021 *Urgermantische*, indice ce se aplică și limbilor nordice, notate în acea ediție cu 439.5.

*) Conform analogiei semnalate în nota subdiviziunii 802/809 *Limbi individuale* „Acești indici (indici atribuiți limbilor individuale n.n.) pot fi prelungiți cu subdiviziunile lui 800/801 fie punîndu-l în relație: [după părerea noastră, un sistem greoi de simbolizare], fie transformînd subdiviziunile lui 800/801 în indici auxiliari cu linioară, în felul următor:

802/809-01/—09/800.1/9

802/809-1/—8/801.1/8'

**) Invocăm ca precedent ediția a 2-a franceză a CZU (1927—1932), care utilizează 4.01 pentru *filozofia limbii*, 4.02, 4.06, 41.1 etc.

exemplu engleza 802.0 și franceza 804.0 ne apar în fazele lor de evoluție sub forma 802.021/024 și 804.021/024, aspect de două ori incorect: mai întâi pentru că utilizează indicele analitic cu 0 în loc de — (procedeul cu — e recomandat chiar în ediție), în al doilea rând pentru că transformă 0 final de după prima grupă de trei cifre (802.0 respectiv 804.0)²⁾ în element al indicelui analitic, la care se adaugă apoi numai cifrele 25/24. Dar acest 0 nu este un element al indicelui analitic, el este semnul distinctiv al limbii engleze, 802.0 față de 802 *Limbi occidentale* (în general); la fel, 0 din 804.0 *Limba franceză* distinge acest indice de alt indice, 804 *Limbi romanice (neo-latine) în general*****) (aceeași situație există la 806.0 *Spanioli*, care se distinge astfel de 806 *Limbi iberice*, sau de 806.90 *Portugheza*, 806.99 *Galiciana******).

Dar toate limbile au faze de evoluție. Să luăm, de exemplu, limba bulgară 806.67, deci un indice cu altă cifră decât 0 în poziție finală. Considerată în mod special în faza ei modernă, limba bulgară se va prezenta sub indicele 806.67—024, pentru că indicele analitic este format din trei cifre adăugate indicelui principal al fiecărei limbi. Pentru ce să lipsim limba franceză sau engleză de aceste cifre*****), numai fiindcă indicele principal se termină în 0? Sau de ce, în actuala notație, să atribuim acestui 0 semnificație de indice analitic, lipsind indicelui principal de o cifră proprie?

Într-un cuvânt, de ce să recurgem la excepție notând 804.024 în loc de 804.0—024?

Să considerăm acum semnificația acestor indici analitici. Este ea totdeauna respectată? Vom examina cazul limbii franceze, în raport cu indicațiile generale pentru limbile studiate în mod individual în ediția germană:

Limba franceză

804.021 *Franceza veche*

804.022 *Langue d'oïl*

804.023 *Franceza nouă a epocii clasicismului*

804.024 *Franceza nouă contemporană*

Limbi considerate individual

—021 *Forme primitive*

—022 *Faze vechi*

—023 *Faze medii*

—024 *Faze moderne sau noi*

Este de remarcat că nu există notație pentru forma primitivă a limbii franceze, că indicele analitic —021 este întrebuintat pen-

tru vechea franceză (fază care ar fi trebuit să ocupe un al doilea indice), iar —022 este ocupat de „Langue d'oïl” (franceza de nord), care în tratatele de istoria limbii franceze este încadrată în capitolul „franceza veche” (soc. XI—XIII).

Privită din acest punct de vedere, diviziunea —022 nu cuprinde integral capitolul perioadei indicate, căci limitându-se numai la „langue d'oïl” exclude din examinarea generală a fazei vechi a limbii franceze nu numai „Langue d'oc”, dar și dialectele franco-provensale ce sînt indicate pe harta lingvistică³⁾.

A treia fază cuprinzînd secolele XIV—XVI și cunoscută în tratatele de specialitate sub numele de „franceza medie” (—023 *Faza medie*) este pur și simplu ignorată în tabelatele CZU și înlocuită direct cu „franceza nouă din perioada clasică”, perioadă care debutează în realitate în secolul al XVII-lea.

În concluzie, CZU, enumerînd fazele de evoluție ale limbii franceze, ignoră sfera de conținut „formă primitivă” și trece sub tăcere faza „franceza medie”*****).

Pentru faza veche a limbii franceze, am propune indicele 804.0—022, cu două subdiviziuni: 804.0—022.1 *Străvechea franceză* și 804.0—022.2 *Franceza veche*. În continuare, am propune pentru franceza medie (secolele XIV—XVI) indicele 804.0—023, cu două subdiviziuni: 804.0—023.1 *Perioada pînă la Renaștere* și 804.0—023.2 *Perioada Renașterii*.

Franceza modernă, considerată ca debutînd în secolul al XVII-lea și care își continuă evoluția și în prezent, va avea indicele 804.0—024. Am propune pentru franceza clasică indicele 804.0—024.1, cu subdiviziunile 804.0—024.11 *Franceza clasică a secolului al XVII-lea* și 804.0—024.12 *Franceza secolului al XVII-lea, „secolul luminilor”*. Pentru franceza secolului al XIX-lea am indica 804.0—024.2, iar pentru franceza secolului al XX-lea am propune 804.0—024.3.

Dacă lansăm cite un indice principal pentru fiecare din ultimele două secole o facem considerînd indicele principal mai potrivit a marca perioada ca o subfază de evoluție decît indicele auxiliar de timp.

★

O altă încadrare care suscită nedumeriri este indexarea în practică, în lipsa altui indice mai potrivit, a idiomului iudeo-spaniol (sefardita) la limba idiş. Iudeo-spaniola prezintă însă unele trăsături specifice, care îl

2) Ediția „Mundaneum” 1967 și ediția germană completă din 1947—1952.

*** După părerea noastră, indicele 804 nu este suficient de cuprinzător pentru o asemenea semnificație.

****) În realitate, dialect al spanioli.

*****) Observația este pornită de la vechiul simbol 440.24, unde se vede clar marcarea defectuoasă a indicelui analitic numai cu două cifre.

3) Cohen, Marcel. *Histoire d'une langue, le français (des lointaines origines à nos jours)*. Paris, Editions Hier et aujourd'hui, 1947, harta la pag. 10.

*****) Totuși ediția germană stabilește o diferență între noțiunile „formă originală” sau „formă primitivă” și „fază”. Primele două formulări sînt limitate la limbile neatestate și în acest sens considerăm că pentru limbile moderne indicele analitic —021 ar trebui evitat.

obligă pe clasificator la o încadrare diferită, atât de limba idiș, cât și de spaniola iberică, ea fiind spaniola din secolul al XV-lea (esto o limbă care nu are o literatură scrisă) și vorbită de evreii care, la epoca sus-amințită, au fost alungați din Spania în urma persecuțiilor religioase; de atunci, sefardita a suferit influențe diferite, după țara în care a fost vorbită.

Avind în vedere evoluția (sau mai bine zis involuția) proprie pe care a suferit-o, ne-am gândit că indicele cel mai adecvat pentru judeco-spaniola ar fi tot indicele limbii spaniole, alăturat indicelui de popor, deci 806.0 (=924), indicele de loc fiind cel mult un adaos pentru precizarea țării în care este vorbită.

★

După cum semnalăm și altădată, subclasa 80 ridică unele probleme de structură, dar fiind momentul elaborării, sub influența mai ales a metodei comparativ-istorice, dominantă în lingvistica secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea.

Arătam cu alt prilej că istoria limbii este concepută în CZU ca parte a gramaticii, alături de gramatica istorică, deși în realitate istoria limbii cuprinde toate aspectele limbii în evoluția lor, inclusiv gramatica.

Pe aceeași linie de concepție se înscrie încadrarea în sfera gramaticii, sub indicele 801.54, a etimologiei și semanticii, în realitate ramuri ale lexicologiei.

În schimb, părțile de vorbire sînt încastrate sub indicele 801.2 sau, în cadrul fiecărei limbi, cu indicele analitic —2, deși nimeni nu conștie ca substantivul, adjectivul, pronumele etc. să fie tratate în afara gramaticii.

Pentru remedierea situației, am propune o inversare de conținut: părțile de cuvînt să treacă sub 801.54, în cadrul gramaticii deci, iar etimologia și semantica, formarea cuvintelor, să fie indexate sub 801.2, constituind partea de introducere pentru 801.3 *Lexicologie. Lexicografie. Dicționare*. În acest fel, lexicologia s-ar întinde pe două subdiviziuni de ordinul al 4-lea (prima subdiviziune dezvoltînd — logic — partea introductivă, iar a doua detaliind însuși conținutul disciplinei), noțiunile etimologice și semantice ar căpăta notații mai simple, iar părțile de cuvînt și-ar ocupa locul cel mai propice — în cadrul gramaticii —, evitîndu-se în același timp și înocuparea unui indice atât de prețios în economia grupei 80 ca 801.2.

★

Care ar fi posibilitățile concrete de punere în aplicare a unor asemenea propuneri?

Cu actualul sistem de revizuire a cifrelor din cadrul CZU, un indice devenit vacant nu poate primi o nouă semnificație decît după

o perioadă de 10 ani; modificările preconizate ar trebui să străbată un drum ocolit și de lungă durată, fiecare plasare la un alt indice făcîndu-se la rîndul ei după scurgerea a 10 ani (în cazul de față totalul ar atinge 30 de ani).

Se știe însă că din 1970 s-a constituit în mod special o comisie FID/C8, în scopul revizuirii clasei 8.

Or, aplicînd normele în vigoare, eficiența acestei revizurii — care marchează o dată importantă în evoluția CZU, am putea spune chiar de răscruce — ar fi aproape anulat.

Într-o astfel de situație, propunem suspendarea legii celor 10 ani măcar în cazul revizurii clasei 8, deși voci din ce în ce mai insistente subliniază ineficiența antrenată de această procedură în toate clasele CZU. Am considera mai util ca să se adauge înainte sau după fiecare indice cu semnificație nouă precizarea — în formă prescurtată — „nouă clasificare“ [n.c.] sau „nou indice“ [n.i.], inițialele din croșete aparținînd fie unei limbi de circulație internațională, fie fiecărei limbi în parte.

★

O problemă de principiu ce se ridică este întinderea modificărilor la care trebuie să fie supusă clasa 8, în cazul de față grupa 80.

Asupra deficiențelor grupei 80 s-ar putea face multe observații, bazate pe: 1) raportul dintre actualul stadiu al lingvisticii și CZU, deci raportul dintre știință, ca obiect al CZU, și reflectarea conținutului ei în indicii CZU; 2) raportul dintre indicii CZU, deci corectitudinea lor din punct de vedere al principiilor și tehnicii CZU.

Dacă observațiile și modificările teoretice ale grupei 80 ar putea fi nelimitate, transpunerea lor în practică ridică probleme deosebit de spinoase: o experiență în acest sens o constituie însăși trecerea clasei 4 la subclasa 80.

Se puno deci problema asupra căror deficiențe trebuie pus accentul în revizuire: asupra celor de neconcordanță a CZU cu disciplina clasificată (modificări de fond deci), sau asupra deficiențelor existente în formularea indicilor față de posibilitățile CZU (modificări de formă, independente de fond, de studiu disciplinei clasificate). Iar dacă sînt îmbrățișate ambele aspecte, pînă unde trebuie mers cu revizuirea, pentru ca ea să devină aplicabilă din punct de vedere practic?

Am considera mai grave în primul rînd deficiențele bazate pe discordanța dintre disciplină și plasarea necorespunzătoare în CZU a noțiunilor în cadrul grupei, neconcordanța dintre fond și formă deci. În această ordine de idei, am semnalat plasarea istoriei limbii, a etimologiei și a semanticii în subordinea gramaticii, precum și tratarea părților de vorbire în afara gramaticii.

ECOURI

La Biblioteca municipală „Gheorghe Asachi” din Iași: simplificări în evidența împrumuturilor

După apariția articolului *La Biblioteca municipală „Gheorghe Asachi” din Iași: Simplificări în evidența împrumuturilor* de Const. Gilea, în nr. 4/1971 al revistei noastre, am primit la redacție o scrisoare din partea Virginiei Lăzărescu, directoarea Bibliotecii municipale din Giurgiu, în care ne sînt cerute lămuriri în ceea ce privește aplicarea metodei ieșene, în special sub următoarele aspecte:

— cum sînt operate pe fișa de cititor — valabilă pe timp de 4 ani — schimbările de nume, adresă, profesie, loc de muncă; de asemenea, cum este modificată în decursul anilor cifra trecută în primul an la rubrica vîrstă;

— cum este urmărită lectura fiecărui cititor în parte, atît sub aspect cantitativ, cît mai ales sub raport calitativ;

— care este metoda prin care poate fi constatată lectura materialelor de specialitate din profilul profesiei și cum poate fi stabilit gradul de satisfacere a lecturii profesionale în raport cu fondurile bibliotecii;

— care este frecvența zilnică la secția de împrumut a Bibliotecii municipale „Gh. Asachi” din Iași și cît timp durează servirea unui cititor;

— dacă s-a reușit să se asigure recuperarea cărților la termenul fixat.

Publicăm în continuare răspunsurile date de Const. Gilea la întrebările de mai sus.

Manifestîndu-ne bucuria că articolul nostru a stîrnit interes în rîndul bibliotecarilor, răspundem cu multă plăcere întrebărilor puse de colega Virginiei Lăzărescu, directoarea Bibliotecii municipale din Giurgiu.

Multe din problemele pe care și le pune colega Lăzărescu au fost ridicate într-o amplă discuție ce s-a purtat în paginile *Căluzei bibliotecarului* în anul 1963. Concluziile trase de Atanase Lupu (vezi nr. 12/1963 al revistei *Căluza bibliotecarului*) atrăgeau atenția că noul sistem se impune cu precădere mai ales la bibliotecile mari „care trebuie să facă față unui număr mare de cititori în secțiile lor de împrumut”.

În ceea ce privește cunoașterea și urmărirea lecturii cititorilor, considerăm că aceasta nu necesită un studiu permanent, deoarece mutațiile în lectura unei categorii de cititori se petrec într-o perioadă de timp mai îndelungată. La biblioteca noastră s-au întreprins în ultimii ani mai multe studii, care au analizat pe larg fie lectura tuturor cititorilor din secția de împrumut pentru adulți (vezi Că-

În același sens am abordat problema fazelor de evoluție ale limbilor moderne, ca și incorectă plasare a unor idioame (iudeo-spaniola și dialectul creto-miceni).

Desigur, observațiile ar putea să nu se limiteze doar la aceste domenii (am putea remarca, spre exemplu, în cadrul lui 801 poziția greșită a foneticii 801.4, după lexicologie, 801.3; am putea susține că întreaga structură a lui 801.5 Gramatică este defectuoasă, o structură mai propice impunînd plasarea la 801.51 a părților de vorbire, urmate de morfologie la 801.52 — deși azi și părțile de vorbire, și morfologia sînt tratate concomitent —, sintaxa la 801.53, gramatica comparată la 801.54 și gramatica istorică la 801.55). Ar fi mai logic, dar ar însemna o muncă enormă de revizuire și o pierdere de timp incalculabilă. Credem deci că impiedicente de ordin practic impun în operația de remediere a discordanței fond-formă un anumit criteriu, care ar stipula ca nivel minim de exigență următoarele: 1) sfera diviziunii 80 să acopere sfera disciplinei simbolizate;

2) simbolul cifric să nu contrazică datele științei (de exemplu, iudeo-spaniola încadrată în practică la idiș).

În ceea ce privește deficiențele existente numai pe planul notației CZU, am considera drept criteriu dominant simplificarea sistemului de simbolizare, fie prin adoptarea unei hotărîri pentru întrebuintarea pe cît posibil unitară a indicilor analitici (fază exprimată în prezentul articol), fie prin adoptarea indicelui de sinteză (propunere făcută în articolul anterior⁴⁾ privind morfologia și sintaxa gramaticii comparate și a gramaticii istorice).

Fără a epuiza subiectul, prezentul articol caută căi de rezolvare pentru unele probleme ridicate de revizuirea grupei 80 *Lingvistică. Filologie*. Chiar dacă soluțiile sugerate de noi nu și-ar găsi confirmarea în fața forurilor superioare, considerăm totuși că problemele puse în discuție rămîn valabile, așteptînd ca specialiștii să-și spună ultimul cuvînt.

4) Unele probleme de încadrare la grupa 80. În: Revista bibliotecilor, nr. 11, nov. 1969, p. 656—661.

lăuza bibliotecarului, numerele 11, 12/1963 și 1/1964), fie lectura unei categorii distincte de cititori, ca de exemplu lectura tinărului muncitor (studiu efectuat în anul 1969).

În prezent, pregătim studierea datelor furnizate de fișele cititorilor înscrși în anul 1970, reluând în felul acesta analiza întreprinsă cu 10 ani în urmă. Vom putea deci urmări evoluția lecturii cititorilor noștri după o perioadă de 10 ani, lucru ce va fi continuat și în viitor, după același procedeu. În anul de studiu se introduce din nou fișa cititorului (V.b.6—07).

Referitor la lectura profesională a cititorilor și la aspectul cantitativ al împrumuturilor de carte, considerăm că problemele sînt rezolvate în cea mai mare parte prin concluziile ce ne-au fost furnizate de studiile întreprinse în biblioteca noastră și în alte biblioteci asemănătoare (de exemplu, Biblioteca municipală din Timișoara; vezi, în acest sens, *Revista de statistică* nr. 1/1970).

După cum am arătat și în primul articol, noi urmărim permanent îmbunătățirea sistemului actual. În legătură cu studierea lecturii, ne preocupă introducerea pe parcurs a unui *carnet al cititorului*, în care acesta să-și noteze cărțile împrumutate de la bibliotecă, instrument util într-o viitoare cercetare a lecturii.

După cum am avut ocazia să constat în alte țări, unele biblioteci au introdus pe plicul cititorului o liniatură simplă, cu rubrici afectate fiecărei diviziuni principale din clasificarea zecimală (corespunzătoare celor din caietul de evidență zilnică), în care se poate însemna — prin indici c.z. — conținutul fiecărei cărți împrumutate de la bibliotecă. Acest „tabel” furnizează știri asupra intereselor de lectură ale cititorului, dar nu dă informații despre titlurile cărților solicitate. Eventual, o asemenea metodă de evidență s-ar putea adopta și la noi.

N-am cronometrat încă timpul servirii unui cititor în condițiile noului sistem, dar apreciem eficiența lui după rezultatele practice obținute (desființarea cozilor în fața ghișeului de împrumut). Concluziile ne vor fi confirmate mai ales în perioadele de înscriere din anii următori, cînd volumul de muncă al bibliotecarilor va fi mult diminuat.

Datorită introducerii cu mulți ani în urmă a așezării fișelor cititorilor pe termene de restituire, precum și prin stabilirea unei metodologii riguroase de urmărire a cititorilor restanțieri, nu se mai poate spune că în biblioteca noastră recuperarea cărților constituie o problemă.

Principala sa actualitate a sistemului constă în faptul că permite *afectarea unui timp mai îndelungat* discuțiilor individuale cu cititorul.

Și — de ce să nu recunoaștem — după vechiul sistem de evidență, la o frecvență de 350—400 de persoane zilnic, bibliotecarul nu avea timpul necesar să studieze eficient fișa cititorului. Bibliograful afectat îndrumării

cititorilor nici nu venea în contact cu această fișă, care circula doar între bibliotecarii ce înregistrau împrumuturile, transformîndu-i pe aceștia în simpli copiatori de titluri și numere de inventar și care, din această cauză, nici „nu vedeau cititorul”. Pe de altă parte, îndrumarea lecturii cititorilor a cîștigat mult în biblioteca noastră prin dezvoltarea accesului liber la raft, prin instituirea unui larg aparat informațional, prin punerea la dispoziția cititorilor a unor bibliografii de ultimă oră.

De asemenea, trebuie să arătăm că noul sistem furnizează elemente certe privind *circulația* fiecărei cărți din bibliotecă, lucru ce ne va permite ca, într-un viitor relativ apropiat, să apreciem cu mai multă exactitate însuși profilul planurilor de achiziții.

Discuția provocată pe marginea acestui sistem de evidență atestă încă o dată că *Revista bibliotecilor* se afirmă tot mai mult ca o tribună de generalizare a experienței bibliotecilor românești. Asemenea inițiative se cer continuate și în alte sfere de preocupări biblioteconomice.

Constantin GILEA
directorul Bibliotecii
municipale
„Gh. Asachi” din Iași

Biblioteca comunală din Săliște.
Fațada clădirii.

La SĂLIȘTE (jud. Sibiu) — BIBLIOTECĂ COMUNALĂ MODEL

CRONICA

În cadrul manifestărilor prilejuite de cea de-a 4-a ediție a Festivalului cultural „Cibinium”, în comuna Săliște — străveche vatră de cultură materială și spirituală a Sibiului — a fost inaugurat un nou și important așezămint de cultură: biblioteca comunală model a județului Sibiu.

Noua bibliotecă, dotată în întregime de către fostul Oficiu de aprovizionare și servicii pentru bibliotecii din București cu mobilier modern și materiale de practică de bibliotecă de maximă funcționalitate, este cea dintâi bibliotecă de acest gen din județul Sibiu, dispunând de un local propriu, special amenajat, destinat în întregime activității de lectură.

Biblioteca are săli de lectură pentru copii și adulți, cabinet de studiu, sală cu acces liber la rafturile cu publicații, două depozite, aparatură modernă de înregistrare-redare pentru audiții silențioase (cu căști) sau „sonore” (individuale ori de microgrup). De asemenea, în dotarea bibliotecii se află un aparat pentru proiecția diafilmelor și a diapozitivelor, extrem de util în organizarea unor acțiuni pentru copii și tineret. Acesta poate fi folosit și individual, ca și aparatura de înregistrare-redare, spațiul de proiecții amenajat permițând acest lucru.

Sala de lucru, situată la parter, dispune de un fond de cărți de peste 4000 de volume, din totalul de aproximativ 13000 de volume ce constituie zestreă bibliotecii.

Cataloagele alfabetice și sistematice au fost reorganizate în întregime de către lucrătorii Bibliotecii „Astra” din Sibiu, cărora le aducem și pe această cale mulțumirile noastre.

Pe lângă funcția de bază, de deservire a cititorilor din cele 10 sate componente ale Săliștei (comuna are peste 8000 de locuitori), biblioteca model recent amenajată urmează să devină, în intenția noastră, și un important centru metodic al bibliotecarilor comunali din județul Sibiu.

Avem convingerea că noua instituție culturală, prin activitatea pe care o va desfășura sub îndrumarea permanentă a Comitetului județean de cultură și educație socialistă Sibiu, va deveni o adevărată bibliotecă model în sensul plener al cuvântului, răspunzând pretențiilor și exigențelor ce se impun, pe măsura sarcinilor noi și importante ce ne stau în față astăzi.

Ion ALBU

inspector la Comitetul județean de cultură și educație socialistă, Sibiu

ÎN SPRIJINUL BIBLIOTECILOR DIN JUDEȚ funcționează, sub direcția îndrumare a Comitetului județean Ilfov de cultură și educație socialistă, începând cu luna iunie 1971, pe lângă Biblioteca municipală din Giurgiu, un cabinet metodic care se adresează bibliotecarilor din rețeaua publică a județului.

Pentru buna desfășurare a noului acestui cabinet, a fost ales un colectiv de coordonare a activității, format din cei mai buni bibliotecari; participarea însă este mult mai largă, majoritatea bibliotecarilor colaborând activ la acțiunile întreprinse de cabinet.

Sarcinile care revin cabinetului metodic cuprind o gamă largă de obiective, de la organizarea colecțiilor de publicații bibliologice, până la acordarea unui sprijin concret bibliotecarilor, atît prin elaborarea unor materiale de specialitate, cit și prin instruirea și informarea lor periodică.

Colectivul cabinetului metodic se întrunește trimestrial pentru a analiza activitatea depusă și pentru a discuta problemele de viitor. Cu această ocazie sînt tratate obiectivele principale ale planului de muncă pentru trimestrul următor, care sînt apoi definite și informarea cabinetului.

Din acțiunile realizate pînă în prezent, enumerăm:

— Organizarea colecțiilor de publicații bibliologice în Biblioteca municipală din Giurgiu și în unitățile orășenești din județ cu lucrări de specialitate, materiale metodicobibliografice și alte materiale de referință și de informare, pentru a sprijini procesul de reciclare profesională a lucrătorilor din bibliotecă.

— Studiul întreprins în 5 biblioteci comunale asupra preferințelor de lectură ale cititorilor, ale cărui concluzii vor fi publicate și difuzate tuturor bibliotecilor din județ.

— A fost organizată și urmărită pe parcurs practica de bibliotecă a unui număr de 12 bibliotecari comunali nou angajați, practică organizată în bibliotecile orășenești și în cele mai bune biblioteci comunale.

— S-au elaborat următoarele materiale de specialitate: medalionul literar „V. Alecsandri — 150 de ani de la naștere”; bibliografia selectivă de recomandare închinată celei de-a XXVII-a aniversări a Eliberării, cuprinzînd lucrări social-politice, beletristice și științifice; o bibliografie „Aurel Mihale — scriitor din județul Ilfov”.

Începînd cu trimestrul IV/1971, vom publica un Buletin trimestrial, care va cuprinde informații de specialitate, recomandări, materiale în sprijinul bibliotecarilor, știri despre aspecte pozitive și negative ale activității bibliotecilor din județ etc.

Sabina DABIJA

inspector la Comitetul județean de cultură și educație socialistă Ilfov

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN REȘIȚA A ORGANIZAT

În cadrul sărbătorii bicentenarului uzinelor reșițene, în perioada iulie-septembrie a.c., o seamă de acțiuni omagiale, dintre care menționăm: amenajarea unui raft tematic intitulat 200 de ani de industrie reșițeană, întocmirea și difuzarea unei liste bibliografice de recomandare Reșița — orașul uzină, recenzia cărții Ucenicia lui Jakobi de A. Breitenhofer, precum și citeva seri literare susținute la Centrala siderurgică, la Uzina constructoare de mașini sau la Ateneul tineretului, cu temele Destine deșene oglindite în operele lui Mihail Davidoglu, Omașiu partidului, Poezii reșițeni cîntă orașul natal, Reșița cîntată de poeți ș.a.

BIBLIOTECILE COMUNALE DIN ȘAG, BILED ȘI CENAD, DIN JUDEȚUL TIMIȘ,

sînt gazdele unor cluburi de lectură, în cadrul cărora cititorii interesează de anumite probleme sau genuri literare se întînesc periodic pentru a discuta, în conformitate cu un plan tematic pe care singuri și l-au alcătuit, pe marginea lecturilor efectuate.

Astfel, la Șag, sînt organizate, de aproape un an de zile, două asemenea cluburi, unul pe teme de etică pentru tineret (circa 15 membri), altul de poezie (circa 25 membri), care, fiind tot pentru tineret, s-a profilat pe lirica de dragoste, ambele organizate în colaborare cu organizația de tineret din comună. La Biled, clubul (12 membri), organizat cu sprijinul organizației de femei, este... al femeilor, care abordează teme istorice și geografice, sub conducerea profesorului de specialitate. În fine, clubul din Cenad, tot un club de poezie, de astă dată închinat poeziei contemporane, adunînd un număr de peste 30 de pasionați al genului liric, îndeplinește și virtuțile unui cenaclu literar. Alți programanți clubului, cît și cele mai reușite creații proprii sînt publicate la gazeta de stradă. Bibliotecile respective oferă nu numai o ambianță agreabilă acestor cluburi, ci asigură și bibliografia temelor dezbătute, organizează expoziții de carte etc.

ÎN SALA CATALOGELOR BIBLIOTECII CENTRALE A MINISTERULUI FORTELOR ARMATE

a fost organizată, în perioada august-septembrie a.c., expoziția de carte „Războiul antihitlerist în literatura istorică și beletristică”. La expoziție au fost prezentate cărți românești și străine — în traducere sau în original — avînd ca temă războiul antihitlerist. Alături de lucrările de sinteză privind participarea României la războiul antihitlerist, au fost expuse volume de memorialistică, culegeri de documente, lucrări istorice românești și străine, volume de poezii, nuvele și romane inspirate din lupta popoarelor pentru înfrîngerea nazismului.

ÎN CADRUL BIBLIOTECII CENTRALE A MINISTERULUI FORTELOR ARMATE

se redactează o amplă bibliografie intitulată „Participarea României la războiul antihitlerist, oglindită în literatura beletristică și memorialistică, în dramaturgia și cinematografia românească”.

Bibliografia vine să completeze recenta lucrare apărută în Editura militară și intitulată România și războiul antihitlerist. Contribuții bibliografice.

MUZEUL LITERATURII ROMÂNE S-A REDESCHIS

În ziua de 21 octombrie 1971, în noul sediu din str. Fundației, nr. 4 cu care a fost înzestrat de curînd, după ce funcționase patru-sprezece ani în alt local, Prestigiosul lăcaș de cultură își prezintă astăzi, într-o ambianță de gust și rafinament, valoroasele colecții însumînd peste 15 000 de documente literare. În prezența a

numeroși reprezentanți ai vicții literare românești au vorbit criticul literar Șerban Cioculescu, Dimitrie Păcuraru, decanul Facultății de limbă și literatură română, Amza Săceanu, președintele Consiliului culturii și educației sociale la Capitala și Al. Oprea, directorul muzeului, evocînd figura luminoasă a lui Perpessicius, inițiatorul și făuritorul muzeului, de la a cărui naștere s-au împlinit optzeci de ani.

Prin bogăția exponatelor și prin editarea revistei Manuscriptum, Muzeul literaturii române a devenit, așa cum l-a dorit Perpessicius, „altarul pe care flacăra verbului românesc intră pat în cele mai frumoase opere ale scriitorilor să conține să ardă, să lumineze și să încălzească”.

A. B.

SUPUNEM ATENȚIEI BIBLIOTECARILOR ULTIMELE APARIȚII DE STASURI DIN SERIA „INFORMARE ȘI DOCUMENTARE” STANDARDE GENERALE UO3:

— Transliterația caracterelor slave chirilice. Stas 5309—70. Ediție oficială. Standardul corespunde în întregime cu ISO/R9—1968 „Sistem internațional pentru transliterarea caracterelor slave chirilice”. Elaborat de Institutul de lingvistică al Academiei R.S.R., responsabilul proiectului: Gh. Bolocan.

— Orînduirea în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri și în indexuri. Stas 8636—70 Ediție oficială. Regulele prescrie în standard au scopul de a asigura uniformitatea în orînduirea descrierilor de publicații, în limba română și în limbi străine, la alcătuirea cataloagelor alfabetice și a indexurilor. Elaborat de Biblioteca centrală universitară din București, responsabilul proiectului: Victoria Curcăneanu.

— Aparate pentru citirea microfilmelor de 35 mm. Caracteristici principale. Stas 8661—70. Ediție oficială. Standardul stabilește condițiile minime pe care trebuie să le îndeplinească aparatele instalate în centre de documentare, biblioteci și alte organisme care primesc în mod frecvent din exterior microfilme, în vederea asigurării unei citiri ușoare și corecte a informațiilor conținute de acestea. Standardul corespunde integral cu ISO/R 452—1963. Elaborat de Institutul Central de Documentare Tehnică, responsabilul proiectului: ing. Alexandru Tudor.

— Fișe perforate marginal. Prescripții generale. Stas 8747—70. Ediție oficială. Standardul reglementează condițiile pentru execuția fișelor perforate marginal, folosite ca purtători de informații, în scopul simplificării operațiilor de sistematizare și evidențiere în domeniul informării și documentării. Elaborat de Centrul de documentare științifică, responsabilul proiectului: L. Braga.

— Fișe cu selecție vizuală. Prescripții generale. Stas 8748—70. Ediție oficială. Standardul reglementează condițiile de execuție a fișelor cu selecție vizuală, destinat înmagazinării informațiilor. Elaborat de Centrul de documentare științifică, responsabilul proiectului: ing. Georgeta Lăzărescu.

— Descrierea rapoartelor și dărilor de seamă de activitate. Prescripții generale. Stas 8776—70. Ediție oficială. Standardul reglementează regulile pentru descrierea rapoartelor și a dărilor de seamă pentru cele două cazuri: autor colectiv și autor persoană fizică. Standardul cuprinde elementele descrierii, cu regulile respective, limba descrierii și exemple pentru ilustrarea modului de aplicare. Elaborat de Biblioteca Centrală de Stat, responsabilul proiectului: Getta Elena Rally.

Procurarea lor se face prin Centrul de difuzare a standardelor, București, str. Oteteleșanu nr. 1, sector 7.

STUDIILE DE ISTORIA CĂRȚII ȘI

A BIBLIOTECILOR ÎN ROMÂNIA

istoria cărții și a bibliotecilor

Dan SIMONESCU

Bibliologia, știința despre carte, adică despre conținutul și răspîndirea ei (bibliografie) *) și organizarea ei în biblioteci (biblioteconomia) este o știință vastă. Dacă am reduce-o numai la studiul acestor ramuri principale, lipsind-o de cercetarea problemelor cărții în trecut, ar însemna să desființăm cercetarea istorică, evolutivă a fenomenelor; mai mult, ar însemna să nu înțelegem de ce azi lucrurile stau așa și nu altfel. Chiar și pozițiile viitorului ar fi insuficient și neconvincător demonstrate ca necesare, fără referiri comparative la trecut. Pentru aceste motive de ordin superior științific, s-au dovedit ca utile bibliologiei și alte numeroase discipline auxiliare de profil istoric. Între acestea, istoria cărții și a bibliotecilor ocupă un rol foarte important în cercetarea științifică bibliologică.

Ea însă nu trebuie să fie privită în mod static, ci ca o formă de oglindire a vieții sociale și a culturii în diferite epoci istorice, punându-se accentul pe acele realizări care marchează mersul lor înainte. Mînuită cu spirit de răspundere și supusă unei severe selecții, privind datele și faptele de pe poziții marxist-leniniste, în strînsă legătură cu dezvoltarea socialistă și integrîndu-se principiilor și practicii introduse și sprijinite de partid, ea poate deveni un instrument valoros pentru

educarea patriotică, pentru consolidarea conștiinței socialiste și comuniste a tineretului.

La noi în țară — de altfel — ca și în alte țări, istoria cărții și a bibliotecilor n-a fost întotdeauna asociată de bibliologie, ci de istoria literară și de istoria culturii. Preocupările mai intense de asemenea natură sint, și ele, de dată relativ recentă (sec. XIX). În secolele XVII și XVIII s-au emis foarte rar judecăți sau lucrări teoretice cu privire la carte și bibliotecă; există însă documente care cuprind dispoziții de ordin practic pentru achiziționarea cărților în biblioteci și organizarea acestora. Cercetînd o singură sursă, anume Biblioteca Academiei R.S. România, am găsit 64 de cataloage manuscrise de cărți ale vechilor biblioteci românești¹⁾. Cercetări recente privind două mari biblioteci românești din secolele XVII și XVIII, a stolnicului Constantin Cantacuzino și a lui Nicolae Mavrocordat, au dovedit că cei doi umaniști români — unul boier, al doilea domnitor — procurau cărți cercetînd cataloagele editoriale occidentale și bibliografiile străine contemporane, ca de pildă: *La galleria di Minerva* (Venezia, 1694—1716), *Bibliothèque universelle et historique de l'année 1686* (Amsterdam, 1700, în mai multe volume), *Bibliografia historico-politico-psihologica* de J. H. Boecher (Frankfurt/M., 1677), sau *Polyhistor litterarius, philosophicus et practicus* (Lubeck, 1714) ș.a.²⁾.

O mențiune importantă este cea scrisă în anul 1645, de Varlaam, mitropolitul Moldovei despre biblioteca lui Udriște Năsturel din Tîrgoviște: „în mijlocul altor cărți nouo ce mi-au arătat [Udriște Năsturel], adusu-mi-au și o cărțuie mică în limba noastră rumânească tipărită“³⁾.

Mult mai numeroase și mai la obiect sint documentele din secolul al XVIII-lea (adesea scrisori, recomandări practice) referitoare la cărți și biblioteci din Țara Românească, Moldova și Transilvania, multe dintre ele publicate⁴⁾.

*) Metodele moderne de informare și documentare tind să formeze ele singure o știință.

În secolul al XIX-lea, în Transilvania, se pun bazele unei cercetări științifice mai sistematice asupra cărții vechi. Interesul pentru cartea veche și istoria ei s-a marcat mai întâi în lucrări de bibliografie. Începutul l-a făcut bibliograful Vasile Popp cu lucrarea sa care înregistrează cu grijă titlurile cărților românești tipărite în Transilvania, Țara Românească și Moldova, cite cunoștea el atunci⁵⁾.

Pe aceeași linie au continuat cercetarea, însă sub forma studiilor, Timotei Cipariu⁶⁾ și Ion Moldovănuț, iar de la acesta din urmă, pasiunea bibliofilică unită cu știința bibliografică au trecut la Ioan Bianu, care l-a stimulat la cercetarea istoriei tiparului și cărții pe Nerva Hodoș⁷⁾.

Bibliografia românească veche, în primii ani ai apariției ei, a trezit un interes viu și mai complex asupra cărții vechi sub aspectul tiparului și a istoriei lui. Cercetători minuțioși ca G. Ionescu⁸⁾, Gr. Crețu, I. Antonovici⁹⁾, completați apoi prin studiile lui G. Oprescu¹⁰⁾, au adus studiile de istoria cărții spre un țel mai definit și mai aprofundat sub aspectul artei tipografice și al ilustrației. Activitatea editorială avea să întregască pe cea tipografică, iar rezultatele ei au făcut obiectul unei prezentări sintetice a lui N. Th. Ionnițiu.

În Transilvania au activat doi bibliofili și bibliotecari în domeniul descrierii incunabulelor existente în biblioteca Brukenthal din Sibiu: F. Müller (1877) și Lorenz Silvert (1944)¹¹⁾. Un catalog al incunabulelor existente pe teritoriul României, rămas numai în formă manuscrisă, a elaborat cunoscutul bibliofil și bibliograf Const. Karadja. În privința cercetărilor de istoria bibliotecilor, urmînd tot metoda selecției necesare într-un asemenea articol, semnalez din perioada anterioară Eliberării studiul lui N. Iorga *Vechile biblioteci românești sau ce se cetia odinioară în țerile noastre*¹²⁾, care deschidea o largă perspectivă unor asemenea investigații. Din păcate, numai puțini i-au urmat pilda, destul de tîrziu: V. Mihordea¹³⁾, G. Cardaș¹⁴⁾, Emanoil Bucuța. Acesta din urmă, înființînd revista *Boabe de griu* (1930—1935), și-a fixat ca în fiecare număr să consacre un articol, o cronică, o însemnare informativă asupra unei biblioteci¹⁵⁾. Ca surse de informare pentru aceeași perioadă, semnalam și contribuțiile bibliografice ale lui N. Georgescu-Tistu, Ioachim Crăciun, Gh. Cardaș și Barbu Theodorescu¹⁶⁾. N. Iorga, în *Analele Academiei* și *Almanahul grafice* (Craiova), a scris și despre istoria cărții.

După Eliberare, dar cu deosebire în anii construcției socialiste preocupările de istoria cărții și a bibliotecilor urmează două direcții: una care continuă tradiția,

punînd aceste discipline în dependență de istoria literară și culturală. Această direcție o reprezintă numeroase și bune articole (chiar studii mai întinse) publicate în revistele oficiale bisericești. Articolele respective se caracterizează prin prezețări de materiale descoperite recent: cărți vechi (Daniela Bratu, I. Beju ș.a.); tiparul în centre episcopale (Rîmnicu Vilcea: Aurel Sacerdoțeanu și Virgil Molin; Buzău: G. Cocora ș.a.); studii interpretative: Barbu Theodorescu despre Coresi; tipăriturile lui Macarie 1508—1512 (V. Molin, Dan Simonescu); figuri de tipografi (Duca Sotirioviici: C. Turcu); circulația cărților (Mircea Păcurariu); baza materială a meșteșugului tiparului și dispoziții reglementare cu privire la dezvoltarea activității editorial-tipografice în trecut. Din această ultimă categorie citez lucrările lui Tit Simedrea (de ex.: *Tiparul bucureștean* în anii 1740—1750 (1965, 102 p.). Studiile referitoare la istoria bibliotecilor, caracterizate prin contribuții noi, sînt semnate de Corneliu-Dima Drăgan și M. Caratașu (fondul bibliotecilor lui Const. Cantacuzino stolnicul și Const. Brincoveanu, de la Hurez).

A doua direcție aparține cercetării științifice bibliologice propriu-zise, în sensul analizei moștenirii literare și culturale, cuprinse în carte, de pe pozițiile materialismului istoric la nivelul tehnicii și exigenței moderne. Sub orientarea nouă a acestei direcții, cercetarea s-a extins și asupra unor probleme mai puțin sau de loc abordate în trecut, de pildă: istoria scrisului¹⁷⁾, a filigranelor și hirtiei¹⁸⁾, studiul și catalogarea incunabulelor existente în bibliotecile românești¹⁹⁾, elemente de bibliofilie (ex libris-urile)²⁰⁾, reconsiderări asupra imprimatei din secolul al XVI-lea²¹⁾ asupra manuscriselor vechi²²⁾, cercetarea monografică și sintetică a bibliotecilor²³⁾. Reviste bibliologice de prestigiu, ca *Studii și cercetări de bibliologie* (1955-), *Revista bibliotecilor*, care, între 1948 și 1965 a apărut sub titlul de *Călușa bibliotecarului*, *Poligrafia* (1964-), *Probleme de bibliologie* (1963-), au compartimente speciale consacrate aspectelor istorice ale bibliologiei. Reviste științifice nebibliologice ca *Limba română*, *Revista Arhivelor*, *Studii*, *Revistă de istorie*, *Revista muzeelor*, *Studia et acta Universitatis Babeș-Bolyai*, au publicat multe materiale și dintre cele mai importante, care intră în sfera acestei discipline semnate de Sigismund Jakó, Ludovic Demény, Alexandru Mares, Ioan Ghețan, Gebhard Blücher, Arnold Huttmann, Pavel Binder ș.a.

Afară de cele două direcții analizate sumar, mai sus, se mai afirmă la noi ca deosebită de precedentele, o altă orientare în domeniul istoriei cărții și a bibliotecilor; ea este pusă în slujba proce-

sului de învățămînt bibliologic; este, ca și învățămîntul bibliografic însuși o creație a dezvoltării multilaterale a științei în patria noastră, sub îndrumarea partidului. S-a manifestat, la început, prin elaborarea a două programe analitice, multiplicare (una întocmită de prof. dr. docent Dan Simonescu, alta de regretatul Mircea Tomescu). Programele cuprind istoria cărții în accepțiunea largă a cuvîntului: scrisul, tiparul, cartea incunabulară, rară pînă în zilele noastre. Cursurile respective sînt multiplicare²⁴). O altă manifestare activă s-a dezvoltat sub îndrumarea și colaborarea colectivului didactic de bibliologi al Secției de biblioteconomie de pe lângă Institutul pedagogic universitar de 3 ani (București) și se materializează sub forma tipării a 3 volume de *Studia bibliologica*, vol. I, 1965, 264 p.²⁵); vol. II, 1965—1966, partea I, 494 p., partea a II-a, 163 p.; vol. III, două părți, p. 1—374, 375—870. Studiile de istoria cărții și a bibliotecilor sînt numeroase și aduc contribuții noi. Prin aceste volume, publicate de Universitatea București, s-a urmărit stimularea studenților la lucrări personale, care să aducă contribuții noi în probleme necercetate pînă la ei: legislația bibliotecară (M. Chirulescu, vol. I), fondurile vechilor biblioteci (Anca Cojocaru, II, 1), bibliografia operelor lui Em. Bucuța (G. Vlădescu, vezi nota 15) ș.a. Volumele II și III au totodată și un caracter omagial adus bibliologilor contemporani (vol. II: N. Georgescu-Tistu și I. Crăciun, vol. III: Dan Simonescu), în a căror activitate istoria cărții și a bibliotecilor ocupă un loc dominant.

Sub influența științei moderne despre carte și istoria ei, s-a introdus și la noi un curent nou de istoria mișcării ideilor progresiste prin mijlocirea cărților. Îl reprezintă ultimele articole ale lui Virgil Cădea (despre Udrisțe Năsturel ș.a.) și Alex. Dușu (*Rîmnicea și problema tiparului, Cartea într-o epocă de transformări*), în care cartea este studiată în rolul ei de transformare a societății și, invers, ca efect al gândirii sociale (iluministe, clasice etc.)²⁶).

Disciplinele istoria cărții și istoria bibliotecilor oferă bibliologiei românești un cîmp larg de cercetare științifică.

Trebuie însă să se acorde o pondere mai mare capitoului încă insuficient tratat al dezvoltării literaturii ilegale a Partidului Comunist Român, extrem de important în contextul culturii noastre socialiste. Astfel, aceste discipline nu vor fi cu nimic mai puțin importante în ansamblul culturii generale, dar și al celei speciale a bibliotecarilor, decît istoria științelor, a acțiunilor militare, a medicinei etc. În comparație cu istoria altor discipline, am putea spune că istoria cărții

și bibliotecilor este superioară și mai necesară, pentru că obiectul ei există și azi: *cărțile, manuscrisele, localurile* etc.

Acestea constituie tezaurul de mindrie, de afirmare a popoarelor. Cum am arătat și cu alt prilej²⁷), istoria națională a cărții și bibliotecii românești reprezintă în patrimoniul culturii universale un aport însemnat prin lunga durată a scrisului pe teritoriul patriei noastre (3 milenii), a cărții tipărite (aproape 5 secole), a bibliotecilor organizate (aproape 4 secole).

Și deoarece „istoria, mai mult decît alte discipline și științe sociale, poate și trebuie să pună în formarea conștiinței socialiste elemente și tradiții care coboară în trecutul îndepărtat și care pot alimenta, atît prin analiza obiectivă, cit și prin legarea, am putea spune subiectivă de trecutul poporului nostru, voința participării noastre, a întregului popor la opera de făurire și consolidare a comunismului în țara noastră”, este o îndatorire să cultivăm tradițiile care sîdesc în conștiința tinerilor idei și sentimente patriotice.

* Condurachi, Emil, În lumina programului de acțiune ideologică-educativă, știința istorică poate și trebuie să contribuie mai activ la formarea conștiinței socialiste. In: *Scinteia*, 49, nr. 8855, 23 iul. 1971, p. 1—2.

1. Simonescu, Dan. *Biblioteca Academiei și istoria bibliotecilor din România*. In: *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 9, nr. 2—3, 1967, p. 231—239.
2. Dima-Drăgan, Corneliu. *Biblioteca unui umanist român: Constantin Cantacuzino Stolnicul*, Buc., 1967, p. 243—259. Lucrarea despre biblioteca Mavrocordatilor de Corneliu Dima-Drăgan, încă nepublicată, a făcut obiectul unei comunicări științifice susținută la Salonic la 24 oct 1970.
3. Blanu, Ioan și Simonescu, Dan. *Bibliografia românească veche*, vol. IV. București, 1944, p. 192.
4. Hurmuzaki, E. *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. XIV, partea I (1320—1716); partea a II-a (1716—1777); partea a III-a (c. 1500—1820), Buc., 1913, 1917 și 1936.
5. Popp, Vaslie. *Disertație despre tipografiile românești*, Sibiu, 1838, [20] + 101 p.
6. Cipariu, Timotei. *Crestomație sau aneectele literare...* Blaj, 1858, XXXVIII + 256 p.
7. Blanu, Ioan și Hodoș, Nerva. *Bibliografia românească veche*, voi. I—II, III fasc. 1—2; vol. III, fasc. 3—8 și vol. IV de Blanu Ioan și Simonescu Dan, Buc. 1903—1944. Prima fasciculă din B.R.V. a apărut în 1898. Incepînd din anul 1891, I. Blanu prezenta adesea în ședințele Academiei Române cărți vechi românești. Articolul-semnal interpretativ al lui I. Blanu a apărut în 1903, sub titlul *Din cărțile vechi în: Prinos lui D. A. Sturza*. Buc., 1903, p. 173—195.
8. A publicat studii: C. A. Rosetti ca tipograf. Buc. (1903), 146 p.; *Spicuri din trecutul tipografiei. Tipografia din M-reca Neamț (1800—1883)*. In: *Noua revistă română*, 3, 1901, p. 109—122; *Activitatea tipografică mitropolitane din Iași*. In: *Noua revistă română*, 3, 1901, p. 99—115.
9. Ambil au colaborat la cercetări despre *Tipografiile, xilografiile, librăriile și legătorile de cărți din orașul Birlad*, Buc., 1909, 116 p. cu ilustr. sporită Buc. 1910, 124 + 32 p. Singur Gr. Crețu, *Tipografiile din România de la 1801 pînă astăzi*. Buc., 1910, 34 + 32 p. cu ilustr.

10. Opreșcu, Gh. *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, Buc., 1942—1945. Contrariu de ce se spune în titlu, autorul tratează și grafica anterioară anului 1800 (de pildă vechile xilografuri).
11. Despre catalogele lor publicate în limba germană vezi Simonescu, Dan, *Cercetări românești despre incunabule*. In: Probleme de bibliologie, vol. 2, 1967, p. 96.
12. Publicat în Floarea darurilor, 1, 1907, nr. 2, p. 65—82, continuat sub titlul *Ce carte învăța odată femele la noi*, ibidem, nr. 3, p. 129—145.
13. Mîhoreanu, V. *Biblioteca domnească a Mavrocordeșilor. Contribuții la istoricul ei*, Buc. 1940, 61 p.
14. Cardaș, Gh. *Bibliotecile vechi românești*. In: Boabe de grâu, 1, 1930, p. 611—616.
15. Vlădescu, George. *Preocupări bibliografice în activitatea lui Emanoil Bucuța*. In: Studia bibliologica, 2, 1965—1966, p. 439—465. Lucrare foarte utilă pentru tema articolului nostru pentru că ea cuprinde bibliografia operelor lui Bucuța publicată nu numai în Boabe de grâu, dar și în alte lucrări. Pentru istoria cărții și tiparului vezi p. 443—445; pentru istoria bibliotecilor, p. 452—465.
16. Georgescu-Tistu, N. *Bibliografia literară română*. Buc., 1932, 255 p. + 20 f. pl.; Crăciun, I. *Les bibliothèques roumaines dans le passé et de nos temps*. Buc., 1940, 36 p. + 2 f. pl.; Cardaș, Gh. *Tratat de bibliografie*, Buc. 1931, p. 279—368; prima încercare de a da o bibliografie a bibliografilor românești, inclusiv în domeniul istoriei cărții și a bibliotecilor; Theodorescu, Barbu. *Manualul bibliotecarului*, Buc., 1939, p. 5—52 și 180—189.
17. Andronescu, Șerban. *Cadmos*. Scurtă istorie a scrisului. Buc., Ed. științifică, 1966, 360 p. cu ilustr. + 12 f. pl.; Dimbolu, Aurel. *De la piatră la hîrtie*, Buc., Ed. științifică, 1964, 351 p. cu ilustr. + 12 f. pl. + 1 f. h.; Matei, Horia. *Cartea un căldător milenar*. Buc., Editura tineretului, 1964, 352 p. cu ilustr.
18. Bacăru, Livia. *Valoarea documentară a filigranelor, cu privire specială asupra cărților românești în secolul al XVI-lea*. In: Studii și cercetări de documentare și bibliologie, nr. 3, 1965, p. 273—298. Aceeași autoare: *Filigranele cărților tipărite la Cimpulung în secolul al XVII-lea*. In: Studia bibliologica, vol. 3, partea I, 1969, p. 67—114. Pentru că și în domeniul filigranologiei s-au scris la noi, în ultimul timp, numeroase studii, mă lîmitez la citarea principalelor cercetări în materie: Damian P. Bogdan, Sigismund Jakó, Gebhard Blücher, Pavel Binder, Gernot Nussbächer, Ludovic Demény.
19. Jugăreanu, Veturia. *Catalogul colecției de incunabule [din Biblioteca Muzeului Brukenthal]*. Sibiu. 1969, 205 p. cu reproduc. + 5 f. facs.; Bacăru, Livia. *Catalogul incunabulelor [din colecția Bibliotecii Academiei R. S. România]*. Buc., 1970, XVI + 92 p. cu facs. (Lucrări excelente prin felul cum sînt concepute). Studii despre incunabule au scris: Dan Simonescu (v. nota 11), Viorica Secărescu, Viorica Lascu.
20. Semnate de Corneliu Dîma-Drăgan, Livia Bacăru, Pavel Binder, Arnold Huttmann, Dionisie Gabor, Nicolae Vătămanu ș.a.
21. Studiile respective sînt așa de numeroase și importante prin nouțetea materialelor descoperite, încît o listă a tuturor cercetărilor mai importante abia dacă își va găsi spațiul în acest articol general. Cităm doar cîțiva: Ion G. Gheție, Alex. Mares, Pavel Binder, Ludovic Demény și Dan Simonescu (primii patru în problema Coresi, ultimii doi și în domeniul tipografiei slavo-române de la Sibiu, 1544—1547, capitol complet necunoscut înaintea).
22. *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*. Culegere de studii îngrijită de M. Berza, cu colaborările lui I. D. Ștefănescu, M. Berza, Emil Lăzărescu, Eugen Stănescu. Buc., 1964, 684 p. cu ilustr.; Berza, M. *Miniaturi și manuscrise*. In culegerea de studii *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, Buc., 1958, p. 359—446; Popescu-Vilcea, G. *Școala miniaturistică de la Dragomirna*, suită de articole în Biserica Ortodoxă Română, din anul 1968.
23. *Studii monografice principale*. Biblioteca Centrală de Stat a publicat trei lucrări despre: *Biblioteca Muzeului Brukenthal din Sibiu* (autor Veturia Jugăreanu), Buc., 1957, 40 p. + 12 f. pl.; *Biblioteca Bethlen din Aiud* (autori Alex. Turnowski și Zsigmond Vita), Buc., 1957, 52 p. + 10 f. facs.; *Biblioteca Bathyanem din Alba Iulia* (autor colectiv), Buc., 1957, 60 p. + 13 f. pl.; *Biblioteca Academiei R. S. România i s-au închinat patru volume: Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România 1867—1967. Cartea Centenarului*, Buc., 1968, 328 p. + 1 f. h.; *La Bibliothèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie*. Bucarest, 1968, 144 p. cu ilustr.; numere speciale din: *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, nr. 2—3, 1967; *Studii și cercetări de bibliologie*, 11 (seria nouă) 1967 și în *Revista bibliotecilor*, 6—9, 12, 1967; *Biblioteca Centrală Universitară București. 75 de ani de activitate. Scurt istoric, 1895—1970*. Buc., 1970, 189 p. cu ilustr.; *Sinteza: Moldoveanu, Valeriu, Popescu, Gheorghe și Tomescu, Mircea. Ghidul bibliotecilor din România*, Buc., Ed. Enciclopedică, 1970, 479 p. + 9 f. pl.; *Ghid de documentare al bibliotecilor universitare din România* (autor colectiv), Buc., 1970, 11 p. cu ilustr.; Căndea, Virgil. *Les bibliothèques dans la République Populaire Roumaine*. Buc., 1961, 75 p. + 7 f. pl.
24. *Curs de istoria cărții străine și românești. Curs de istoria bibliotecilor străine și românești* (dactilografiate, autor: prof. dr. docent Dan Simonescu); Tomescu, Mircea. *Istoria cărții românești de la începuturi pînă la 1918*. Buc., 1968, 214 p.
25. Pentru vol. 1 s-a publicat și o broșură cu rezumatele în limba engleză: *Studia bibliologica. Abstracts*, 28 p.
26. Adunate, în parte, în volumele: Duțu, Al. *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea (1700—1821)*. Studii și texte. Buc., 1968, 400 p. și același: *Explorări în istoria literaturii române*, Buc., 1969, 291 p.
27. Simonescu, Dan. *Istoria cărții — mijloc de valorificare a tezaurului cultural mondial și național*, in: Probleme de bibliologie, 3, 1970, p. 15 + 21.

În preajma deschiderii

ANULUI INTERNĂȚIONAL AL CĂRȚII— 1972

În luna august a acestui an, a apărut primul număr al buletinului consacrat *Anului internațional al cărții*, editat de UNESCO potrivit unei hotărâri anterioare a acestui for. Buletinul, purtând titlul *1972 Anul internațional al cărții*, va apărea în fiecare lună pînă la sfîrșitul anului 1972. În intenția organismului editor, buletinul are menirea de a ține la curent opinia publică mondială asupra întregii acțiuni desfășurate pe plan internațional pentru organizarea și celebrarea *Anului internațional al cărții* (A.I.C.). În nota-program publicată sub titlul *Către cititorii noștri*, pe p. 1 a acestui prim număr, se menționează că buletinul va avea în vedere activitățile conduse de către guverne, organisme naționale și organizații internaționale interesate. De asemenea, în *Buletinul Anului internațional al cărții* se vor găsi, alături de exemple semnificative în vederea stîmbulării întrecerii, articole consacrate problemelor practice care privesc „lumea cărții, de la autor la cititor, trecînd prin editor și difuzor”. În scopul de a servi ca trăsură de unire între toți cei ce se vor asocia la o acțiune comună de mare anvergură, buletinul se va bucura de o largă difuzare în limbile engleză, franceză, rusă și spaniolă. Tot astfel, informațiile cuprinse vor putea fi reproduse liber, ca și simbolul mondial adoptat pentru A.I.C.

Potrivit acestei recomandări a UNESCO, reproducem simbolul mondial al A.I.C. Asupra interpretării lui, se sugerează că simbolul desenat de graficianul belgian Michel Olyff, adoptat de către UNESCO ca simbol mondial, reflectă două dimensiuni esențiale ale A.I.C.: pe orizontală, cooperarea internațională prin intermediul cărții; pe verticală, importanța cărților în dezvoltarea națională. UNESCO recomandă utilizarea acestui simbol sub toate formele potrivite: pe coperte ale cărților și revistelor, în capul articolelor, pe timbre poștale, în afișe, calendare, pe hîrtia de corespondență și pe plicuri etc., în scopul unei cît mai ample propagande a celebrării A.I.C.

În acest prim număr al *Buletinului* se publică o scurtă introducere în care sînt expuse principiile și rațiunile care au determinat hotărîrea UNESCO de a proclama anul 1972 drept *Anul internațional al cărții*. Se relevă că organizarea acestei manifestări, pusă sub deviza „Cărți pentru toți”, se face simțită ca o necesitate astăzi, atît în țările în curs de dezvoltare, cît și în țările dezvoltate. Pentru primele, unde penuria cărților este în mod special accentuată și unde nevoia lichidării analfabetismului, paralel cu dezvoltarea învățămîntului, ounoaște o creștere neîntreruptă, se impune cu stringență organizarea unei acțiuni ample de creare și de dezvoltare a industriilor naționale editorial-tipografice și de dezvoltare a rețelelor de difuzare a cărții, prin biblioteci și librării. Pentru țările industriale, unde, în ciuda revoluției tehnico-științifice care a determinat și creșterea impresionantă a producției editorial-tipografice, se constată că, potrivit diferitelor anchete care arată un procentaj ridicat al necititorilor, cartea este încă departe de a fi intrat în viața fiecărui om, se impun măsuri adecvate pentru dezvoltarea deprinderilor și a obiceiurilor de lectură, pentru restabilirea importanței cărții ca cel mai însemnat instrument de cunoaștere, mijloc de transmitere a cunoștințelor și de stimulare a ideilor. Sintetizate astfel, acestea au fost în principal motivele care i-au determinat pe reprezentanții organizațiilor internaționale neguvernamentale, reuniți la sediul UNESCO în martie 1969, să sugereze organizarea unui an internațional al cărții în scopul de a atrage atenția publicului asupra rolului covîșitor al cărții în viața societății. Propunerea aceasta a fost însușită de Consiliul Executiv al UNESCO, iar la sesiunea a 16-a a Conferinței Generale a UNESCO, din noiembrie 1970, a fost adoptată — cu aclamații — rezoluția prin care anul 1972 era proclamat *Anul internațional al cărții*.

Sub titlul *Un program de acțiune*, numărul 1 al *Buletinului* informează în continuare despre programul de acțiune aprobat de ace-

eași conferință generală, program ce a fost revăzut și completat ulterior, în cadrul reuniunii din 13—16 aprilie 1971 a Comitetului de planificare (organ al UNESCO destinat special coordonării acțiunii de organizare a A.I.C.). Se subliniază că programul „constituie cadrul pentru participarea ce se așteaptă din partea comunității mondiale” și că în el sînt prevăzute 4 mari teme: încurajarea activității scriitorilor și a traducătorilor, ținîndu-se cont totodată de necesitatea apărării dreptului de autor; producerea și difuzarea cărților, inclusiv dezvoltarea bibliotecilor; promovarea lecturii; cărțile în slujba educației, a înțelegerii internaționale și a cooperării pașnice. Este de asemenea subliniat că „nu este vorba, pentru statele membre ale UNESCO și pentru organizații, de a executa un program de circumstanță care se va încheia în mod sistematic la 31 decembrie 1972” și că „Anul internațional al cărții nu este un scop în sine”, ci „el trebuie să ofere prilejul de a se lua cunoștință de diferitele probleme pe care le pune astăzi promovarea cărții în lume, de a se confrunta punctele de vedere și experiențele, de a se evalua necesitățile și resursele disponibile, la fel ca și de a se lansa acțiuni durabile ce vor putea fi corelate, în special în materie de producere și difuzare a cărților, cu Al doilea deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare”.

În continuare (*Ce vor face statele membre*), sînt sugerate cîteva din principalele acțiuni ce vor putea fi întreprinse de statele membre ale UNESCO. Sînt consemnate: constituirea, cît mai repede posibil, de cître guverne, în cooperare cu comisiile naționale pentru UNESCO, a unor comitete cuprinzînd reprezentanți dinverselor medii ale cărții și avînd ca sarcină coordonarea pregătirii și traducerii în fapt, la nivel național, a activităților referitoare la A.I.C. Pe adresa secretariatului UNESCO au sosit — și nu conținesc să sosescă — înștiințări despre constituirea unor astfel de comitete în diferite țări. Sînt notate astfel cîteva din acțiunile prevăzute în programele stabilite de aceste comitete, ca de pildă: emisiuni de timbre poștale comemorative, concursuri de afișe, programe de informații radio-televizate, expoziții și tîrguri de carte, săptămîni ale bibliotecilor, decernări de premii literare special create pentru marcarea evenimentului etc. Alte activități consemnate vizează reflecția sau acțiunea: conferințe, stagii de studiu și colocvii, realizarea de filme documentare și de desene animate, dezbateri găzduite de biblioteci, instituții culturale diverse și librării, integrarea de teme ale A.I.C. în programele educative. Pe plan operativ sînt amintite: campanii în favoarea lecturii, colecte de fonduri destinate finanțării programelor de ajutor bilateral pentru promovarea cărții, organizarea de cursuri de formare profesională. În sfîrșit, ca realizări concrete figurează publicarea de antologii și întocmirea de bibliografii, schimburile de ex-

periență între biblioteci, crearea de centre de informare asupra dreptului de autor.

Urmează informațiile propriu-zise cu privire la acțiunile care se întreprind în prezent, pe plan internațional și național. Mai întîi, două inițiative comune ale organizațiilor profesionale din domeniul cărții referitoare la: elaborarea unei *Carte a cărții* (*Charte du livre*), care va apărea în 1972 și în care vor fi enunțate principiile ce trebuie să prezideze la tratamentul cărții pe plan național și internațional; crearea unui *Comitet de sprijin al A.I.C.*, a cărui sarcină va consta în special în coordonarea activităților organizațiilor internaționale profesionale neguvernamentale, în promovarea proiectului *Cartei cărții*, în căutarea de fonduri suplimentare pentru realizarea activităților legate de A.I.C.

La UNESCO, în cadrul *Oficiului pentru circulația liberă a informației și schimburilor internaționale*, a fost creată o unitate specială în scopul pregătirii și traducerii în fapt a A.I.C. De asemenea, în diferitele sectoare ale UNESCO au fost stabilite activitățile înscrise în programul obișnuit pentru exercițiul anilor 1971—1972 care se leagă direct de obiectivele A.I.C. Dintre acestea, amintim: editarea de publicații pentru persoanele handicapate; programe de alfabetizare și de educare a adulților; promovarea publicațiilor științifice și tehnice; cercetarea și învățămîntul legate de problemele păcii; promovarea limbilor africane; difuzarea opoanelor de artă; dezvoltarea mijloacelor naționale de producere și difuzare a cărților; întrebuintarea mijloacelor de informare pentru educația extrascolară ș.a.

Într-o altă notă din acest buletin este prezentată lista mijloacelor de informare pe care UNESCO le-a destinat, total sau parțial, informării publicului asupra A.I.C. (filme documentare, programe de radio și televiziune, broșuri, periodice și buletine ale UNESCO).

Buletinul nr. 1 al *Anului internațional al cărții*, instrument de largă informare asupra acestui eveniment care se apropie, își încheie referințele printr-o listă *Calendar al reuniunilor anunțate de către organizațiile internaționale neguvernamentale profesionale din domeniul cărții în legătură cu A.I.C.* Poîngă numeroasele tîrguri și festivaluri ale cărții, organizate de Uniunea internațională a editorilor, și alte manifestări, amintim cele planificate de FIAB: Reuniunea asupra schimburilor internaționale de publicații (24—29 aprilie 1972, Viena, Austria); A 38-a sesiune a Consiliului General al FIAB, cu tema *Lectura într-o lume în evoluție* (26 august—2 septembrie 1972, Budapesta, Ungaria); Reuniunea experților în problemele reîmprimării (19—22 septembrie 1972, Frankfurt pe Main, R. F. a Germaniei); Colocviul asupra comportamentului cercetătorilor în biblioteci (23—27 octombrie 1972, Institutul de literatură și de tehnici artistice de masă, Bordeaux, Franța).

George VLĂDESCU

DE PESTE HOTARE

În prezent, tirajul anual al cărților tipărite în tipografiile din Uniunea Sovietică

...se ridică la 1,5 miliarde de exemplare (față de 1,2 miliarde de exemplare în 1965). În anul celui de al VIII-lea cincinal (1966-1970), datorită măririi capacității tipografiilor sovietice, volumul unor categorii de literatură a crescut în proporții considerabile: literatura social-politică — cu 28 la sută; literatura destinată elevilor (potrivit programei școlare) — cu 26 la sută; literatura pentru copii — cu 25 la sută. În următorii ani, în U.R.S.S. vor fi date în folosință noi obiective ale industriei editorial-tipografice, printre care: un combinat poligrafic pentru tipărirea periodicelor, situat în orașul Cehov (suburbie a Moscovei); un combinat pentru imprimarea cărților pentru copii, în orașul Kalinin; o nouă clădire destinată redacțiilor revistelor pentru copii din cadrul Editurii „Tinăra Gardă” din Moscova ș.a. Pentru anul celui de al IX-lea cincinal (1971-1975) se prevede, pe lângă creșterea tirajelor cărților, ziarelor și revistelor, îmbunătățirea substanțială a tematicii acestor publicații. În 1975, cititorii sovietici vor avea la dispoziție cu 200 de milioane de cărți mai mult ca în 1970. Tirajul ziarelor sporind cu 7-8 milioane de exemplare, iar al revistelor, cu 5-6 milioane de exemplare. (Bibliotekar, 18, nr. 7-8, iul-aug 1971).

Bilanțul mondial al alfabetizării în perioada 1950-1970

...stabilit de Oficiul de statistică al Unesco pentru Ziua internațională a alfabetizării — 8 septembrie — indică cifra record de 600 de milioane de adulți care au învățat să scrie și să citească. Îmbucurător este și faptul că numărul adulților care învață progresa într-un ritm mai rapid decât nivelul de creștere a populației pe glob. În regiunile cele mai puțin alfabetizate — Africa, statele arabe, Asia și America Latină — proporția neștiutorilor de carte a scăzut simțitor în ultimii 10 ani; în ciuda exploziei demografice, numărul neștiutorilor de carte a crescut mai puțin decât era prevăzut. Totuși, unele cifre conțin aver-

simente serioase: numărul total al analfabeților rămâne înspălmîntător, chiar dacă este inferior previziunilor (783 de milioane, față de 810 milioane scontate); în Africa și în statele arabe, în ciuda scăderii nivelului analfabetismului, 73,7 la sută dintre adulți nu știu nici să citească, nici să scrie; problema analfabetismului nu va fi rezolvată în cursul secolului nostru, căci în următorii 30 de ani — în viziunea cea mai optimistă — numărul neștiutorilor de carte nu va scădea, pe cât se pare, sub 650 de milioane, adică 15 la sută din populația globului.

Datele statistice furnizate Unesco-ului de diferite state membre îndeamnă totuși la optimism; proporția analfabeților — care reprezentau aproape 50 la sută din populația globului în 1950 și 40 la sută în 1960 — a scăzut, de atunci, la 34,3 la sută; deși în țările arabe și în Africa nivelul analfabetismului se menține încă la 73,7 la sută, iar în Asia la 46,8 la sută, totuși în America Latină, în ultimii 10 ani, ponderea a scăzut de la 32,5 la sută la 23,6 la sută.

Din răspunsurile primite de Unesco se degajă concluzia generală că alfabetizarea și instrucția publică sint elemente ale dezvoltării economice. (Unesco Presse, P/PI nr. 78, 1971).

Două interesante expoziții de ex libris-uri...

au fost organizate, printre altele, la Nancy, în cadrul Bibliotecii municipale, unde își are sediul și Asociația franceză a colecționarilor de ex libris (A.F.C.E.L.). Prima, intitulată „Muntele în ex libris-ul francez”, a reunit o serie de piese rare din secolele XVIII, XIX și XX, cea de a doua, compusă exclusiv din piese moderne, a fost organizată de M-me Meyer, secretara A.F.C.E.L., după întoarcerea de la cel de al 13-lea Congres internațional de la Budapesta și a reunit ex libris-uri cehi, rușești, maghiare, germane, austriece, italienești, poloneze și iugoslave, de o mare varietate tehnică și artistică.

„Regatul păpușilor“
...se numește teatrul de ma-

fonete care funcționează în cadrul Bibliotecii municipale din Praga și care numără peste 50 de ani de existență. Înființat în 1920 sub conducerea sculptorului Vojtă Sucharda și a soției sale, Ana Suchardová-Brichová, autoare a costumelor și a decorurilor, teatrul a obținut în 1928 o sală de spectacole în clădirea — atunci recent construită — a Bibliotecii centrale a orașului Praga, asigurându-i-se unul din cele mai moderne și mai complete echipamente tehnice. În acest local, teatrul a avut epoca cea mai fructuoasă. Aici s-a făcut, în 1929, și înjurarea UNIMA (Uniunea internațională a teatrelor de marionete), cu care prilej teatrul s-a făcut cunoscut în lumea întreagă.

Astăzi, teatrul (la conducerea căruia se află sculptorul Bohumir Koubek) este un ansamblu compus din aproximativ 50 de amatori, care muncesc în mod benevol. În cursul unei singure stagiuni, teatrul realizează mai mult de 80 de reprezentații și membrii lui participă la 50-60 de repetiții. Ansamblul dă spectacole și în alte săli pragheze și chiar și în alte orașe.

Repertoriul „Regatului păpușilor” se adresează în special copiilor și include povești clasice și moderne, opere și piese clasice pe întesul copiilor, din Shakespeare, Weber, Gozzi, Tyl, Jirásek, Klicpera etc. În 50 de ani de activitate, teatrul a realizat peste 160 de premiere și mai mult de 5 000 de reprezentații, pentru un milion de spectatori. Reproducerea mai jos desenată pentru una din spițiile păpuși ale teatrului.

150 de ani
de la
nașterea
lui

ANIVERSĂRI

F.M. Dostoievski

MARELE CREUZET AL ÎNDOIELILOR

Valeriu CRISTEA

Intr-o scrisoare din 1870, adresată lui Maikov, Dostoievski mărturisea: „Problema principală care m-a chinuit, conștient sau nu, întreaga mea viață a fost aceea a existenței lui Dumnezeu”.

Cum a răspuns scriitorul la această „problemă principală”, pentru care dintre cele două mari soluții posibile a optat în cele din urmă el? Dezbaterea animă întreaga creație a lui Dostoievski. Preoipenții defilează prin fața ochilor noștri, perechi-perechi, într-o înclăștare eternă: Soma — Ras-kolnikov, Mișkin — Ippolit, Tihon — Stavroghin, Makar — Versilov, Alioșa — Ivan. Sistematizînd argumentele *pro* și *contra*, constatăm nu numai paritatea, ci și contracararea lor reciprocă. Rezultatul disputei e o chinuitoare ramiză. Punctul de vedere religios nu a reușit, după părerea noastră, să se impună pe deplin (în ciuda unor afirmații contrare, unele din ele aparținînd chiar lui Dostoievski) nici în opera, nici în conștiința scriitorului.

Inspectînd arsenalul fiecărei tabere, înțesat deopotrivă cu dovezi, două argumente, unul *pro*, celălalt *contra*, ne atrag cu precădere atenția: sînt argumentele-șoc, cele mai puternice, în jurul cărora se pot grupa toți drept-credincioșii și ateii lui Dostoievski. Să le examinăm pe rînd. Argumentul *pro* cel mai insinuant ni s-a părut că se află în nuvela *Visul unui om ridicol* (1877). În-torcîndu-se tîrziu acasă, eroul, ce se hotărîse să-și pună capăt vieții chiar în cursul acelei nopți, respinge cu brutalitate o fetiță de opt ani îmbrăcată sărăcăcios, care-i cere ajutorul (din puținele cuvinte care-i scapă, ca

în transă, nefericitei copile, se poate deduce că mama ei se afla într-un mare pericol). Gestul e abominabil. Dar să nu ne pripim... Indignarea din fundul fotoliului comod de lector e mult prea facilă pentru complexitatea personajului dostoievskian ce nu poate fi redus la gesturi. Acestea nu trebuie în cazul său privite niciodată în sine, ci extrase, ca să spunem astfel, cu rădăcini cu tot din stratul unor determinări psihice și spirituale adînci și uneori obscure. „De ce n-am ajutat-o pe fetiță?” — se întrebă, după consumarea întîmplării, „omul ridicol”. „Din cauza unei idei simple care mi-a venit în timp ce ea mă trăgea de mincă și mă chema [și anume că, din moment ce peste două ore va fi mort, totul nu poate să-i fie decît indiferent, n.n.] și din cauza unei alte probleme care mi s-a impus dintr-o dată și căreia nu i-am putut da un răspuns”. Chiar în clipa în care schițează gestul repudierii, personajul constată cu stupeoare că, deși pe picior de plecare, orientat definitiv spre neant, resimte din plin milă și rușine. Din această neașteptată descoperire se naște acea „altă problemă”, problemă care, intrîgîndu-l cu o forță a constrîngerii aproape obsesivă, îl va distra de la gîndul sinuciderii: „Din moment ce m-am hotărît să-mi iau viața chiar în această noapte, totul ar fi trebuit să-mi pară, acum mai mult ca oricînd, indiferent. De ce am simțit atunci dintr-o dată că totul nu mi-era indiferent, că o compătîmeam pe acea fetiță? Imi amintesc că o compătîmeam foarte tare, pînă la suferință, într-un fel cu totul nepotrivit ou situația mea. De fapt, nu reu-

șesc să descriu senzația fulgerătoare pe care am avut-o atunci, senzație care a persistat și acum; m-am așezat la biroul meu într-o stare de iritare mai rea încă decât cele de odinioară. Raționamentele se înlănțuiau: „Este evident, îmi spuneam, că fiind un om, nu sînt un zero și alîta timp cit nu voi fi transformat în zero, trăiesc și deci sînt capabil să sufăr, să mă irit, să-mi fie rușine de faptele mele. Fie, dar din moment ce peste două ore eu voi fi mort, ce-mi pasă de această fetiță și ce mă privește rușinea și toate celelalte? Voi fi oricum redus la zero, la zero absolut“. Faptul că îi „pasă“ totuși de „această fetiță“, că e cuprins de milă și remușcare chiar în pragul morții (o dată cu el, crede pînă în acel moment „omul ridicol“, adept al unui solipsism tranșant și meritîndu-și și din acest punct de vedere numele, va dispăre și lumea) dovedește — sugerează cu abilitate scriitorul — că personajul, murînd, nu se va transforma în „zero absolut“. În concepția autorului, copilul îi salvează astfel eroului nu numai viața, ci și sufletul, a cărui imortalitate i se revelă într-un clip atît de surprinzător în ultima clipă.

Un alt raționament „bizar“ completează pe cel rezumat pînă aici (în termeni aproape identici, acest al doilea raționament fusese schițat și în *Demonii*): „Să presupunem, îmi spuneam, că odinioară aș fi trăit în Lună sau pe planeta Marte, și că acolo aș fi comis una din acele ticăloșii cu deosebire odioase și dezonorante, cea mai rea dintre toate cîte se pot închipui; să presupunem, că acolo eu aș fi devenit obiectul oprobiului, așa cum e posibil să-ți imaginezi numai cînd dormi și ai un coșmar; și că, trezindu-mă dintr-o dată pe Pămînt, avînd conștiința celor săvîșite pe cealaltă planetă și, în plus, certitudinea de a nu mă mai reîntoarce niciodată acolo, orice s-ar întîmpla, în aceeași situație, da sau nu, considerînd de aici, de jos, Luna, totul nu mi-ar fi egal? Aș mai încerca sau nu rușine, amintîndu-mi de crima mea?“ Transbordarea de la o lume la alta, ermetic delimitate, structural deosebite (Marte — Pămînt, viață — moarte) ar trebui să provoace, psihologic vorbind, o indiferență totală față de tîrîmful pe care îl părăsești pentru totdeauna. Dacă în cazul al doilea (al trecerii de la viață la moarte) nu se întîmplă totuși astfel, e semn că între cei doi termeni există o continuitate. Ceea ce, în viziunea scriitorului, înseamnă supraviețuire, nemurire.

Contra-argumentul cel mai reductibil este enunțat de Ivan Karamazov. Suferința copiilor este absurdă, ea nu poate obține nici

o justificare din partea rațiunii umane. Lumea în care se petrec asemenea grozăvii nu poate avea vreun sens. „Anecdotele“ din viața copiilor, povestite pe un ton voit detașat de Ivan, constituie cel mai teribil argument împotriva existenței lui Dumnezeu; ele pot să facă dintr-un „sfînt“, un „răzvrătit“ (e cazul, pentru moment, al lui Alioșa). Cu toate că formal Ivan admite existența lui Dumnezeu (de reținut: el nu crede în, ci admite existența lui Dumnezeu), în fond o neagă împreună cu „lumea plăsmuită de el“: căci un Dumnezeu care acceptă suferința copiilor, un Dumnezeu crud este, în perspectivă teologică, de neconceput. Ivan dizolvă ideea divinității într-o lacrimă de copil. În legătură cu monologul eroului său și cu nuvela acestuia, *Marele Inchizitor*, Dostoievski nota în *Carnete*: „Chiar în Europa nu există și nu au existat obiecțiuni ateiste de o asemenea forță; deci nu în felul unui copil nevinovat eu cred și mărturisesc pe Hristos: imnul meu de slavă a trecut prin marea creuzet al indoielilor“. Indoielile lui Ivan sînt deci și indoielile scriitorului. Pînă la capăt, „imnul de slavă“ e acoperit de clocotul „diabolic“ al „marei creuzet al indoielilor“.

În mod paradoxal, Ivan respinge lumea plăsmuită de Dumnezeu (și, implicit, după cum am văzut, pe Dumnezeu însuși) în numele iubirii de oameni și al compasiunii față de suferințele lor. Conflictul dintre părinți și copii devine, la Dostoievski, în plan religios, opoziția dintre Tată și Fiu. Cruzimii primului (cruzime revelată micului Dostoievski de cartea lui Iov, pe care o ascultă cutremurat de plîns în biserică) i se opune „sîmpatia“ pentru celălalt. Scrisoarea din 1854 adresată doamnei N. D. Fonvizin este revelatoare pentru poziția religioasă complexă a lui Dostoievski. „Vă voi spune despre mine că sînt un copil al veacului, copilul necredinței și al indoielii, că sînt și că (o știu bine) voi rămîne astfel pînă la mormînt [s.n.]. Cîte chinuri atroce m-au costat și mă costă încă această sete de a crede, cu alît mai aprînsă în sufletul meu cu cît există în mine mai multe argumente contrare [s.n.]. Și totuși, Dumnezeu îmi dăruiește uneori unele momente în care mă simt senin; în asemenea momente iubesc și mă simt iubit de ceilalți, și tocmai în astfel de momente mi-am alcătuit un *Credo* în care totul e limpede și sfînt pentru mine...“.

Dostoievski a fost și a rămas toată viața un ateu fascinat de chipul lui Hristos, în care vedea un simbol al acelei suferințe umane evocate neconținut de scriitor, cu o forță de sugestie unică.

lucrări de specialitate

REPERTORIUL COLECTIV AL REVISTELOR STRĂINE INTRATE ÎN BIBLIOTECILE DIN IAȘI [în anii 1967—1968]. Iași, 1971. IV + 624 p. lito. (Academia R.S.R., Biblioteca centrală universitară. Centrul de documentare).

timp prilejul aprecierii posibilităților de informare. Astfel, foarte bine sînt reprezentate științele sociale (de exemplu, 129 de reviste numai de economie), științele umane (110 reviste de filozofie), matematicile (336 de titluri), medicină (539 de titluri), ca de altfel și științele tehnologice, chimia, agronomia, istoria etc.

Remarcăm, de asemenea, prezența în bibliotecile ieșene a unor reviste științifice de informare de mare prestigiu și utilitate (*Chemical abstracts*, *Referativnii jurnal*), precum și preocuparea de a se acoperi în același timp arii tematice și geografice cât mai întinse; indicele pe materii înregistrează aproape 60 de grupe mari din clasificarea zecimală, iar alături de reviste din Europa, Asia înținem reviste din America Latină, Orientul Apropiat etc.

Caracterul de instrument de lucru al *Repertoriului* impune și existența unui indice geografic; ar fi utilă de asemenea cuprinderea și a altor categorii de publicații periodice în afara revistelor — ceea ce ar lărgi aria de informare.

Văzut astfel, *Repertoriul* editat de centrul ieșean de documentare se dovedește a fi o folositoare sursă de informare atât pentru bibliotecari, cit și pentru cercetători, cadre tehnice, specialiști din diverse domenii.

M. I.

Băncescu. Lidia. SCRISORI CĂTRE HORIA PETRA-PETRESCU. Catalog. Sibiu, 1971. 188 p. cu facs. (Biblioteca „Astra” Sibiu).

Deși apărut cu mare întârziere, noul volum al publicației Centrului de documentare din Iași constituie încă o dovadă a preocupărilor bibliografulor de aici de a asigura cercetătorilor instrumente eficiente de lucru, ca și a nivelului preocupărilor științifice ale unui colectiv tînăr care ne-a obișnuit în ultimii ani cu lucrări bibliografice de valoare.

Față de volumele similare apărute în anii 1965—1967, ultimul volum se prezintă mult îmbunătățit — atât sub aspectul cuprinderii unui număr mai mare de biblioteci, cît și sub aspectul înregistrării unui număr mai mare de titluri. Astfel, *Repertoriul* pentru anul 1965 cuprindea numai 32 de biblioteci și 2 813 reviste. Cel pentru anii 1967—1968 ridică indicatorii de mai sus la 44 de biblioteci și, respectiv, 4 070 de titluri. Publicațiile sînt ordonate alfabetic, înregistrîndu-se pentru fiecare: titlul, subtitlul, locul de apariție, anul de apariție, anul calendaristic, numerele achiziționate, indicativul bibliotecii deținătoare (și cola sub care se păstrează).

Un indice pe materii (p. 610—624) înlesnește munca cercetătorului care caută revistele înrudite ca tematică și oferă în același

Consecvență bunei tradiții de a-și pune în valoare fondurile documentare și colecțiile speciale, Biblioteca „Astra” adaugă activității sale editoriale încă un catalog de corespondență cu 635 de scrisori primite de Horia Petra-Petrescu, fost secretar și bibliotecar al „Astrei” în perioada interbelică, pînă în anul 1936.

Selecționate dintr-un număr mare de piese de corespondență (de ordinul miilor) donate de el, împreună cu peste 10 000 de cărți, bibliotecii „Asociațiunii”, scrisorile grupate în catalog pe corespondenți în ordinea alfabetică a acestora, iar în cadrul aceluiași expeditor în ordine cronologică, reușesc să înfățișeze cititorilor o epocă de intensă activitate culturală. Printre numele celor 116 corespondenți, majoritatea sînt nume reprezentative în cultura, arta și literatura din toate provinciile românești. O parte din ele sînt ale unor personalități de peste hotare care se interesau de viața noastră culturală. Pentru ilustrarea contribuției aduse de catalog la cunoașterea

acesteia, cităm câteva din personalitățile de seamă care semnează scrisorile: I. Agârbiceanu, I. A. Bassarabescu, I. Bănu, Em. Bucuța, I. L. Caragiale, O. Goga, V. Goldiș, G. Ibrăileanu, N. Iorga, Șt. O. Iosif, E. Isac, P. Papahagi, S. Pușcariu, L. Rebreanu, E. Văcărescu, P. Zarifopol. Dintre corespondenții străini, cele mai numeroase scrisori au fost trimise de Jindra Hřískova, Ioan Urban Jarnik și membrii familiei acestuia, relevând strinse legături culturale cu poporul cehoslovac, și de Gustav Weigand.

Din șirul lung al scrisorilor prezentate se desprinde atmosfera de muncă activă din cercurile literare, teatrale, muzicale, publicistice românești, din sinul „Asociațiunii”, precum și din alte instituții cu caracter social pe care acestea le sprijinea. Poate fi amintit aici Căminul de ucenici din Tirgu-Mureș, instalat într-un edificiu al „Astrei”, care face obiectul unei scrisori din 1929 a lui Ion Agârbiceanu. De asemenea se poate cita și scrisoarea din 1931 a lui George Oprescu prin care îl informează pe H. Petrescu despre intenția Biroului internațional al muncii de la Geneva și a Institutului de cooperare intelectuală — organe ale Societății Națiunilor — de a „crea o mișcare prin care să atragă muncitorii spre distracții sănătoase lipsite de vulgaritate, cum ar fi cultivarea muzicii populare, a dansurilor, a teatrului, a artei populare” și cere o notă despre activitatea „Astrei” în domeniul acesta.

În totalitatea lui, catalogul reușește să prezinte viu începutul veacului nostru (1903—1936) și cititorul are impresia că participă la efervescența literară și artistică din Transilvania, înainte și după unire, la dovezile de prietenie, sprijin și colaborare pe care oamenii de cultură din toate provinciile românești și din alte țări le dau în scrisorile lor. De altfel, prin selecția judicioasă a corespondenței, autoarea a ocultat prezentarea pieselor cu caracter strict personal, străduindu-se să le înfățișeze numai pe acele care prin conținutul lor aduc date importante privitoare la viața culturală, literară și artistică a țării.

Ilustrat cu facsimilele a unsprezece scrisori mai importante, catalogul se încheie prin cinci indici alfabetici: de nume, de asociații și instituții, de opere literare și științifice, de colecții și publicații periodice și de localități, toate de o mare utilitate în consultarea lucrării.

Încă o dată se remarcă deosebitele condiții grafice în care Biblioteca „Astra” colaborând cu Întreprinderea Poligrafică din Sibiu, își editează publicațiile.

L.B.

GUIDE TO REFERENCE MATERIAL. Volume 3. Generalités, Languages, the Arts and Literatures. [Ghidul materialelor de referință. Vol. 3. Generalități, Lingvistică, Artă, Literatură]. London, The Library Association, 1970, 585 p.

Ghidul materialelor de referință editat de Asociația bibliotecarilor din Anglia începând cu anul 1966 s-a completat, prin apariția celui de al treilea volum, cu un număr însemnat de înregistrări referative (5000 de titluri) privind informarea, documentarea, biblioteconomia, lingvistica, literatura, arta și sportul. În acest volum, înregistrarea lucrărilor respectă ordinea din Clasificarea zecimală universală, folosită și în organizarea materialului bibliografiat din volumele 1 și 2, iar prezentările referative sînt adnotări critice.

Pentru specialiștii din bibliotecă, informațiile din cadrul clasei O *Generalități* sînt deosebit de importante. La capitolul DOCUMENTARE (002) sînt grupate: *culegeri de abstracte* — INFORMATION SCIENCE ABSTRACTS, PHILADELPHIA DOCUMENTATION ABSTRACTS (1969), LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE ABSTRACTS (London, Library Association, 1969) etc.; *manuale* — CARTER L.F. and others. NATIONAL DOCUMENT HANDLING SYSTEMS FOR SCIENCE AND TECHNOLOGY (New York, London etc., Wiley, 1967); *dicționare și enciclopedii, periodice, centre de informare și documentare*.

Bibliografiile naționale din Europa, Asia, America și Australia sînt anunțate pe țări, avînd prioritate bibliografia națională britanică curentă și retrospectivă. Capitolul rezervat *Biblioteconomiei* cuprinde lucrări despre profesia de bibliotecar, manuale de biblioteconomie, enciclopedii și dicționare cu terminologia de specialitate (KUNZE, H. und RUCKL, G. LEXICON des BIBLIOTHEKSWESEN. Leipzig, VEB Bibliographisches Institut, 1969), istoria bibliotecilor, bibliografii de persoane care au activat în bibliotecă etc. Nu lipsesc nici lucrările privind administrarea bibliotecilor, construcțiile de bibliotecă și utilizarea acestora, restaurarea publicațiilor etc.

Ghidurile bibliotecilor din întreaga lume (de pildă: WALES, A. P. INTERNATIONAL LIBRARY DIRECTORY. A world directory of libraries. London, 1969—1970) implinesc conținutul capitolului 026/027 BIBLIOTECI, care conține și o parte specială consacrată bibliotecilor pentru copii.

Numărul enciclopediilor, al dicționarelor generale și al celorlalte lucrări de refe-

rință incluse la 03 — subgrupa corespunzătoare — fiind mare a permis editorului să le claseze pe țări și în ordinea limbilor în care au fost tipărite.

La subgrupa 04 sînt cuprinse eseuri, teze și disertații, publicații care anunță reeditări (de pildă: *GUIDE TO REPRINTS*. Washington, 1967; *OXFORD UNIVERSITY. SUCCESSFUL CANDIDATES FOR THE DEGREES OF D. PHIL.* Oxford, B. Litt. and B. Sc, 1969).

Bibliografia periodicelor (05 PERIODICE și 07 ZIARE) cuprinde cataloage colective și generale, ghiduri, liste, indici, bibliografii de repertorii naționale de periodice (de exemplu: Cambridge University Library. *CURRENT PERIODICALS AVAILABLE IN THE UNIVERSITY LIBRARY AND IN OTHER LIBRARIES CONNECTED WITH THE UNIVERSITY*. Cambridge, 1968; *NEWSPAPER PRESS DIRECTORY*. London, 1968; *BIBLIOGRAPHIE DES REPERTOIRES NATIONAUX DE PERIODIQUES EN COURS*. Paris, UNESCO, 1969; *WILLING'S EUROPEAN PRESS GUIDE*. London, 1968/1969; HASKELL, D. C. *A CHECK LIST OF CUMULATIVE INDEXES TO INDIVIDUAL PERIODICALS*. Detroit, 1969).

În cadrul clasei 0 Generalități sînt semnalate, de asemenea, publicații guvernamentale din diferite țări, manuscrise, incunabule și cărți rare. Cercetătorii interesați în probleme de lingvistică, literatură, artă, sport găsesc în volumul al III-lea al ghidului izvoare care difuzează informația pe plan mondial, oglindind literatura de specialitate în lucrări de înaltă ținută științifică.

Maria BUZ

LIBRARIANSHIP IN BRITAIN TODAY. [Biblioteconomia în Marea Britanie azi]. Etided by W. L. Saunders. London, The Library Association, 1968. XVIII + 173 p. cu tabl.

Lucrarea reuneste un număr de 14 studii consacrate stadiului actual al activității de bibliotecă în Anglia, de fapt, conferințele ținute în cadrul unui curs organizat, de către Consiliul Britanic, la Sheffield în anul 1966, la care au participat 27 de bibliotecari provenind din 18 țări. Autorii studiilor, specialiști cu reputație, abordează în același timp liniile directoare ale evoluției activității de bibliotecă în decada următoare.

Primul capitol al volumului cuprinde lecția de deschidere a cursului, ținută de către L. V. Paulin, președinta Asociației

bibliotecarilor (Library Association). Evaluind situația generală, autoarea prezintă detaliat toate laturile activității la zi în biblioteconomia britanică. Conferințele următoare au tratat mai în adîncime aspectele particulare scoase în evidență de conferința introductivă.

Cooperarea interbibliotecară formează un alt capitol al cărții. Aici este redat istoricul sistemului englez, ce datează de peste 30 de ani și ouprinde astăzi vaste rețele de biblioteci de pe întreg cuprinsul Angliei. Printre alte măsuri de raționalizare a împrumutului interbibliotecar, autorul conferinței amintește noul sistem Berghoeffler (utilizat deja în R. F. a Germaniei și Elveția), ce urmează să fie folosit la constituirea catalogului colectiv în cadrul Bibliotecii naționale centrale de împrumut (National Central Library-N.C.L.). Cărțile sînt descrise numai sub numele autorului, ignorînd prenumele sau inițialele, astfel că titlurile aparținînd diferiților autori ce poartă același nume de familie sînt aranjate sub acel nume, în conformitate cu primul cuvînt semnificativ al titlului.

În capitolul *Privire generală asupra bibliotecilor publice britanice în 1966*, autorul tratează actele normative și efectele acestor acte asupra dezvoltării și perspectivelor activității de viitor în ceea ce privește reorganizarea rețelei, cuantumul de finanțare, evoluția fondurilor de publicații și a cataloagelor în diferite regiuni ale țării etc.

Construcțiilor de biblioteci publice le este rezervat un capitol special, în care autorul, un experimentat bibliotecar proiectant, tratează subiectul din punctul de vedere al funcționalității noilor localuri și al esteticii acestora. Ca o nouă tendință, este amintită concepția modulară aplicată în construcția bibliotecilor. Proiectarea unui local de bibliotecă potrivit unei structuri de acest fel oferă posibilități multiple în funcționalitatea localului, face ușor posibilă mărirea unei încăperi sau micșorarea alteia prin folosirea unor anume materiale sau a mobilierului adecvat, obținîndu-se astfel o flexibilitate în destinația încăperilor, după necesități.

Alte trei conferințe sînt reunite sub același titlu, *Activitatea de bibliotecă în universitățile britanice în perioada „Robbins”* și redau situația actuală atît în universitățile mai vechi, cit și în cele noi. Denumirea perioadei este legată de apariția Raportului Comitetului Robbins*), unul dintre documentele normative care au trasat liniile directoare ale activității

*) Higher education. Report of the Committees appointed by the Prime Minister under the chairmanship of Lord Robbins, 1961-63, London, H.M.S.O., 1963.

bibliotecilor din învățământul superior. După tratarea serviciilor de bibliotecă pentru handicapați (din spitale, aziluri de bătrâni, închisori sau pentru orbi), un capitol amplu este dedicat bibliotecilor pentru copii și tineret. Prezentarea realizărilor în acest important sector al activității bibliotecare este precedată de un istoric al dezvoltării bibliotecilor pentru copii și al bibliotecilor școlare din Anglia. Este subliniată dezvoltarea literaturii pentru copii, a activității editorial-tipografice pentru acest domeniu. Autorul capitolului conchide că astăzi o secție pentru copii dintr-o bibliotecă este concepută ca parte integrantă a întregului serviciu de bibliotecă, nu mai puțin importantă decât oricare alta. În școală, de asemenea, biblioteca devine din ce în ce mai recunoscută ca parte esențială a activității școlare.

Subiectul unei alte conferințe l-a constituit educația profesională a bibliotecarilor. Conferința și discuțiile de care a fost urmată au scos în evidență rolul Asociației bibliotecarilor de-a lungul mai multor ani în organizarea de forme de pregătire variate ca nivel și durată. De altfel, probleme privind educația și per-

fecționarea profesională în diverse ramuri ale activității de bibliotecă au fost menționate în mai toate conferințele cuprinse în volum.

Încercînd o privire de perspectivă asupra activității bibliotecilor din Anglia în viitoarea decadă, ultima parte a cărții subliniază mutațiile ce se prevăd în interesele, de lectură și informare ale cititorilor, interdependența între calitatea serviciilor de bibliotecă și resursele disponibile, legătura dintre munca de bibliotecă și activitatea de informare. Sînt făcute observații privind în special automatizarea. În sfîrșit, despre rolul și locul bibliotecarului în acest context sînt făcute cîteva observații demne de reținut. Autorul vede profesia de bibliotecar în interdependență cu alte profesii și discipline mai mult decît în trecut. Este necesară o constantă preocupare de a adapta instituțiile și procedeele existente la nevoile actuale și, în consecință, evoluția informaticii impune o permanentă legătură a bibliotecii cu alte instituții cu activitate similară din domeniul informației.

P.C.

Ceașescu, Nicolae. RUMÄNIEN AUF DEM WEG DES SOZIALISMUS.
Reden-Aufsätze — Interviews.

În luna octombrie a.c., Editura „Rombach“ din R. F. a Germaniei — cunoscută pentru preocuparea sa de a înregistra tot ceea ce gîndirea social-politică contemporană produce mai original și mai interesant — a trăit un eveniment editorial de o deosebită importanță. Este vorba de apariția volumului lui Nicolae Ceaușescu RUMÄNIEN AUF DEM WEG DES SOZIALISMUS. Reden-Aufsätze — Interviews. [România pe drumul socialismului], apariție socotită de Dr. Fritz Hodeige, directorul editurii, drept apogeul activității sale editoriale.

Volumul, apărut în condiții grafice excelente, este structurat în 15 capitole cuprinzînd o selecție reprezentativă din cuvîntările, articolele și interviurile tovarășului Nicolae Ceaușescu. Textele alese sînt precedate de o prefață semnată de Waldemar Besson.

După volumele apărute în limbile franceză, engleză, japoneză, italiană și portugheză, scrierile secretarului general al partidului nostru editate în limba germană vin să răspundă interesului mereu mai viu al opiniei publice mondiale față de istoria contemporană a României, față de politica sa, față de puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, exponent al acestei politici, caracterizat de editorii germani drept „un bărbat de stat în prima linie a politicii mondiale“.

ȘTIINȚA CONDUCERII SOCIETĂȚII.
Studii. Buc., Editura politică, 1971.
168 p.

Pentru prima dată în literatura de specialitate din țara noastră vede lumina tiparului un volum cu o asemenea temă. Rod al eforturilor unite ale specialiștilor din cele mai diferite domenii (filozofie, sociologie, economică, logică, psihologie, politologie), studiile încorporate în volum au marea merit că depășesc faza discuțiilor preliminare asupra obiectului și metodelor acestei științe, relativ tinere, ele discutând probleme de conținut asupra multiplelor și diverselor probleme ce își așteaptă rezolvarea. Știința conducerii societății are ca domeniu de cercetare studiarea relațiilor care există între diferite momente ale acțiunii sociale (existențial, cognitiv, praxiologic), precum și altele cu un caracter mai particular (experimental, explicativ, de comandă, de decizie etc.). Autorii supun analizei științifice diferite compartimente ale acestei științe precum ar fi procesele prospective, de planificare, de organizare, cele decizionale. Un sprijin eficient găsește știința conducerii societății, idee ce se degajă din unele studii, din partea logicii-matematice, a utilizării metodelor ei, din analizele cibernetice ce se fac pentru definirea tipurilor de sisteme sociale. Elaborarea de metode matematice ale sistemelor sociale este de un real folos pentru știința conducerii societății, permițându-i prin aceste modele analiza celor mai optime organizări sociale, realizării conducerii la diferite nivele, a evidențierii consecințelor negative ale funcționării nesistematice.

Sînt studii în volum ce au ca temă analiza factorului uman în dubla sa determinare, ca factor conducător și executor. În această lumină se impune crearea unui sistem de norme, fundamentate științific, în care se elaborează deciziile, delimitarea cadrului de manifestare a libertății. Aparent, știința conducerii societății ar avea un pronunțat caracter tehnicist, ar fi o știință care nu cunoaște influențele ideologiilor. Repet, aparent ar părea că această știință este domeniul de activitate al unor tehnicieni de înaltă

calificare, tehnicieni indiferenți față de orice acțiune cu caracter politic.

Ideologii burghezi depun mult zel în a demonstra acest caracter al științei conducerii societății. Autorii volumului demască argumentat încercarea apologetică care încearcă să escamoteze conținutul social-politic și de clasă, baza ideologică și filozofică a științei conducerii.

Varianta cea mai răspîdită este cea psihologică. Gînditorii burghezi analizînd conceptul de conducere politică se mărginesc a evidenția numai aspectul, după părerea lor fundamental, al acestui concept, anume raporturile dintre conducători și subordonați. Limitele gîndirii lor, interesele de clasă pe care le au de apărut îi împiedică de a face o analiză științifică. Ei fac o totală abstracție de împărțirea societății în clase antagoniste, de dominația burgheziei, de eruta exploatare la care sînt supuse masele populare.

Spre deosebire de aceste himerice teorii și metode, știința conducerii societății, fundamentată pe tezele marxism-leninismului, reprezintă o pirghie de prim ordin în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

„Azi conducerea societății socialiste — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — devine una din științele de importanță hotărîtoare pentru progresul social multilateral”.

Activitatea de conducere a societății, arta conducerii, în viziunea partidului nostru, temă analizată din multiple unghiuri în studiile din prezentul volum, este o muncă de concepție. În socialism, misiunea științei conducerii societății este de a reuni resursele materiale cu cele umane în formula optimă a valorificării lor productive, eficiente și raționale. Autorii evidențiază schimbarea produsă de societatea socialistă în poziția producătorilor valorilor materiale și spirituale. În amplul proces conștient de edificare a noii societăți, aceștia se transformă din obiect al conducerii în subiect al acesteia, pentru că acum cei care produc, oamenii muncii, sînt stăpîni în colectiv ai mijloacelor de producție. În fața perfecționării conducerii sistemului nostru socialist, elaborat de conducerea partidului nostru, stă căutarea și indicarea unor soluții concrete de

asigurare a aplicării principiului centralismului democratic. Documentele partidului nostru atrag atenția asupra necesității de a se trece consecvent de la afirmarea acestui principiu la acțiunea practică nu prin acte administrative ci prin găsirea mecanismelor optime.

D. M. PETRE

Hobana, I., Weverbech, J. O.Z.N. — O SFIDARE PENTRU RAȚIUNEA UMANĂ. Buc., Editura enciclopedică română, 1970. 198 p.

Fenomenul obiectelor zburătoare neidentificate (O.Z.N.) continuă să suscite un interes crescând atât din partea specialiștilor, cât și din partea publicului larg. Cititorilor din țara noastră li s-au pus la dispoziție numeroase lucrări despre O.Z.N.-uri, fără a mai vorbi despre rapoartele apărute în diverse reviste. Aceste lucrări își propun, pe lângă o incursiune în istoria apariției O.Z.N.-urilor să explice rațional diferitele fenomene misterioase înregistrate în ultimele decenii.

Cartea lui I. Hobana și J. Weverbech, O.Z.N. — o sfidare pentru rațiunea umană, întreprinde o temeinică analiză a vestitului raport Condon asupra „farfuriilor zburătoare“.

Dr. Edward Condon, profesor de fizică și astrofizică la Universitatea din Colorado (S.U.A.) este însărcinat de Biroul pentru cercetări științifice ale forțelor aeriene americane să efectueze o investigație exhaustivă asupra O.Z.N.-urilor cu scopul de a dezlega enigma acestor obiecte. Publicarea raportului a stârnit în lumea întreagă reacții dintre cele mai diferite.

Lucrarea lui I. Hobana și J. Weverbech este tocmai o astfel de reacție față de modalitatea uneori superficială, în care raportul Condon tratează unele apariții de obiecte neidentificate, văzute, observate, fotografiate, semnalate de stații de radar sau de turnurile de control ale aerodroamelor.

Autorii își construiesc cartea prin punerea față în față a măturiiilor, care nu de puține ori sînt ale unor persoane de specialitate (cum este cazul pilotului român Benjamin Gabriel de pe aeronava IL-18 sau a lui Edmond Campagnac, pilot, șeful serviciilor tehnice Air France din Madagascar ca și alte numeroase declarații ale unor piloți americani, englezi sau canadieni) cu comentariile susmenționatului raport la aceste întâmplări, comentarii ce au ca notă caracteristică încerca-

rea de a le estompa semnificația, prin punerea lor pe seama a tot felul de pretinse fenomene meteorologice sau stări psihice. Evident, astfel de subterfugii, după cum subliniază Ion Hobana și J. Weverbech, nu au nimic comun cu știința, ci mai degrabă cu o veche mentalitate de a ocoli întrebările la care nu putem încă răspunde.

În același mod, de analiză riguroasă, sînt demistificate, în paginile volumului, așa-zisele piese de rezistență ale adepților inveterați ai existenței „farfuriilor“, „tîgărilor“ zburătoare. Este cazul pretinsei fotografieri, pentru prima oară, a unui asemenea obiect în anul 1762. Dacă consultăm orice enciclopedie aflăm că abia la trei ani după această dată s-a născut inventatorul fotografiei, chimistul francez Nicéphare Niepce. Totuși, cum explicăm acele fragmente dintr-un magnetiu absolut pur găsite pe plajele de lângă orașul Ubatuba, Sao Paulo în 1957? După cercetare specialiștii au afirmat că posibilitatea producerii lui este încă în afara dezvoltării tehnologiei actuale a științei terestre. Atunci singura cale, după cum conchid autorii cărții, citindu-l pe prof. V.V. Dobronravov, este că știința, în toate cazurile neclare, trebuie să acționeze cu calm, cu obiectivitate „cumpănind cu luciditate toate argumentele pentru și contra, acumulînd materialul factual, întreprinzînd tentativa de a modela fenomenul, construind ipotezele necesare“. Este drumul verificat de însăși dezvoltarea umanității.

D. PETRE

În Editura politică a apărut :

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DIN 3—5 NOIEMBRIE 1971. 498 p.

Volumul cuprinde EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU PRIVIRE LA PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII IDEOLOGICE, RIDICAREA NIVELULUI GENERAL AL CUNOAȘTERII ȘI EDUCAȚIEI SOCIALISTE A MASELOR PENTRU AȘEZAREA RELAȚIILOR DIN SOCIETATEA NOASTRĂ PE BAZA PRINCIPILOR ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE ȘI COMUNISTE ȘI cuvîntul participanților.

Stancu, Zaharia. **PENTRU OAMENII ACESTUI PĂMÎNT**. Articole, cuvîntări, interviuri, confesiuni. 1961—1971. Buc., Editura Cartea Românească, 1971. 405 p.

Această alegere din jurnalistica lui Zaharia Stancu reprezintă, ca să spunem așa, latura civică a scrisului său, adică mărturia celei de a doua vieți, cea reală, a artistului, fulgurația lui în existența cetății. Se află în aceste pagini nu numai aprinse ecouri ale contemporaneității, evocări de demult, chipuri fugare de scriitori, gânduri despre substanța și destinele culturii române, incursiuni prin adîncul realităților noastre sociale de azi, ci în primul rînd o constanță și mereu reafirmată profesiune de credință pătrunsă de patriotizm, umanism, partinitate. El scrie: „Schimbarea din temelii a țării noastre se datorește conducerii înțelepte a partidului nostru, orînduirii noastre de stat socialiste, clasei noastre muncitoare, priceperii tehnicienilor noștri, hărniciei și iscusinței poporului nostru, încrederii lui nemărginite în partid, în pace, în progres, faptului că poporul român se știe și se simte deplin stăpîn la el acasă și în patria lui pe care și-a făurit-o să fie mereu și mereu liberă, independentă, suverană” (p. 28). Memnirea scriitorului se înscrie în această atitudine generală, iar în calitate de activitate creatoare scrisul are drept suport „forța morală pe care ți-o dau înaltele idealuri de viață în care crezi din adîncul ființei tale, certitudinea împlinirii obiectivelor pe care îți propui să le realizezi, deplina libertate de a crea opere durabile în cele mai diverse domenii de activitate materială și spirituală” (p. 216). Creația artistică este principalul aport al scriitorului la construcția societății, modul lui de a acționa ca cetățean. De aceea un scriitor ca Zaharia Stancu va scrie în calitate de activist, deputat, conducător de instituții, dar mai înainte de toate el scrie în calitate de scriitor chemat să fie oglindă a epocii în care trăiește, cîntăreț al importanțelor evenimente la care participă el însuși. Substanța volumului o constituie acest ecou jurnalistic al prefacerilor la care a asistat, o istorie comentată a ultimului deceniu, de la desăvîrșirea colectivizării agriculturii, de la congresele IX și X ale partidului și pînă astăzi. Ce i se pare semnificativ scriitorului în această scurtă perioadă de timp în istoria României este mersul mereu ascendent al țării, „urcușul” ei neîntrerupt (*Istoria ne simbește*). Sentimentul care domină în volumul lui Zaharia Stancu este dragostea pentru tot ce este omenească, sentiment nu patetic ci tăcut, dar deslușibil peste tot, în adîncul frazei scrise despre ființe îndrăgite, așa cum a fost Matei Caragiale pentru care puțini scriitori știu să-și fi afirmat cu atîta

vigoare prețuirea. Dar mai ales străbate constant această carte un devotat și sincer sentiment „pentru oamenii acestui pămînt”, duios cînd e vorba de cei din trecut în-suși al scriitorului, oamenii din „săraca vale a Călmățuiului”, puternic și atotcuprinzător cînd viața tuturor oamenilor de pe meleagurile acestei țări e cutremurată în înclăștrile la care o supune natura. Inundațiile din vara anului 1970 îi oferă lui Zaharia Stancu prilejul unei mărturisiri rupte parcă din ael strat al sufletului unde substanța lui cea mai pură se află, la alb, în incandescență: „Îi cunosc bine pe oamenii acestui pămînt românesc. Îi cunosc demult. Uneori mi se pare că-i cunosc de la începutul lumii. Noi n-am venit aici de nicăieri cum nu au venit de nicăieri munții noștri, cîmpurile și dealurile noastre, riurile și fluviile noastre, pădurile și crîngurile noastre. O veche legendă spune că noi am răsărit aici din pămînt ca arborii, ca iarba, ca florile. De ce nu ar fi adevărată această legendă? Ne-am apărut de cotropitori și nu o dată am fost — cu toată vitejia noastră și cu tot singele jertfit — cotropiți. Ne-am adunat puterile, i-am biruit pe cotropitorii vremelnici și i-am alungat. Am fost ingenunchiați, cu fruntea în țărîna, ne-am ridicat și am mers înainte” (*Oamenii acestui pămînt*).

Adrian PĂRVULESCU

Păcurariu, D. CLASICISMUL ROMÂNESC. Buc., Minerva, 1971. 248 p.

Autor al unor monografii fundamentale despre Ion Ghica și D. Bolintineanu, istoric literar cu o riguroasă metodă științifică, în filiația școlii de istorie literară a lui D. Popovici de la Universitatea din Cluj, profesorul universitar D. Păcurariu ne-a dăruit prima sinteză cuprinzătoare despre clasicismul românesc într-o carte densă, cu o bază teoretică certă. Străin de orice dogmatism, D. Păcurariu pune în lumină multiplele și variatele cauze care au generat un clasicism ro-

mănesc: legătura cu antichitatea clasică latină la cronicari și Cantemir, în special la Școala Ardeleană, școlile grecești din București și Iași, auspiciile clasice sub care s-a dezvoltat teatrul național, firea unor scriitori înclinată spre pondere și armonie, formația lor intelectuală clasică etc. Impresia de sistem și coerență a cărții reiese și din preocuparea constantă, evidentă încă de la început, de a se defini clar noțiunea de clasicism, atitudine umană, dar și școală literară, precum și din preocuparea unei delimitări netede de romantism. Un amplu capitol, intitulat *Intre clasicism și romantism*, se ocupă nu numai cu unele aspecte ale polemicii dintre cele două tendințe în literatura română a secolului 19, dar și de opera unor scriitori de seamă ca Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu și C. Negruzzi care au oscilat între clasicism și romantism. Unele judecăți de valoare ca aceea referitoare la opera lui Alecsandri care a creat cele mai multe dintre scrierile sale mai izbutite datorită orientării clasice a unei firi ponderate și senine, romantismul lui fiind mai mult de conjunctură, pot fi subscrise de oricine.

Eminamente romantic prin viziunea sa în care (definiția este a lui Gerard de Nerval) visul se împrășteie în viața reală, Eminescu a fost totuși legat de clasicism prin cultura sa, în gimnaziu, în școlile din Transilvania, ca student la Viena și prin neviața adică de echilibru și seninătate, de armonie și robustețe. Se citează numeroase imagini din mitologia elină și latină din marile poeme eminesciene sau versuri aparținând unei arte poetice ce afirmă un crez estetic clasic în esența lui, precum și altele altele în care dorința unei seninătăți înalte devine o coordonată filozofică liniștitoare pentru marele lui spirit chinuit.

Capitolul ultim înfățișează tendințele clasice în literatura română a secolului 20, evidente în opera unor mari poeți moderni ca Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Pillat și Alexandru Philippide, ca și în gândirea estetică a lui E. Lovinescu, M. Dragomirescu, Paul Zăreț, filonul clasic fiind prezent și în versurile unor poeți actuali ca Ștefan Aug. Doinaș, Ion Horea, Al. Andrițoiu, Ion Brad, Cezar Baltag etc.

Cartea era necesară și pentru că istoriile literare nu sînt prea dispuse să recunoască un clasicism românesc, ci numai elemente clasice în opera unor scriitori, dar este clar acum că în anumite perioade clasicismul a predominat, în altele și-a disputat întâietatea cu roman-

tismul, prezența lui făcîndu-se simțită chiar în prezent.

D. Păcurariu pledează cu argumente dar și cu căldură. În stilul lui sobru se simte o discretă vibrație ce exprimă o consonanță afectivă și intelectuală cu valorile clasicismului.

O asemenea pledoarie argumentată științific în favoarea clasicismului românesc și-a găsit stilul adecvat.

G. G. URSU

Morris, Edita. **FLORILE HIROȘI-MEI**. Traducere de Marcel Grădinescu. Iași, „Junimea”, 1971. 117 p. (O sută și una de cărți).

„Hiroșima este situată într-o deltă unde cele cinci ramuri ale fluviului Otha se varsă în Marea Japoniei... Înainte de 6 august 1945, Hiroșima era un port prosper, cu o populație de 360 000 de locuitori. Dar în acea zi, dimineața, orașul întreg fu șters de pe fața pământului... Într-un singur minut, între opt și un sfert și opt și șaisprezece minute, 60 000 de case au devenit cenușă și 100 000 de persoane au fost arse și strivite...”

După 15 ani.

Roman-confesiune, cartea Editei Morris este povestea unei femei japoneze, Yuka-San, supraviețuitoare a Hiroșimei, care trăiește încă în plin coșmar atomic. *Roman-reportaj*, *Florile Hiroșimei*, care s-ar putea subintitula „Sam Willoughby descoperă Hiroșima”, este povestea unui tânăr american care, înșelat la început de aparențele pline de farmec și de pitoresc ale unei lumi reconstruite ce și-a ascuns rănile între zidurile Muzeului atomic, are treptat revelația adevărului.

În carte există de fapt un singur fir epic, dar Yuka-San trăiește evenimentele într-o continuă dedublare, o dată cu sufletul său de japoneză, de victimă a bombei atomice stigmatizată pe viață, și o dată „cu ochii occidentalului” pe care îl călăuzește prin acest infern al inocenților: „Sam a devenit acum unul de-ai noștri.

Are dreptul să știe. Datorită lui, alții vor ști ce s-a întâmplat aici". Și Sam află. Află că florile Hiroșimei acoperă mormintele, află că rânile nu s-au închis și că dincolo de frumusețe se află încă moarte. Ingrozitoare moarte atomică. Tulburătoare și angajată, cartea Editei Morris e un *roman-manifest*, un manifest al păcii și al solidarității între oameni.

Flavia BUCOV

Notă: De origină suedeză, Edita Morris este una din cele mai cunoscute scriitoare și ziariste americane. Nuvelele sale au fost incluse, de nu mai puțin șase ori, în antologiile celor mai bune nuvele ale anului. De altfel, proza Editei Morris este cunoscută în întreaga lume, datorită numeroaselor traduceri. *Florile Hiroșimei*, roman distins în anul 1961 cu Premiul Albert Schweitzer, a fost tradus în 22 de limbi și editat în 24 de țări. Traducerea oferită de Editura Junimea s-a realizat prin intermediar francez.

Cendrars, Blaise, **AURUL**, Buc., „Univers”, 1971. 192 p.

Așa cum Fitzgerald Scott întruchipa în biografia și opera sa esența „generației pierdute” din perioada de după primul război mondial, Blaise Cendrars reprezintă tot o trăsătură majoră a tineretului de atunci; setea de aventură, care îl mână fără răgaz, dintr-o țară în alta, dintr-un continent într-altul. Începând din 1902, când avea numai cincisprezece ani, el cutreieră lumea cu mereu aceeași pasiune pentru meleagurile necunoscute dar mai ales pentru viața oamenilor, afit de interesantă și diversă. Prima carte, *Legenda Novgorodului* îi apare la Moscova în 1909; apoi, în 1912 și 1913 publică la Paris două mari poeme închinată călătoriilor întreprinse: *Paștele la New York* și *Proza Transiberianului*, ambele conținând impresii din adolescența sa. De altfel multe din scrierile lui Cendrars au caracter autobiografic ca *Bourlinguer* (titlu compus dintr-un cuvânt argotic care înseamnă a hoinări în căutarea aventurii și exprimă, poate, cel mai bine sensul existenței creatorului) sau culegerea de nuvele *Omul doborât de trăznet* (1940—1944).

Pretutindeni îl atrag experiențele novatoare, arta de avangardă și se împrietenește cu Charlie Chaplin și Camus, Max Iacob, Chagall și Modigliani. Dar permanenta dezordine a plecărilor, agitația sa necontenită are drept scop găsirea unui echilibru interior. Într-o meditație *O noapte în pădure* el nota: „Seninătatea nu poate fi

atinsă decît de un spirit desperat, trebuie să fi trăit mult și să mai iubești încă lumea”. Spre deosebire de pesimismul care caracterizează o mare parte din intelectualitatea interbelică, Cendrars nu-și pierde nici un moment încrederea în om, în forțele și posibilitățile sale. Eroul lui — căci sub diferite aspecte avem de a face mereu cu același tip uman — reprezentă pe omul de acțiune în luptă cu puterile oarbe ale naturii sau cu adversitățile sociale. Pentru acest soi de om acțiunea e viața și viața este aventura totală fie că ni se prezintă sub chipul visătorului Dan Yack, experimentatului Moravagine sau chibzuitului Johann August Suter, personajul principal din *Aurul*.

Romanul *Aurul* (1925) conține o biografie paradoxală. Suter, emigrant elvețian care prin speculații fericite ajunge, deși a sosit aici cu mîinile goale, să stăpînească o parte considerabilă din California, este ruinat de descoperirea aurului pe pămînturile sale. Energie formidabilă, perseverență de nedescurajat, sint trăsăturile eroului care trăiește călăuzit de credința fermă că își va învinge adversarii și moare cu bucuria iluzorie că a reușit. Petrecîndu-se în timpul descoperirii marilor zăcăminte aurifere din America și al averilor făurite peste noapte, cartea oferă o imagine vie a concurenței sălbatice; pofta de îmbogățire îi transformă și corupe pe oameni, dezlănțuie în ei instinctele primare și furia distrugerii. Aurul îi marchează, îi dezumanizează, îi zdrobește. Numai cei ce renunță la el, în numele altor principii de existență, ca fiica lui Suter sau judecătorul Thompson, își cîștigă dreptul la fericire. Ceilalți își macină viața întreagă, obsesia împingîndu-i în pragul nebuniei. Cendrars reușește să surprindă violența pasiunilor, căci el gustă din plin ardoarea întreprinderilor nebunești. La 74 de ani, în 1961, moare cu regretul de a nu-și fi putut împlini destinul printr-un ocol al pămîntului. Rimbaud își încheie aventura lirică azvîrlindu-se în aventura trăită concret. Cu Cendrars se întîmplă invers. Trăirea aventurii în cotidian îi deschide porțile spre literatură.

Sanda RADIAN

Faure, Élie. ISTORIA ARTEI. Volumele 1—5. Buc., „Meridiane”, 1970. 5 vol. Vol. 1. **ARTA ANTICĂ.** 372 p.; vol. 2. **ARTA MEDIEVALĂ.** 244 p.; vol. 3. **ARTA RENASTERII.** 416 p.; vol. 4. **ARTA MODERNĂ.** Partea întâi. 408 p.; vol. 5. **ARTA MODERNĂ.** Partea a doua. 312 p.

Chiar cînd scrie despre Montaigne (*Montaigne et ses trois premiers-nés*, 1926) sau Soutin, Velasquez sau Goya (*Dezastrele războiului*), Nietzsche sau Dostoievski, judecățile pertinente ale lui Élie Faure mărturisesc o viziune filozofică unitară, domeniul artei și cel al faptelor sociale fiind strîns legate, esteticul — după cum susține autorul — neexistînd autonom de ceea ce se petrece în existența umană.

Istoria artei, lucrare amplă a cărei elaborare a durat aproape două decenii (1909—1923), este cartea cea mai citită și cunoscută a învățatului francez. După cum însuși autorul susține, istoria lui nu-și propune să rivalizeze cu eruditele analize similare ale unor savanți iluștri, ci ceea ce vrea să realizeze este o „epopee a gloriei artei și a omului”, pentru că „...arta ne înfățișează omul, și prin el universul. Ea fixează eternitatea în mișcare, în forma sa momentană” (Introducere la prima ediție, p. 32).

Lucrarea lui Faure este poate un „eseu” — după cum mulți au definit-o — dar e compusă pe un temel solid de gândire, îmbrățișînd succesiunea necontenită a epocilor de cultură, autorul încercînd să reconstituie mișcarea spirituală în diferite epoci. Peisajul istoric și social se răsfrînge în creațiile plastice, explicîndu-le totodată. Artă este concepută deci ca un raport sensibil cu universul pe care artistul îl reflectă și nu-l imită. Preocuparea permanentă a lui Élie Faure a fost aceea de a integra esteticul în social, pentru că opera de artă e o formă a atitudinii active a omului ce aspiră spre modelarea lumii după necesitatea colectivului și a individului. Această preocupare a autorului de a descoperi permanent legăturile dintre artă și lumea socială transformă „eseul” lui Faure într-un poem dedicat dramatismului vieții, omului în desăvîrșirea lui. Sursele informaționale utilizate de către autor sînt multiple: informații directe, date din arhive, mărturii, fragmente literare, referințe istorice. Istoria artei cuprinde cinci volume.

Volumul I, *Arta antică*, cuprinde mai multe capitole închinat marilor realizări artistice ale preistoriei (nașterea ar-

tei), artei orientale, egiptene, grecești, precum și celei romane.

Volumul II, *Arta medievală*, analizează arta indiană, chineză, japoneză, bizantină, islamică. Citeva capitole sînt intitulate simbolic *Creștinismul și comuna*, *Expansiunea ideii franceze*, *Introducere la arta italiană*, *Misiunea lui Francisc de Assisi*, *Giotto*.

Volumul III, *Arta renașterii*, este închinat „epopeii individuale, acea epopee a cărei izbucnire dramatică a fost marcată de Renaștere și Reformă” (p. 25).

Volumul IV, *Arta modernă*. (Partea întâi), cuprinde capitole consacrate artei din Flandra (Anvers, Rubens, epigonii lui Rubens), Olanda (Rembrand, Moraliștii, Intimiștii), Spania (El Greco, realismul spaniol, Velasquez) etc.

Volumul V, *Arta modernă*. (Partea a doua), include capitole despre *Romantism și materialism*, *Impresionism*, *Naturalism*, *Geneza contemporană* (Cezanne, Renoir etc.).

Fiecare volum este însoțit de numeroase reproduceri precum și de un indice de nume.

Apariția în limba română a lucrării lui Élie Faure, în admirabila tălmăcire a Irinei Mavrodin, constituie un adevărat act de cultură, cartea fiind una din cele mai frumoase sinteze a acestui fenomen complex care este istoria artei.

Maria BUGNARIU

Venturi, Lionello. **ISTORIA CRITICII DE ARTĂ.** Buc., „Univers”, 1970. 700 p.

Critic, teoretician, estetician și istoric de artă, Lionello Venturi (1885—1961), personalitate marcantă a vieții artistice mondiale, cunoscut prin lucrări de mare amploare și sinteză asupra fenomenului artistic în general (*Giorgione și giorgionismul*, *Critica și arta lui Leonardo da Vinci*, *Gustul primitivilor*, *Arhivele impresionismului*, *Cum trebuie privit un tablou*, *de la Giotto la Chagall*, *Studii critice*) își justifică rațiunea apariției lucrării **ISTORIA CRITICII DE ARTĂ** nu „...ca o simplă curiozitate de erudit ci ca o experiență aptă pentru formarea judecării artistice” (p. 36), deoarece, după cum susține autorul, nici o operă filozofică nici o teorie estetică nu epuizează pe deplin critica de artă. „...epuizarea criticii de artă putîndu-se realiza numai după concentrarea acesteia în «judecată critică»” (p. 36). Critica de artă nu s-a bucurat pînă în prezent de o lucrare de mare anvergură care să-i fi apreciat istoric activitatea. Adopt al ideilor lui Benedetto Croce, Venturi identifică istoria artei

cu critica de artă. Ideea e exprimată de altfel foarte limpede de Croce care arată că „adevărata interpretare istorică și adevărata critică estetică coincid“ (Croce B. *Problemi di Estetica*. Bari, 1910, p. 42).

Lucrarea lui Venturi, de la apariția căreia au trecut mai bine de trei decenii, suscită și astăzi un interes deosebit atât pentru criticul de artă cât și pentru istoricul de artă, ea fiind o mărturie asupra gândirii critice a unui important istoric al artei, lucrarea fiind totodată o sinteză văzută din perspectiva istorică.

După cum arată însuși autorul „...cunoașterea disciplinei istoriei artei ca orice altă cunoaștere de ordin spiritual de altfel, nu poate fi decit istorică. Istoricul de artă trebuie să cunoască așadar în mod obligatoriu istoria estetică“ (p. 15). Dacă din istoria estetică se poate extrage conștiința conceptului de artă în generalitatea lui, „...din istoria critică se poate ajunge la cunoașterea raporturilor stabilite de-a lungul secolelor, între conceptul respectiv și intuițiile operelor de artă individuale, dar chiar și la toate deducțiile extrase din concept, la toate concluziile extrase din intuiții“ (p. 36). Deci, din această perspectivă, critica de artă ar trebui să se ocupe cu ilustrarea raporturilor dintre artă și gust, prin gust Venturi înțelegând preferința artistului pentru anumite elemente în vederea includerii acestora în opera de artă individuală respectivă.

După o „Introducere“ foarte edificatoare asupra concepțiilor filozofico-estetice ale autorului, urmează analiza istoriei generale a teoriilor asupra fenomenului artistic, conținutul cărții lui Venturi aflându-și mai mult acoperirea în titlu, fondul ei fiind critica de artă ce se manifestă, la autor, ca o istorie de artă.

Pînă în secolul al XVIII-lea istoria de față este de fapt o trecere în revistă a principalelor idei asupra artei antice grecești și romane, medievale — mai cu seamă a italieneilor de la sfîrșitul evului mediu — precum și renaștentiste. După autor, anticii au fost accia care au pus problemele principale ale criticăi. „Cei vechi n-au rezolvat, ci mai curînd au pus problemele criticăi vîdînd un spirit de observație ascuțit și lipsit de prejudecăți, și o sensibilitate deosebit de subtilă“ (p. 72). Venturi susține că „...înainte de secolul al XVIII-lea critica de artă n-a avut ocazia să se manifeste decit în iratalele de artă și în viețile artiștilor“ (p. 165). Abia secolul al XVIII-lea prin expozițiile de artă — mai ales în Franța — a oferit un prilej favorabil pentru dările de seamă critice. „Critica de artă realizată chiar și în grabă și în mod superficial dobindea un caracter de critică de actualitate. Lucru care nu ar fi fost posibil fără filozofia iluminismului și fără proaspătul său interes pentru a găsi rațiunea faptelor în analiza faptelor înseși“ (p. 165).

Secolele XIX și XX nu își găseseră în carte o ilustrare pe măsura dimensiunii de dezvoltare pe care a luat-o critica de artă. Se pare însă că nici autorul nu a încercat o prezentare exhaustivă a teoriilor criticăi de artă atît de aproape uneori cu istoria artei sau cu estetica.

Lucrarea lui Venturi are o valoare și o semnificație de analiză și totodată de sinteză, iar prezentarea ideilor estetice de-a lungul veacurilor nu este cu nimic afectată de punctul personal de vedere al autorului. Importantă bibliografie — pe capitole — care însoțește volumul este un îndrumar prețios pentru acel care se interesează de această vastă problemă a istoricului criticăi și teoriei artei.

Maria BUGNARIU

BIBLIOTECARI CĂTRE BIBLIOTECARI

Bibliotecarii din județul Caraș-Severin transmit, prin intermediul Revistei bibliotecilor, tovarășei RĂUȚI VERONICA, bibliotecară la Biblioteca orașenească Caransebeș, la mulți ani, sănătate, fericire și succes în munca profesională,

cu prilejul împlinirii, în octombrie 1971, a 20 de ani de muncă cu cartea.

Veronica Zsolt (Tirgu-Mures)

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (VII)

A. C. TOFAN

CONSTITUIREA ȘI COMPLETAREA COLECȚIILOR

Principii generale

Colecțiile unei biblioteci pentru copii trebuie să servească îndeaproape scopurile urmărite de educația comunistă în procesul de formare a tinerei generații; de aceea, ele trebuie să fie rezultatul unei permanente și exigente munci de selecție a publicațiilor și a celorlalte materiale de bibliotecă.

Fluxul continuu de informații, specifice epocii noastre, pe care copilul nu are cum să-l ocolească, influențează major dezvoltarea psihică și intelectuală a tinerei generații, în rîndul căreia se trezesc curiozități și interese declanșate de aceleași fenomene ca cele aflate în atenția adultului. Colecțiile unei biblioteci în uzul copiilor trebuie de aceea să răspundă, printr-o varietate largă de subiecte — tratate la nivel de accesibilitate corespunzător — tuturor nevoilor de informare proprii epocii actuale. Să contribuie la dezvoltarea curiozității științifice a copiilor. Ele trebuie să servească, de asemenea, la adîncirea studiului școlar, la autoeducare, informare și distracție, potrivit modului de dezvoltare psihică și intelectuală proprie copiilor.

În colecțiile unei biblioteci moderne pentru copii, materialele purtătoare de sunete, materialele purtătoare de imagini, jocurile de îndemnare ori inteligență și jucăriile pentru preșcolari trebuie să coexiste alături de documentele scrise; acestea din urmă își păstrează însă primatul în economia generală a fondurilor.

Colecțiile constituie baza serviciilor unei biblioteci și de conținutul și mărimea lor depinde, în primul rînd, succesul muncii cu cititorii. Oricît de plăcut ar fi interiorul bibliotecii, oricîte manifestări interesante am organiza, oricîte propagandă inteligentă și atractivă am desfășura, *fondul bibliotecii și modul de organizare* a lui rămîn căile fundamentale pentru atragerea, formarea și menținerea cititorilor.

Colecțiile se alcătuiesc în două etape:

— constituirea fondurilor inițiale, etapă care reclamă o fixare precisă a profilului unității respective: obiectivele urmărite, numărul de cititori potențiali, capacitatea de depozitare a imobilului; în funcție de aceste coordonate, o stabilire a liniilor directoare ale politicii de achiziții;

— menținerea colecției la același nivel de actualitate, prin achiziții curente de titluri noi și printr-o grijă permanentă de acoperire a lacunelor existente în fonduri încă de la constituire sau create pe parcurs, datorită degradării publicațiilor; aplicarea cu consecvență a politicii de achiziții fixate la început de drum, cu corectivole și ameliorările cerute de dezvoltarea continuă a bibliotecii, în funcție de corințele comunității deservite.

Munca de selecție a cărților într-un serviciu de bibliotecă pentru copii trebuie să revină bibliotecarului care conduce această unitate. „Șeful serviciului de bibliotecă pentru copii trebuie să decidă liniile de dezvoltare a politicii de selecție a cărților în biblioteca pentru copii”¹⁵). El este cel care, în funcție de dezideratele exprimate de cititorii-copii și de cerințele programei analitice, în raport cu

fondul existent și cu rezultatele evidențiate de studiul permanent al lecturii cititorilor săi, definitivează precomenzile și stabilește liniile de dezvoltare ale politicii de achiziții. „Pentru a selecta în cunoștință de cauză cărțile cele mai potrivite și mai plăcute pentru copii, ca și cele care vor răspunde cel mai bine țelurilor esențiale ale serviciilor pentru copii, contactul permanent cu tinerii cititori și interesul special față de ei sînt indispensabile. A pretinde că un bibliotecar pentru copii nu este capabil să aleagă fondul său de cărți este echivalent cu a spune că el nu merită să-și ocupe postul”¹⁶).

Aceasta nu înseamnă de loc ca fondurile bibliotecii pentru copii să fie rupte din ansamblul colecțiilor bibliotecii, ci numai că răspunderea pentru conturarea și completarea colecțiilor secției pentru cititorii-copii îi revine bibliotecarului care asigură servirea acestora. Este necesar, desigur, ca listele de comandă ale secției pentru copii să fie corelate cu comenzile celorlalte servicii și ca bibliotecarul pentru copii să participe la procesul general de selecție și comandă a cărților în bibliotecă (dînd atenție cu prioritate, bineînțeles, temelor și publicațiilor specifice secției lui).

Căi de informare în munca de achiziții

Principiile expuse în capitolul *Completarea colecțiilor* (II) de Elvira Moraru¹⁷ rămîn, desigur, valabile și în munca de completare a colecțiilor unui serviciu pentru copii. Vom detalia, în cele ce urmează, doar căile particulare prin care literatura destinată celor mici ne este dezvoltată.

Putem găsi informații despre producția editorială pentru copii în :

1. *Presă* : rubrici în periodice de mare tiraj ; recenzii în reviste care se adresează unui public interesat în lectura copiilor ; rubrici în presa specializată (reviste pentru copii și tîneret, presă de învățămînt și pedagogică ; buletinul *Cărți noi* ; rubrica de recenzii a *Revistei bibliotecilor*).

Din păcate, presa din țara noastră, atît oca cu caracter general cît și cea de specialitate, nu a făcut pînă acum, cu atenție constantă și caracter de rubrică regulată, analiza producției de carte destinată celor mici. Puținele recenzii și considerații asupra valorii etice și estetice a lucrărilor pentru copii nu au și meritul de a îndruma pe bibliotecar în achiziție, dată fiind tîrzia lor apariție față de lansarea cărților recenzate. *Tribuna școlii* și *Educația pionierescă* publică recomandări bibliografice în atenția profesorilor sau a comandanților de pionieri, dar numai

pentru lectura de specialitate sau pedagogică. Revistele pentru copii și tîneret nu au rubrici constante de recenzii, iar *Cărți noi*, care înserează în fiecare număr lista cărților apărute în luna sursă și cea a cărților în curs de apariție, nu indică decît date editoriale și arareori aprecieri asupra conținutului ; de asemenea, *Revista bibliotecilor* publică sporadic recenzii ale cărților pentru copii.

2. *Bibliografii generale* (enumerare în *Consultații de biblioteconomie...* la materialul mai sus-citat) și *bibliografii speciale pentru producția editorială destinată copiilor și tîneretului* : *Cărți pentru copii 1944—1964*. Bibliografie selectivă adnotată. Buc., Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Consiliul așezămintelor culturale, 1965. 143 p. (Biblioteca activistului cultural) ; Fonea, E. și Bondoc, G. *Cărți pentru copii și tîneret traduse din literatura universală*. Bibliografie selectivă. Buc., Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Consiliul așezămintelor culturale, 1967. 360 p. (Biblioteca activistului cultural), pentru completarea retrospectivă. Ar fi de dorit ca cele două bibliografii să apară într-o nouă ediție, completată la zi, sau să fie publicată o continuare a lor, reflectînd producția editorială din anii posteriori apariției lor.

Soritorul Vinițiu Gafița a anunțat elaborarea unei *Bibliografii a literaturii române pentru copii*, care va apărea în anul 1972.

Ca surse suplimentare de informare, putem cita listele anuale de recomandări (cărți și periodice) întocmite de Ministerul Învățămîntului pentru bibliotecile școlilor de cultură generală și bibliografiile pe fișe întocmite de Sectorul de studii și documentare al Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Nu putem să nu reamintim, și în acest context, că specialiștii din țara noastră au rămas încă de mult datori cu un catalog-tip al bibliotecii pentru copii sau cu un catalog-tip al bibliotecii școlii de cultură generală. De asemenea, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Ministerul Învățămîntului și instituțiile de cercetare pedagogică ar trebui să editeze, în colaborare cu Asociația bibliotecarilor, un buletin de analiză, trimestrial sau bianual, ori bibliografii de recomandare anuale, reflectînd cele mai bune cărți pentru copii și tîneret, care să aibă drept criteriu în apreciere doar valoarea etică, educativă, cognitivă și estetică a cărții, ca și gradul de accesibilitate după vîrstă, în afara oricăror considerații comerciale.

În ceea ce privește informația asupra producției editoriale mondiale, semnalăm activitatea de informare dusă de Biblioteca in-

ternațională a tineretului din München și catalogul *Bibliografia universală a cărții pentru copii și tineret* editat de ea în 18 volume, ca și manifestările prilejuite de organizarea, la 2 aprilie al fiecărui an (aniversarea nașterii lui H. Chr. Andersen), a Zilei internaționale a cărții pentru copii, din inițiativa Uniunii internaționale pentru copii de tineret, fondată de regizora ziaristă elvețiană Jella Lepman. Documentele Subsecției pentru copii a F.I.A.B., emise cu ocazia Sesiunii de la Liverpool (august-septembrie 1971), anunță elaborarea, de către Grupul bibliotecilor pentru tineret (Youth Libraries Group) din British Library Association, a unei liste de periodice de critică care s-au specializat ori acordă o importanță mai mare sectorului cărți pentru copii. Lista cuprinde aproape 60 de titluri de periodice, din cele 22 de țări care au răspuns la anchetă, și a fost distribuită participanților la Sesiunea de la Liverpool. De asemenea, Secția educație pentru cooperare internațională și pace din cadrul UNESCO a lansat inițiativa editării, în colaborare cu Subsecția pentru copii din cadrul FIAB și cu participarea Bibliotecii internaționale a tineretului din München, a unui *catalog de cărți pentru copii*; catalogul va fi rezultatul colaborării tuturor țărilor membre ale UNESCO și FIAB, va fi imprimat în limbile oficiale ale UNESCO și distribuit de acesta. Proiectul este în curs de definitivare. Semnalăm, în aceeași ordine de idei, listele anuale cu cele mai bune cărți pentru copii, emise de asociații din diferite țări: „Lare” din Franța, American Library Association din S.U.A. etc. etc.

3. *Emisiunile de radio și televiziune*: În momentul actual, nu există în programele radio și tv din țara noastră o emisiune specială destinată cunoașterii cărților pentru copii și tineret; există însă emisiuni artistice sau literare care fac în mod implicit propagandă literaturii pentru copii și tineret.

Desigur, o prezentare periodică a noutăților editoriale ar aduce mari servicii atât bibliotecarilor, cât și pedagogilor, educatorilor sau părinților. Ne gândim atât la rețeaua națională de radio și televiziune, cât și la stațiile locale de radio sau la atât de atrăgătoare circuite interne de televiziune, care au început să pătrundă — din expoziții — și în școlile noastre.

4. *Premiile literare* implică, prin însăși acordarea lor, o recomandare la cel mai înalt nivel, în atenția părinților, a educatorilor, a bibliotecarilor (copiii sînt foarte puțin sensibili la asemenea aprecieri). Există premii literare naționale (premiile Uniunii scriitorilor pentru literatură pentru copii și premii Consiliului Național al Organizației Pionierilor*), și premii literare internaționale (premiul internațional „Hans Christian Andersen”, atribuit unui scriitor în viață care a contribuit la dezvoltarea literaturii pentru copii și a înțelegerii între popoare; premiul

European al orașului Caorle — Italia, bienal, decernat de municipalitatea orașului Caorle, prezidat de Institutul de pedagogie al Universității din Padova și acordat unei opere literare care înlesnește cunoașterea și aprecierea patrimoniului cultural al unei țări europene).

5. *Expozițiile și tirgurile de carte*. În țara noastră sînt organizate anual: Salonul național al cărții, la care și editurile specializate în producția de carte destinată copiilor și tineretului expun aparițiile anului respectiv; Decada cărții pentru copii, organizată în cadrul salonului național; concursul „Cele mai frumoase cărți ale anului”. Pe plan mondial, putem semna unele tirguri prestigioase: cel al cărții pentru copii de la Bologna, tirgurile de carte organizate la Leipzig, Cairo, Festivalul mondial al cărții de la Nisa etc. etc.

În afara căilor de informare indicate mai sus, o cunoaștere temeinică a profilului editurilor care produc cărți adresate copiilor se impune cu necesitate.

Ar fi de dorit, de asemenea, să se instaureze o conlucrare, o consultare periodică reciprocă între editurile specializate și unii bibliotecari de copii, pedagogi și comandanți de pionieri.

★

În ceea ce privește informarea asupra celorlalte materiale care stau în atenția bibliotecarului pentru copii, recomandăm consultarea următoarelor cataloage sau liste:

— *Catalogul de material didactic*, editat anual de Ministerul Învățămîntului, Direcția aprovizionării, pentru: materiale grafice (portrete de scriitori, hărți, atlase, globuri); materiale de proiecție (filme didactice și documentare, diafilme și diapozitive cu povești sau ca material auxiliar în predarea diferitelor discipline din programa de învățămînt); materiale de sunet (discuri cu povești, piese de teatru, versuri, texte literare alese, texte pentru învățarea limbilor străine, cîntece, muzică clasică vocală și instrumentală etc.); jocuri și jucării pentru preșcolari și școlari mici; aparate de proiecție. Modalitățile de achiziționare, ca și adresele principalelor întreprinderi furnizoare sînt indicate în cuprinsul catalogului;

— *Catalogul editat de Casa de filme „Animafilm”*, pentru filme, diafilme și diapozitive;

— *Catalog jucării*, editat de Ministerul Comerțului Interior în 1965 (din păcate, nu a fost urmat de nici o altă ediție sau de vreun supliment), pentru jucării, jocuri și diafilme;

— *Bibliografia R.S.R. Discuri și partituri* (publicație trimestrială);

— *Repertoriul trimestrial editat de Casa de discuri „Electrecord”*, în continuarea catalogului apărut în 1968;

— *Listele de comenzi lansate de fiecare magazin cu profil muzical.*

Ce achiziționăm ?

Cîteva principii de bază trebuie să călăuzească bibliotecarul atunci cînd judecă oportunitatea includerii unei cărți în colecțiile serviciului pentru copii :

— lucrarea trebuie să aibă la bază concepția materialist-dialectică despre lume și viață; să contribuie la educarea copiilor în spiritul dreptății și al adevărului, al echității sociale, al dragostei față de muncă, față de partid și de patrie, al prieteniei între oameni și popoare, al cauzei păcii ;

— să încurajeze buna creștere ; să promoveze normele de comportament unanim recunoscute ;

— să reflecte veridic, științific realitatea (fantasticul, „stofa din care sînt țesute visele“, realizat prin suspendarea temporară a incredibilului, nu trebuie însă înlăturat din povestirile pentru cei mai mici, pentru că încurajează dezvoltarea imaginației) ; să-l ajute pe copil să se cunoască pe sine și lumea înconjurătoare ; să dezvolte spiritul de inițiativă ;

— să prezinte un conținut care să-l intereseze pe copil, să răspundă la nenumăratele întrebări pe care și le pune micul cititor, să-i lărgescă sfera de cunoștințe, să aibă deci un conținut instructiv ;

— să comunice ceva nou, să aibă originalitate și sinceritate în mesajul transmis ;

— să prezinte un nivel de accesibilitate puțin mai ridicat decît cel corespunzător vârstei respective, pentru a asigura progresul cunoștințelor ; să nu depășească însă un oarecare grad de dificultate, alt în ceea ce privește materia comunicată, cît și în ceea ce privește limba uzitată : o carte trebuie să conțină un anumit număr de cuvinte noi, care sînt explicate fie în notele însoțind textul, fie prin context, fie cu ajutorul dicționarilor ; o proporție justă între elementele lexicale noi și vocabularul deja achiziționat trebuie însă păstrată, altfel mesajul devine înțelegibil pentru copil și el abandonează cartea ;

— să fie bine scrisă, adică să contribuie la educația estetică a copilului și să întrebuințeze toate resursele literare ale unei limbi clare, precise, frumoase.

În rezumat, publicațiile achiziționate trebuie să aibă o valoare etică, educativă, instructivă și estetică adecvată vârstei cititorilor-copii.

Diferitele domenii de cunoștințe trebuie să fie reprezentate în colecții într-o anumită proporție. Se recomandă ca într-o bibliotecă publică pentru copii beletristica să reprezinte în medie 60 la sută din totalul achizițiilor, iar cartea de referință între 5 și 10 la sută ; un procent de 30—35 la sută din fond va fi deci ocupat de cartea ideologică-politică, științifică, de artă și sport.

Atît bibliotecile publice pentru copii, cît și bibliotecile școlare trebuie să achiziționeze :

— lucrări de educație politică și ideologi-

că, adresate copiilor sau accesibile lor ; documente de partid și de stat care vizează munca educativă în rîndul copiilor ;

— operele clasicilor literaturii naționale și ai literaturilor străine, atît în ediții care se editează în mod special copiilor, cît și în ediții de opere complete, opere alese, editate pentru adulți (atunci cînd lipsesc cele destinate copiilor) ;

— lucrările autorilor contemporani consacrați în literatura pentru copii ;

— ediții antologice, culegeri de texte literare și analize gramaticale, culegeri de probleme pentru diferite discipline predate în școală ;

— lucrări care aduc, într-o formă accesibilă copiilor, un surplus de informații privind o materie predată la școală sau fac mai plăcută însușirea materiei respective ;

— cărți despre natură, de istorie, de geografie, descrieri de călătorii, biografii ale oamenilor iluștri ;

— cărți care ar putea contribui la educația gustului artistic (albume de artă) și cărți cu îndrumări pentru exercitarea unor tehnici practice (cusut, brodat, electrotehnică, radiotehnică, apicultură, columbofilie, filatelie, traforaj etc. etc.) ; lucrări de informare despre diferite meserii și profesii ;

— cărți de referință ; deși copiii pot avea acces la fondul de informare al bibliotecii pentru mături, este mai util totuși să se constituie o colecție separată chiar în unitatea pentru copii. În lipsa unor lucrări de referință care se adresează în mod special copiilor, fondul pentru copii va fi alcătuit din lucrări pentru adulți accesibile și celor mai mici. Colecția de referință va fi alcătuită din : enciclopedii generale (în limba română și în limbi străine), enciclopedii pe specialități care prezintă interes pentru copii ; dicționare ale limbii române și dicționare bilingve, îndreptare ortografică și ortoepice, atlase, tabele de formule matematice, fizice etc., bibliografii adresate școlărilor, ghiduri geografice și istorice, istorii ale literaturii, istorii ale științei în general sau ale diferitelor discipline etc. ;

— cărți în limbi străine, manuale și texte nlese pentru învățarea limbilor (sub acest raport, toate fondurile bibliotecilor pentru copii sînt lacunare, atît din cauza penuriei constatate în producția editorială, cît și datorită indiferenței manifestate de bibliotecari în achiziționare) ; în cazul în care biblioteca publică pentru copii deservește o comunitate în care naționalitățile conlocuitoare sînt reprezentate într-o proporție considerabilă, atunci fondul de carte în limbile naționalităților conlocuitoare trebuie cu necesitate proporționat cu dezideratele publicului cititor. De asemenea, într-o bibliotecă școlară, fondul de carte în limbi străine va răspunde necesităților programei de învățămînt a școlii respective ;

— un fond de literatură didactică și pedagogică în atenția adulților care se interesează de problemele educației copiilor; cărți care tratează: pedagogie și psihologie infantilă, joc și recreare, relația școală-familie-copil, lectura copiilor, literatură pentru copii etc. Colecția trebuie să își găsească un loc aparte în fondurile bibliotecii.

Nu trebuie uitate lucrările editate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, studiile elaborate de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului, ca și volumele apărute pe plan local — culegeri întrunind producțiile literare ale copiilor.

În plus, în bibliotecile publice pentru copii un loc bine definit trebuie să-l ocupe albumele bogat ilustrate, destinate preșcolărilor și școlărilor din primele clase (sub acest aspect se poate constata o deficiență generală a fondurilor).

În procesul de completare a colecțiilor din bibliotecile școlare intervine, determinant, factorul *necesitățile programei de învățământ*; de aceea, achiziția de cărți și alte materiale de bibliotecă trebuie să fie pusă sub semnul colaborării permanente dintre bibliotecar și profesorii de toate specialitățile. De asemenea, bibliotecarul trebuie să fie la curent cu obiectivele urmărite de fiecare disciplină și cu cerințele de documentare consemnate de: învățământul ideologic-politic, activitatea extrășcolară, activitățile practice desfășurate în unitatea de învățământ, predarea limbilor străine.

Baza colecției unei bibliotecii școlare este formată din literatura obligatorie și recomandată de programele de învățământ. La aceasta, trebuie să se adauge în mod obligatoriu un bogat fond de referință, materiale care contribuie la ridicarea nivelului politic și ideologic al tinerilor, la educarea lor în spiritul moralei comuniste și — în măsura în care bugetul permite — lucrări care completează cunoștințele predate la lecții și le fac mai ușor asimilabile.

Indrumările privind organizarea și activitatea bibliotecilor școlare nr. 113/194/11.X. 1968 prevăd obligativitatea bibliotecii școlare de a răspunde, prin publicații adecvate, cerințelor de informare și documentare ale cadrelor didactice. De asemenea, potrivit instrucțiunilor Ministerului Învățământului pentru difuzarea manualelor școlare, biblioteca unității de învățământ colecționează un număr anumit de exemplare din manualele școlare destinate fiecărei discipline.

Nu își au nici o justificare în achiziționare următoarele categorii de publicații: tratate și manuale de nivel superior; cărți de strictă specialitate (social-politice, științifice, tehnice); ediții academice; albume de artă mult prea costisitoare; cărți inaccesibile copiilor (fie din punct de vedere al limbii în care sînt scrise, fie ca lexic întrebuintat); plachete de versuri de debut; cărți polițiste și de aventuri cu un mesaj etic scăzut sau

care sînt contrare spiritului umanist; literatură crotică.

Recomandăm achiziționarea regulată în bibliotecile pentru copii a următoarelor colecții, serii și categorii editoriale:

Editura „Ion Creangă” — „Întîmplări mici și poze mari”; „A.B.C.”; „Alfa”; „Preludii”; „Basme în imagini”; „Basme românești bogat ilustrate”; „Caseta cu bucurii”; „Traista cu povești”; „Povești nemuritoare”; „Povestiri istorice pentru copii”; „Prima mea bibliotecă”; „Biblioteca școlară”; „Biblioteca pentru toți copiii”; „Biblioteca de aur”; „Cărăbușul de aramă”; „Capodopere re-
vestite”; „Icar”; „Biblioteca Jules Verne”; „Aventura din lumea largă”; „Micul actor”.

Editura „Albatros” — „De la 5 la 9”; „Cutezători”; „Fantastic-dub”; „Umor”; „Dialog cu timpul”; „Cele mai frumoase poezii”; „Albatros”; „Lyceum”; „Mici monografii literare”; „Memoria pămîntului românesc”; „Oameni de seamă”; „Colocviile adolescenței”; „România în...”; „Știința pentru tineret”.

Editura „Ceres” — „Caleidoscop” (selectiv); cărți ilustrate pentru preșcolari și școlari mici.

Editura enciclopedică română — „Enciclopedia de buzunar” (cu seriile: „Mică dicționar”; „Sinteze” — selectiv); „Orizonturi”; „Pe harta lumii”; „Lanura”.

Editura „Univers” — „Antologii”; „Meridiane” (selectiv); „Poesis” (selectiv); „Clasicii literaturii universale”; „Romanul istoric” (selectiv); „Biografia romanțată” (selectiv); „Zemî” (selectiv).

Editura „Eminescu” — „Romane de ieri și de azi” (selectiv); „Biblioteca Eminescu”; „Nuvele de ieri și de azi” (selectiv).

Editura didactică și pedagogică — lucrările incluse la capitolul „Probleme pionierești”; colecția „Pentru părinți”; culegeri de ecuații, texte, analize; antologii de texte critice; lecturi ușoare în diferite limbi; culegeri de coruri; atlase.

Editura „Dacia” — „Agora” (selectiv); „Biblioteca școlară” (în limba maghiară); „Agora” (în limba germană).

Editura „Meridiane” — „Mica bibliotecă de artă” (selectiv); „Historia magister vitae”; „Orașe și priveliști” (selectiv); „Țări și mari orașe ale lumii” (selectiv); „Delfin” (selectiv).

Editura militară — „Fii ai neamului românesc” (selectiv); „Columna” (selectiv).

Editura „Junimea” — „Junimea oferă copiilor”; „O sută și una de cărți” (selectiv).

Editura științifică — „Psyché” (selectiv); „Popoare, culturi, civilizații” (selectiv); „Pagini din istoria patriei” (selectiv); „Pagini din istoria universală” (selectiv); dicționare bilingve; „Natura și omul”.

Editura „Minerva” — „Scriitori români”; „Biblioteca pentru toți” (selectiv); „Scrieri”

(selectiv); „Arcade”; Seria bibliofilă; „Moșterul Manole”; „Introducere în opera lui...” (selectiv); „Istoria ale literaturii”.

Editura „Kriterion” — cărți pentru copii în limba română; cărți pentru copii și tineret în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană; „Biblioteca școlară” în limba germană.

Editura politică — lucrările incluse în capitolul „Literatura politică pentru tineret și pionieri”.

Forma materială, tipografică joacă un rol important în achiziții: copiii le plac cărțile bogat ilustrate, de dimensiuni nu prea mari și nici prea groase, cu o hîrtie bună și rezistentă (nu lucioasă, pentru că obosește ochii și se rupe foarte repede), cu un tipar clar (caracter de literă simplu, fără înflorituri și cu spații suficiente între somne), cu margini largi (care să permită refacerea legăturii), și, pe cît posibil, compactate.

15) *The children's Library of the Future*. Report from the Committee of the objectives of the Children's Library of the Future. In: Scandnavian Public Library Quarterly, 3, nr. 3-4, 1970, p. 158.

16) McColvin, Lionel. Op. cit., p. 74.

17) *Consultații de bioteconomie*. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 42-49.

18) Iată lista titlurilor premiate în ultimii ani: Premiul de Stat — 1951, Cassian, Nina. *Nică fără frică*; 1953, Colin, Vladimir. *Basme*; 1955, Argeșul, Tudor. 1907.

Premiile acordate de Ministerul Învățămîntului și Culturii și de Uniunea Scriitorilor — 1955, Popovici, Titus. *Străduțul*; 1957, Tudoran, Radu. *Ultima poveste*.

Premiile acordate de Uniunea Scriitorilor — 1963, Iuteș, Gica. *Faima detașamentului*; 1964, Naum, Gellu. *A doua carte cu Apolodor*; 1965, Chiriță, Constantin. *Cîșerarii*; 1966, Fodor Sandor. *Piticul cel fioros*; 1967, Mitru, Alexandru. *Săgeata căpitanului Ion*; 1968, Cremene, Mioara. *Măriră și căderea planetei Globus*; 1969, Cassian, Nina. *Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigru și Aligru*; 1969, Hobana, Ion. *Virsa de aur a anticipației românești*; 1970, Chimet, Jordan. *Inchide ochii și vei vedea orașul*. — Pancu-Iași, Octav. *Nu fugi, ziua mea frumoasă*.

Premiile acordate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor — 1968, Cămpan, Florica. *Probleme celebre*. — Gruia, Călin. *Jucădușul*. — Kernbach, Victor. *Povestiri ciudate*. — Luscalov Petre. *Cart alb*. — Neagu, Fănuș. *Cart alb din orașul București*. — Pillat, Monica. *Cei 13 și misterul*. — Rațu, Iuliu. *Planeta de adolescent*; — 1969, Almas, Dumitru. *Arcașul Mării Sale*. — Anghel, Paul. *Sfaturile motanului Grigore*. — Anton, Costache. *Despărțirea de jucări*. — *Copii poezi*. — Lecca, Aurel. *Geografia distractivă*. — Pancu-Iași, Octav. *Tartine cu vară și fum*. — Stănescu Ghenea, Ion. *Trăsura fără cai*; 1970, Mellnescu, Gabriela. *Catargul cu două corăbii*. — Sintimbreanu, Mircea. *Schițe vesele*. — Robescu, Marius. *Mușuroiul*. — Dumitru, Ion M. *Farfuriile zburătoare*. — Zotta, Ovidiu. *Toți căieții sînt răi, toți băieții sînt buni*. — Chimet, Jordan. *Cite-o gîză, cite-o floare*; 1971, Albou. George. *Joc în patru*. — Brad, Ioan și Miclea Ion. *La curtea regelui Tigru*. — Iuteș, Gica. *Atențiune, Carolina!* — Păunescu, Adrian și Buzea, Constanța. *Aventurile extraordinare ale lui Hop și Pop*.

Lista cărților premiate a fost alcătuită de Febronla Costache.

„...creatorii de artă și literatură — scriitorii, poezii, compozitorii — au datoria de a crea mai multe poezii, mai multe lucrări care să cînte realitățile, să țină seama și de vîrsta și năzuințele pionierilor, ale copiilor, ale tineretului patriei noastre. ...Așteptăm de la scriitorii noștri să creeze opere cu Feți-Frumoși comuniști...”

Toate aceste opere de artă, realizate printr-o diversitate de forme, trebuie să aibă un scop unic — și anume să contribuie la educarea tineretului, a copiilor patriei noastre în spiritul dreptății și adevărului, al echității sociale, al dragostei față de muncă, față de partid și de patrie, al prieteniei între oameni și popor, al cauzei păcii”.

Nicolae CEAUȘESCU

„Avem nevoie de opere de artă de toate genurile și pentru toate vîrstele ; copiii vor să cunoască și pe Făt-Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască și pe Făt-Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptatea socială și națională ; ei vor să știe cum arătau balaurii din basme, dar și cum arată balaurii timpurilor moderne și cine a fost sau este voinicul care le-a tăiat capetele...”

Nicolae CEAUȘESCU

Июлия ТЭУТУ: <i>Современные страницы из истории одной библиотеки в Румынии</i>	658	Дан СИМОНЕСКУ: <i>Исследования истории книги и библиотек в Румынии</i>	679
Ливия БАКАРУ и Н. ОПРЕА: <i>100 летия публичной библиотеки в Галаци</i>	660	Джорджио ВЛАДЕСКУ: <i>На какую открыл международного года книги — 1972</i>	683
Мария ПЕАРАРУ: <i>Библиография румынской лингвистики. Методы, принципы, источники</i>	667	Валериу КРНЧЕА: <i>Ф. М. Достоевский. Великий писатель столетия. 150 лет со дня рождения</i>	686

SOMMAIRE

Iuliana TAUTU: <i>Pages contemporaines de l'histoire d'une bibliothèque de Roumnie</i>	658
Livia BACARU et N. OPREA: <i>Cent ans d'activité de la Bibliothèque publique de Galati</i>	660
Maria NEGRABU: <i>Bibliographies linguistiques roumaines. Méthodes, principes, sources</i>	667
Dan SIMONESCU: <i>Les études de l'histoire du livre et des bibliothèques en Roumanie</i>	679
George VLĂDESCU: <i>� la veille de l'inauguration de l'Année Internationale du Livre — 1972</i>	683
Valeriu CRISTEA: <i>F. M. Dostoevsky. Le grand crucifix des doutes. Cent cinquante ans depuis sa naissance</i>	686

SUMMARY

Iuliana TAUTU: <i>Contemporary Pages From the History of a Library in Roumnia</i>	658
Livia BACARU and N. OPREA: <i>100 Years since the Public Library in Galati Was Founded</i>	660
Maria NEGRABU: <i>Romanian Linguistic Bibliographies, Methods, Principles, Sources</i>	667
Dan SIMONESCU: <i>Studies in Book and Library History in Roumania</i>	679
George VLĂDESCU: <i>The International Year of the Book, On the Eve of its Opening</i>	683
Valeriu CRISTEA: <i>F. M. Dostoevsky. The Big Crucible of Doubt: The 150th Anniversary of his birth</i>	686

REDACȚIA: Str. Biserica Amzei nr. 5-7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22, Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Dumitru BĂLAET, Virgil CÂNDREA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta COVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUJA (redactor șef), Alexandru IONĂȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIN, MĂSZAROS József, Anne-Marie MIHIT (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gerriet NUSSBACHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU